P. Jakas

MAGNIFICAT

KUN. P. JAKAS

MAGNIFICAT

KONFERENCIJOS APIE MARIJĄ

(GEGUŽĖS MĖNESIUI IR KITOMS PROGOMS)

KAUNAS

PAVASARIS

MAGNIFICAT

SPAUSDINO

M. Adomavičiaus sp.

Kaunas, Laisvės Al. 14 nr., telef. 2-42-09.

IŠLEIDO

„Pavasaris“, Kaunas

Rotušės a., 3 nr., tel. 2-71-33.

TIRAŽAS

1500 egz.

KUN. P. JAKAS

MAGNIFICAT

KONFERENCIJOS APIE MARIJĄ
(GEGUŽĖS MĖNESIUI IR KITOMS PROGOMS)

KAUNAS – – – – – – 1937 M.

„PAVASARIO" KNYGYNO LEIDINYS NR. 18

Nihil obstat.

Can. P. Dogelis,

Censor.

Imprimatur.

Datum Kaunae, die 12. IV. 1937.

K. Šaulys.

Vic. Generalis.

Nr. 639.

Marijos dūkroms —
LIETUVOS VIENUOLĖMS
šią knygą skiria

Autorius

ĮŽANGA

*

*   *

„De Maria numquam satis — kalbėti apie Mariją niekuomet nebus perdaug" (Didysis Marijos gerbėjas šv. Bernardas).

*

*   *

Šios konferencijos rašytos taip, kad jos būtų mielos ir inteligentui (Savo auditorijai kiekvienas kalbėtojas su jomis prisitaikys).

*

*   *

„Magnificat" nėra „saldžių" panegyrikų rinkinys Marijai, bet kuklios pastangos Jos pavyzdžio ir meilės galia padaryti *žmogų žmoniškesnį ir krikščionį krikščioniškesnį.*

—o—

1. AVE GRATIOSA!

(Sveika, Mieloji)

Nepažinęs nelaimės, pirmasis žmogus nemokėjo naudotis laime: jis prarado ją. Bet Dievas — geras: Jis pažada žmogui grąžinti tai, ką jam išlėšė nuodėmė. Bet kaip? Per moterį, per mergaitę. Ten pat rojuje Dievas taria suvedžiotojui: „Aš padarysiu nesantaiką tarp tavęs ir moteriškės; ji sutrins tavo galvą" (Genes. 3, 15).

Išsigelbėjimas tad ateis per moterį. Bet kada pasirodys ta moteris, kuri ir patį šėtoną nugalės? Amžiai slinko. Žmonijos ilgėsys augo. Bet ta moteris vis nesirodė...

* * *

Žymusis Amerikos filosofas Emersonas, aprašydamas vieną savo kelionę, mini šitokį įvykį:

Išvargęs ir susinervinęs karštą vasaros dieną, jis sėdęs į autobusą. Nuobodulys kamavęs

jį ir jo žvilgsnis beprasmiai klajojęs paplentėmis. Kiti keleiviai taip pat sėdėję apsiblausę, o kai kurie snaudę.

Bet štai vienoj stoty įlipa jauna moteris su šviesiaplaukiu, mėlynakiu vaikučiu. Ji vos tik spėjo atsisėsti autobuso kamputy ir visame autobuse pasidarė visai kita nuotaika. Dėl ko? Dėl to, kad ji su tokiu nuoširdumu glaudė savo vaikutį prie savęs, jos žodžiuose buvo tiek švelnumo, kad visų keleivių akys matė tiktai ją ir jų visų širdys džiaugėsi ta motiniškos meilės scena, kuri savo paslaptinga šilima buvo paskleidusi naujos gyvybės jų tarpe. Iš kiekvieno nekaltojo vaikučio klausimo, iš kiekvieno jo nusišypsojimo dabar, rodos, dvelkė rojaus kvapas tiems paniūrusiems, suvargusiems keleiviams ir įkyrus keliavimas jiems virto malonumu.

Skaitančiam šį pasakojimą susidaro ir kitas vaizdas. Tūkstančiais metų skriejo vienas didelis autobusas, kurį astronomai vadina žeme. Skriejo jis su milijonais išvargusių keleivių, kurie ir patys nežinojo, kur jie keliauja.

Bet štai momentas, — prieš 1937 metus — kada įsėda į jį Moteris su maloniu Vaikučiu ant rankų. Nuošalią Ji pasirenka vietą, — Betlėjaus tvartą — bet keleivių dvasia tuojau pajunta šilimą ir gyvybę, kurią spinduliuoja ta Mo-

tina ir tas Vaikas[1]). Ir nuo dabar tiems žemės keleiviams prasideda maloni kelionė...

Atskleidę, kiek istorija leidžia, praeities uždangą, mes pamatome visą eilę didžiųjų žmonių, kurie pasaulyje yra palikę ryškių savo buvimo pėdsakų. Vieni jų kardu ir ugnimi kūrė plačias valstybes. Kiti savo giliu protu stebino savo laikų žmones. Kiti kruopščiu ilgų metų darbu atskleidė gamtos paslaptis. Dar kiti buvo sužavėję pasaulį savo dvasios taurumu.

Tačiau jų visų garbė, galybė ir įtaka buvo panaši į vakaro saulę, kuri slenka žemyn, kol pagaliau iš viso jos žibėjimo lieka tik blanki prošvaistė.

Kitaip buvo su Marija. Laikas jos įtakos nemažino, bet didino. Šitame pasaulyje, kuriame viskas praeina, viskas grimsta užmirštin, tai yra kažkas stebuklingo.

Valdovų vardai lieka tiktai istorijoje. Išminčių atsiminimas užsilieka tiktai knygų lentynose. Dorybių herojai — šventieji — ir tie pagaliau „pasensta" ir nebetenka savo įtakos žmonių gyvenimui.

Tik viena asmenybė pasauliui lieka visuomet nauja, visuomet žavinga ir patraukli. Amžiai, rodos, tarnauja tam, kad paryškintų jos garbę ir išplėstų Jos viešpatavimą žmonių šir-

---

1) Žiūr. Tihamer Toth, Der Christi — Mariologie, Freiburg im Br. 1936, 113.

dyse. *Nėra istorijoje kito tokio žmogaus, kuris savo įtaka taip būtų užvaldęs pasaulį, kaip Mergelė ir Motina Marija.*

Visa krikščioniškoji kultūra yra pažymėta Marijos vardu. Menas Jai yra skyręs savo geriausius vaisius. O širdys? Krikščioniškos širdys visuomet kvėpavo Marijos meile. Kiek šventų pasiaukojimo pažadų padaryta, ir tik dėl to, kad pirmas skaistybės pavyzdys buvo Marija! Jos vardas su pagarba ir meile tariamas visuose pasaulio kraštuose. Ne be reikalc ji buvo kalbėjusi: „Palaiminta mane vadins visos tautos" (Luk. 1, 48).

Dėl ko taip — nesunku suprasti. Marija nebuvo iš išaukštintųjų kategorijos, nes tokiems visuomet lieka svetimas darbo ir vargo žmogus. Marija nepasižymėjo žygdarbiais, nes tai nedaug kam yra prieinama. Ji nebuvo iš pasaulio išminčių tarpo, nes tokie yra nesuprantami paprastiesiems Evangelijos vaikams.

Marija yra „Viešpaties tarnaitė", savo žemumu gimininga „mažiausiesiems Kristaus broliams". Bet Ji yra Dievo Motina, prieš kurią lenkiasi mokslo galvos.

Mergaitė Joje mato savo skaistybės idealą. Moteris — kilniausios motinos pavyzdį. Vyras — vienintelę tobulą moterį.

Našlaitis Ją gali pavadinti savo motina. Likimo nuskriaustasis — savo globėja. Nuodėmingas žmogus — savo gelbėtoja.

Marija verkiantį paguodžia. Kenčiantį suramina. Mirštančiam teikia vilties. Ji — Mergelė ir Motina, šv. Povilo žodžiais tariant, yra tapusi „viskuo visiems“. Ir kiekvienas žmogus, kuriame dar yra likę nors kiek sveiko žmoniškumo, negali nejausti simpatijų tai Moteriai, iš kurios dvelkia nuodėmės nepaliesta nekaltybė. Todėl yra pastebėta, kad daugumas bedievių, kurie šiapjau spjauna į visa, kas šventa, Marijos tačiau niekinti kažin kodėl neturi drąsos. Jausti neapykantos Nekalčiausiajai gali tik ta širdis, kurioje jau dvokia pragaras.

* * *

Pavasaris. Gegužis. Bažnyčioj beveik tuščia. prie Marijos altoriaus klūpo maža mergaitė. Ji kalbasi su dangiškąja Motina. Pasimeldusi, ji palieka ant altoriaus naujų gėlių puokštę. Dar kartą atsiklaupia ir išeina... Mačiusieji tą vaizdą jautė viena ir galėjo pasakyti vieną: *„Gražu!“*

Taip, Marijos garbinimas krikščioniškajam tikėjimui duoda paslaptingo grožio, jaukumo ir poezijos. Tiesa, mes ne dėl to tikime Kristaus mokslu, kad jis yra gražus ir malonus, bet dėl to, kad jis yra tikras ir teisingas. Tačiau juk mes turime ne tik protą, bet ir širdį. Savo tikėjimą mes norime *ne tik pažinti, bet ir pajusti.* O be Marijos ar mes mokėtume įsijausti į

Evangelijos dvasią? Ar mes pajėgtume tas šventąsias tiesas perkelti iš knygos į gyvenimą?

Prileiskime, kad iš mūsų krikščioniškosios religijos vieną dieną dingsta Marija. Kaip tada atrodytų mūsų bažnyčios, mūsų maldos, mūsų visas religinis gyvenimas? Tai būtų tas pats, kas šeimoje motinos netekti.

Baikime tad šv. Ambrozijaus žodžiais: „Teatgyja mumyse Marijos meilė, o tada kiekvienas garbins Dievą ir būsime laimingi!“

A m e n.

2. MARIJOS ISTORIJOS ŠALTINIAI

Padavimas sako, kad šv. Lukas buvęs dailininkas ir nupiešęs Marijos paveikslą. Iš tikrųjų Lukas buvo ne dailininkas, bet gydytojas (bent taip atrodo). Padavime apie jo pieštą Marijos paveikslą yra tik tiek tiesos, kad šv. Lukas daugiau už kitus evangelistus yra parašęs apie Mariją. Jis ne teptuku ir dažais, bet plunksna ir rašalu yra palikęs mums Dievo Motinos atvaizdą.

Tačiau tas atvaizdas toli gražu nėra pilnas. Kas sugebės parodyti Jos dvasios pasaulį, Jos šventą, nuostabų gyvenimą? Žmogaus minčių ir žodžių tam per maža. Marija yra Dievo Sūnaus Motina. Tai yra toks dalykas, kuris pranešа ir giliausio proto pajėgas. Ji stovi, tiesa, nepalyginamai žemiau Dievo, bet kartu nepalyginamai aukščiau visų tvarinių. Tai yra asmenybė, kuriai neprilygs ir genialiausias žmogiškumas. Tik svarstydami dieviškąją atpirkimo paslaptį ir Kristaus asmenį, mes iš dalies suprantame Marijos didybę.

* * *

Iš kur mes semiame žinias, kalbėdami apie Dievo motiną? Ji nėra vien žemiška būtybė. Taigi vien žemiškų šaltinių pažinti Jos asmeniui neužtenka; mes turime kreiptis į Dievą, nes su savo paslaptingaisiais darbais tik Jis pats gali mus supažindinti. Ir tikrai Dievas yra suteikęs mums žinių apie savo Sūnaus Motiną. *Apie Ją kalba Evangelijos,* kurios yra ne kas kitas, kaip rašyta Šv. Dvasios kalba. Ką jos sako, yra neabejotina.

Tiesa, nedaug vietos Evangelių puslapiuose yra skirta Marijai. Ji ten vos septynis kartus prakalba. Tačiau ir tų kelių Jos sakinių užtenka, kad mes Jai reikštume didžiausios pagarbos. Visa ta pagarba sukasi apie Evangelijų paliudytą tiesą, jog Marija yra Dievo Motina. Ta dieviškoji motinystė iš karto perkelia Ją į tokio gyvenimo plotmę, kuris visiškai skiriasi nuo mūsų gyvenimo.

Tačiau platesnių žinių apie Mariją Evangelijos neduoda. Vienas kitas su Ja susijęs įvykis, vienas kitas Jai skirtas sakinys — ir viskas, ką mes iš Evangelijos žinome apie tą „malonės pilnąją“ Ji pasirodo su Išganytoju ir su Juo dingsta. Mus tačiau tas Jos švystalėjimas nepatenkina ir mes norime išgirsti apie Ją daugiau.

Čia mums patarnauja Bažnyčia. Šv. Dva-

sios vadovaujama, ji atidengia, praplečia ir pagilina Dievo Motinos pažinimą. Pirmiausia ji padeda pažinti Marijos gyvenimą savo *visuotinių susirinkimų nutarimais ir tikėjimo tiesų aiškinimais.* Taip, pav., Bažnyčia savo žodžiu yra patikrinusi, kad Marija yra atėjusi pasaulin be gimtosios nuodėmės, kad Ji nepadarė nė vienos nuodėmės, kad Ji amžinai liko mergelė ir t. t. Kartu Bažnyčia *yra apsaugojusi Marijos gyvenimą nuo netikrų žinių.* Jau 3—4 šm. atsirado gausių Evangelijos papildymų apie Kristaus ir Dievo Motinos gyvenimą. Tai apokrifai. Juose buvo daug prikalbėta apie Marijos vaikystę, Jos išrinkimą, gyvenimą Egipte, Nazarete ir t. t. Tačiau tai buvo fantazijos padaras ir Bažnyčia neleido joms sumišti su tikrosiomis žiniomis, nes geriau žinoti mažiau, bet žinoti tikrai.

Be to, Bažnyčia padeda pažinti Mariją savo senovės rašytojais bei *Bažnyčios Tėvais,* kurie mums yra perdavę žinias, gautas iš dar senesnių laikų, o taip pat ir *savo teologais,* kurie plačiau nušviečia ir paaiškina apreikštąsias tiesas. Pasitarnauja čia ir *šiapjau mokslininkai, žmogaus sielos žinovai.* Iš turtingos Marijos širdies, tarsi iš brangakmenių kasyklos, jie iškelia aikštėn netikėtus turtus ir sukrauna juos į bendrą krikščionybės mokslo iždą.

Pagaliau Bažnyčia padeda pažinti Mariją savo turiningomis pamaldomis, kuriomis ji už-

pildo visą Dievo Motinos švenčių vainiką. Per ištisus bažnytinius metus ji duosnia ranka atskleidžia Marijos asmenybės turtus ir taip savo mintis bei įsitikinimus perkelia į tikinčiųjų sąmonę ir gyvenimą.

Šiomis žiniomis, gal būt, pastenkintų krikščioniškas *protas*, bet nesitenkina jomis krikščioniška *širdis*. Savo reikalavimams patenkinti ji *pasitelkia krikščioniškąjį meną* ir tas menas su džiaugsmu ateina tarnauti dangaus Karalienei. Tarnauja Jai žodžio menas — poezija, sukūrusi Marijai gražiausių himnų, giesmių ir legendų. Tarnauja Jai muzikos menas, skyręs Marijai švelniausias ir giliausias „Ave Maria" kompozicijas. Tarnauja Jai architektūros menas, papuošęs pasaulį didingomis Marijos šventovėmis ir žavingomis Jos statulomis.

Tačiau ištikimiausiai, tur būt, tarnavęs Dievo Motinai bus *tapybos menas*, kuris pasauliui yra davęs tūkstančius vis kitokių Marijos paveikslų. Šiandien jų yra tiek daug ir tiek įvairių, kad jų rasime kiekvienoj bažnyčioj, beveik kiekvienuose krikščioniškuose namuose. Ir garsiausi žmonės paprastai dailininkų tėra pagerbti keliais ar keliolika paveikslų. Tuo tarpu Marija tebėra iki šiol neišsemtas meno šaltinis: nauji menininkai kuria vis naujus Jos atvaizdus. Vien tik Murillo yra pagaminęs 30 „Immaculata", o Rafaėlis 52 Madonas. Iš tikrųjų Marijos gyvenimas buvo tas ypatingas rožių

darželis, kuriame vaikščiojo krikščioniškasis menas ir kuris davė jo kūriniams gražiausios medžiagos.

Taip tad, ką Bažnyčia skelbia kaip tiesą ir faktą, krikščioniškasis menas išreiškia garsais, tonais, dažais ir formomis. Žinoma, meno kalba yra tik gražus į tiesą panašumas, bet ne pati tiesa. Tai yra tarsi gražūs, malonūs vainikai, kurie puošia tikrąjį Dievo Motinos atvaizdą. Vis dėlto menas nėra tuščias pagražinimas. Jis savo paslaptingąja galia pavergia vaizduotę ir patraukia sielą. Kas žiūri į tuos būdingus Madonų atvaizdus, kas klauso tų taip nuoširdžių melodijų dangaus Karalienės garbei, to širdy gimsta pagarba ir meilė Marijai, kuriai tie kūriniai yra skirti. Taigi menas suima viską, ką jis apie Mariją yra girdėjęs Bažnyčioje ir ką žmogaus siela apie ją nujaučia. Ar tai nėra aidas, kurį paliko žmonių širdyse tikrieji ir neginčijamieji Marijos gyvenimo šaltiniai? Tokiu būdu krikščioniškasis menas Dievo Motinos gyvenimo pavaizdavime turi pritariamąjį, bet vis dėlto teisingą balsą, kurio nedera neklausyti[1]).

* * *

Be šių suminėtų šaltinių Marijos asmeniui ir gyvenimui pažinti yra dar vienas šaltinis,

---

1) Plg. Meschler, Šv. Dievo Motina Marija, Kaunas 1927, 3—8.

kuris istorikų dažniausiai neminimas, o kuris tačiau labai daug pasako apie tą kilniąją Būtybę. *Tas žinių šaltinis yra visa krikščionybės praeitis.*

Žmogaus gyvenimas laikomas baigtas su jo mirtimi. Su Marija tačiau buvo ne taip. Jos kaip žmonijos Motinos tikrasis gyvenimas prasidėjo nuo Jos mirties. Pažinkime visus Jos padarytus stebuklus žmonėms ir tada mes iš dalies suprasime, kas yra Marija. Pajusime mes tada, kad mūsų žodžiai, skirti Jos kilnumui pažymėti, beveik nieko nebereiškia. Prieš mūsų akis tada stovį Jos paveikslai — meno šedevrai — pasirodys tik apiblukusi spalvota drobė ar popieriaus. Bet tada savo širdy mes pajusime Marijaj didelės pagarbos ir meilės. Amen.

3. VIGRO IMMACULATA

(Nekaltoji Mergelė)

Garsusis senovės Atėnų miestas turėjo garsią pilį — šventovę Akropolį. Šiaurinėje Akropolio pusėje į saulėtekį atgręžtu veidu stovėjo iš aukso ir dramblio kaulo, genialios Fidijaus rankos iškalta, statula, kurios vardas buvo „Athene Parthenos", mergelė deivė Atena. Kaip pergalės deivė kairėj rankoj ji laikė skydą ir jėtį; dešinę ranką, kaip galybės ženklą, ji laikė ištiesusi pasauliui. Iš jūros bangų išsinėrusi ryto saulė atsimušdavo į jos auksinį šalmą, o vakaro metu, prieš pasinerdama į Salamino vandenis, ji siųsdavo jai paskutinį liūdną atsisveikinimą.

Padavimas visiems skelbė, kad ji esanti dangiškoji mergelė, kilusi iš vyriausiojo dievo galvos. Jos motina esanti Metis — Išmintis. Graikams tai buvo dieviškoji mergelė, nepažįstanti žmogiškų aistrų ir žmogiškų silpnybių.

Athene Parthenos! Tai buvo graikų fantazijos padaras, aukse atspausta jų svajonė. Tai

buvo gražiausias helenistinio meno kūrinys, kuris savo žavingumu nustelbė visas dievų statulas. Tuo tarpu, kai kitų dievų atvaizdai primindavo keršingus ir aistringus dievus, Atena stovėjo žmonių mintyse kaip skaistybės idealas. Bet tai buvo nesuprantamas idealas, nes mes žinome, kad skaistybė ir nekaltybė tais laikais buvo dorybės be ypatingos vertės. Žmogaus širdžiai tada jos buvo tolimos ir svetimos. Deivė mergelė liko graikams tik gražus sapnas, nes toji tauta, perdaug linkusi į kūniškumą, neturėjo jėgos pasekti tuo nekaltybės idealu, kurį ji buvo pasistačiusi sau prieš akis Atenos atvaizde.

Ir taip stovėjo Athene Parthenos, iškilusi virš tų laikų ir tos tautos, o po jos kojomis buvo ir liko visas sostinės miesto nešvarumas. Ji vienui viena stovėjo aukštumoj, virš gyvenimo; jos akys žvelgė į rytų tolį, tarsi iš ten turėtų ateiti to idealo įgyvendinimas, kurį ji veltui stengėsi įkvepti tų laikų žmogui. *Ir jos laukimas turėjo išsipildyti!* . . .

* * *

Tame tolimame rytų krašte, kuris vadinosi Palestina, gyveno tauta, kurią jau gerokai buvo apgriaužęs graikų abejingumas (skepticizmas) ir kūniškumas (hedonizmas), bet kuri tačiau savo dvasios gelmėse buvo išlaikiusi Mesijo viltis. Savo šventose knygose ir tradici-

joje, kaip brangų palikimą, ji tebesaugojo didingas pranašystes apie moterį, kuri turėjo pasirodyti ir sutrinti galvą žalčiui, šėtonui. Ir, kai laikų pilnatvė atėjo, ta moteris pasirodė!

Kaip — pagal padavimą — Atena su visa savo žibančia garbe buvo kilusi iš vyriausio dievo galvos ir Metis — Išminties, taip ir Marija, ta skaisčiausioji Mergelė, su visu savo nekaltybės grožiu buvo amžinosios Išminties kūrinys, kurį Dievas nuo amžių buvo numatęs savo plane ir kurį skirtu laiku parodė pasauliui. Tai buvo paprasta Nazareto mergaitė, bet kartu Joje buvo malonės pilnybė ir Jai turėjo atitekti Dievo Motinos garbė.

Dabar Athenes Parthenos gali pasitraukti nuo savo piedestalo: ji buvo tiktai graži svajonė, tiktai fata morgana, kuri pagonių pasauliui vaizdavo idealus grožio ir nekaltybės sritį. Marijos, Dievo išrinktosios Mergelės, asmeny ta svajonė virto tikrenybe. Ir ji — Nekaltoji — stovi šiandien ant Bažnyčios Akropolio, stovi kaip įkūnytas skaistumas ir kilnumas žmonijos viršūnėje. Jos žvilgsnis siekia toli, nes laikas ir erdvė Jai nesudaro kliūties.

Marija atnešė nekaltybę pasauliui; Ji ir palaiko ją jame. Ir šiandien, kur nėra Marijos, ten nėra ir tos dorybės. Mahometanizmo religijoje negerbiama nekaltybė, nes ta religija neturi Mergelės Dievo Motinos. Protestantizmas mažai tevertina nekaltybę, nes jis ma-

žai tegerbia Mariją. Racionalizmas visai atsisakė tos dorybės, nes jis paneigė Kristaus dieviškumą ir Marijos dievišką motinystę. Tiktai katalikybėje toji dorybė neša gražius vaisius, nes katalikybė garbina Mergelę Mariją.

Iš tikrųjų Bažnyčios gyvenime Jai yra skirta daug vietos. Jos garbei Bažnyčia, turi visą eilę švenčių. Ištisi du mėnesiai metuose yra skirti Jos pagarbai. Daugybė maldų, litanijų, novenų ir t. t. tarnauja tam, kad krikščionies dvasioje visuomet išliktų gyvas Mergelės ir Motinos atvaizdas. Bažnyčia, kuriai yra pavesta rodyti žmonėms jų aukštą paskyrimą ir juos lydėti į dangų, tą uždavinį nesiima vykdyti be kilnaus Marijos pavyzdžio ir Jos tarpininkavimo.

* * *

Tautiniame Berlyno muziejuje yra įspūdingas paveikslas. Baisioj bedugnėj šniokščia kalnų upelis. Per ją ištiestas lieptas, kuris juo tolyn, juo eina siauryn. Tuo lieptu visu smarkumu joja jaunuolis. Jis nepaiso bedugnės, nežiūri, kad lieptas vis siaurėja; jo akys įsmeigtos tik į vieną vietą: ten aukštai ant uolos moja jam kūniškų smagumų feja. Ji pavergusi yra jo žvilgsnį, prie jos jis veržiasi visu jaunystės įkarščiu. Bet prie jo artinasi mirtis su smėlio laikrodžiu rankoje. Tuoj nukris paskutinis smėlio grūdelis... Jaunuolis

kris bedugnėn!... Po juo ūžia kalnų upelis, o toliau pragaras veria savo vartus...

Toks gyvenimo galas yra tų, kuriems moja fejos. *Tačiau kitoks likimas yra tų, kuriems nuo amžinybės krantų moja Mergelė Marija.*

Kristofas Kolumbas 1492 m. išplaukia į nežinomą kelionę ieškoti nujaučiamo, bet nepažįstamo krašto. Tačiau, kad jį patį su jo užsimojimais nepalaidotų vandenyno bangos, jis į savo laivą pasiima kartu Marijos paveikslą.

Graži krikščionies gyvenimo simbolika! Kiekvienas mūsų atliekame pavojingą kelionę į nepažįstamą amžinybės kraštą. *Kad ta kelionė mums nesibaigtų katastrofiškai, Bažnyčia siūlo kiekvienam turėti savy Marijos atvaizdą.* Kai aistrų vėjai žemiškąją kelionę padarys audringą ir pavojingą, tada ta skaičiausioji Mergelė, ta jūrų Žvaigždė parodys saugią kryptį ir neleis nugrimsti į nešvarumo gelmes.

Amen.

4. MARIJA — DIEVO MOTINA

Tolimoj praeity kartą vienas kalbėtojas turėjo pasakyti iškilmingą kalbą apie Makedonijos karalių Pilypą. Norėdamas tą valdovą išaukštinti, ką jis yra pasakęs? Mažai ką. Jis nekalbėjo apie šaunias karaliaus Pilypo būdo ypatybes ir garsius jo karo žygius. Visa jo kalba buvo tik vienas sakinys: „Pilypai, užteks, jei aš apie tave pasakysiu: tu buvai Aleksandro Didžiojo tėvas!"

Apie Švenč. Panelę Mariją yra daug kas kalbėti: Jos skaisti, nuodėmės nepaliesta siela, Jos aukos ir meilės gyvenimas, Jos heroiškos dorybės. Marijai tinka gražiausi ir garbingiausi vardai. *Tačiau niekuo mes neišreikšime Jai didesnės pagarbos, kaip pavadindami Ją Dievo Motina.*

* * *

Žmonių meilė ir nuoširdumas nepagailėjo „Viešpaties tarnaitei" titulų. Peržvelkime Jai skirtas litanijas ir ko mes ten nerasime? Marija pavadinta ir rože ir indu ir bokštu ir žvaig-

žde ir t. t. Vis tai yra mums suprantami žodžiai. Bet kada mes tariame „Dievo Motina“, prieš mus stoja paslaptis. Per menkas yra mūsų protas suprasti, kaip visatos Kūrėjas galėjo tvarinį išaukštinti ligi savo Motinos garbės ir kaip tas tvarinys drįso vadinti Dievą savo Sūnumi? O tačiau tai yra ne pasaka, bet tikrenybė: amžinajam Žodžiui tapus žmogum, Marija tapo Dievo Motina.

Žmogaus protas čia nuvokia tik vieną dalyką: *tai pernelyg didelė garbė žmogiškai būtybei.* Tas, prieš kurį ir dangus yra per mažai skaistus, prieš kurį cherubinai ir serafinai dengia savo veidus, — tas Dievas įsikūnija Mergelėje. Ji Jį nešioja, Juo rūpinasi, Jį globoja ir auklėja! Tą, kuris yra sukūręs milijonus tokių pasaulių, kaip mūsų žemė, kurio ranka viską valdo ir tvarko, — tą Dievą Marija vadino savo Sūnumi, motiniškai Jį bučiuoja, glaudžia Jį prie savo krūtinės! Tas, į kurį žmonės tik klūpėdami drįsta pažvelgti ir su nusižeminimu prakalbėti, kurio įsakymams lenkiasi dangaus ir žemės galybės, — tas Dievas klauso Marijos, kuri Jam sako: *„Mano vaikuti!“*

Nustebęs todėl šv. Anzelmas kalbėjo: „Nieko negalima lyginti su Marija. Tik vienas Dievas yra už ją didesnis!“ Apie Dievo Motinos didybę mes kiek nusivoksime, jei atsiminsime, kad visi pasaulio mokslininkai, karaliai, kuni-

gai ir dangaus angelai kartu nėra žmonijai tiek davę, kiek yra davusi Marija savo Sūnaus Jėzaus asmeny. Visa tai padarė dangaus pasiuntiniui duotas Jos sutikimas: „Teesie man taip, kaip tu pasakei“ (Luk. 1, 38). Ir tada „Žodis tapo kūnu ir apsigyveno mūsų tarpe“ (Jon. 1, 14). O kadangi „tas Žodis buvo pas Dievą ir Žodis buvo Dievas“ (Jon. 1, 1), tai ir Jo motina yra Dievo Motina.

Bet Dievo Sūnaus įsikūnijimas buvo tiktai išganymo plano pradžia. *Motinystės ryšys Mariją jungia su visu išganymo darbu.* Kol vaikutis Jėzus dar nebuvo pasirodęs pasaulyje, Marija iš savo sielos gelmių siuntė į Jį savo maldas. Kai kietosios žmonių širdys nedavė Jai vietos Betlėjuje, bet privertė apsigyventi gyvulių tvarte, savo motinišku glėbiu Ji gynė tą dieviškąjį vaikutį nuo šalčio. Kai Erodo žiaurumas tą naujagimį vijo į Egiptą, Marijos motiniškos rankos buvo vienintelė Jo apsauga. Kai Išganytojas „augo metais ir išmintimi“ Nazareto namely, motiniškos Marijos akys saugojo Jį dieną ir naktį. Ir kai Jis ant Golgotos grūmėsi su mirtimi, kai gestančios Jo akys iš visų pusių matė tiktai priešus, motina — Dievo Motina — savo Sūnaus neapleido, bet stovėjo po Jo kryžiumi su skausmo perverta širdimi. Tokia motina, kokia pasirodė Mergelė Marija, yra verta didelės pagarbos . . .

Buvo tačiau tokių, kurie norėjo išplėšti Marijai Dievo motinystės garbę. *Prieš pasikėsintojus Bažnyčia yra tarusi savo kietą žodį:* „Kas neigtų, kad Emanuelis (Kristus) yra Dievas ir kad Jo Gimdytoja yra Dievo Gimdytoja, tas tebūnie atskirtas" (Denz. 114). Neigti tą tiesą galima tiktai iš nesusipratimo, kuris dažniausiai yra visų krikščionybei daromų priekaištų pagrindas. Bažnyčios mokslas apie Marijos dieviškąją motinystę yra toks:

Kristus yra įsikūnijęs Dievo Sūnus. Bet Kristų pagimdė Marija. Ji suteikė Jam žmogiškąją prigimtį. Būdamas Dievas, Jis yra prieš amžius kilęs iš Tėvo ir tik laike gimęs iš Marijos. Nors Kristus turi dvi prigimti, — dievišką ir žmogišką — bet Jis yra tiktai vienas dieviškas asmuo. *Marija yra to dieviškojo asmens motina, taigi Dievo Motina.*

Švenčiausios Panelės pavadinimas garbinguoju Dievo Motinos vardu nėra žmonių išradimas. Argi ne tą patį sako šv. Raštas? Dangaus pasiuntinys Marijai kalbėjo: „Šventasis, kuris iš tavęs gims, vadinsis Dievo Sūnumi" (Luk. 1, 35). Elžbieta, Šv. Dvasios įkvėpta, sušuko: „Iš kur man tai, kad mano Viešpaties motina ateina pas mane" (Luk. 1, 43)? Tad nuo pat krikščionybės lopšio Marija yra gerbiama kaip Dievo Motina.

Bažnyčia visuomet smerkė tuos, kurie buvo linkę manyti kitaip. Tokie buvo Nestorijaus pasekėjai, heretikai manichėjai, protestantai ir t. t. Bažnyčia visuomet skelbė, kad Sūnaus garbė yra saugojama Motinos gerbimu. Todėl ir šv. Augustimas savo laikų Marijos priešininkams galėjo pasakyti Kristaus žodžiais: „Kurią tu persekioji, yra mano Motina". Tie žodžiai tinka ir mūsų laikų Marijos garbinimo priešininkams: „Kurią tu niekini, yra Dievo Sūnaus Motina!" Argi niekindamas motiną, išaukštinsi sūnų?

* * *

Jeigu Marija yra Dievo Motina, visiems aišku, kad ir Jos galybė yra didelė. Didžiausias krikščionybės mokslininkas šv. Tomas Akvinietis nėra perdėjęs sakydamas, kad nors Švenčiausioji Panelė, kaip ir mes, yra ribotas tvarinys, tačiau Jos motiniškumas yra Ją iškėlęs ligi tokio didingumo, *kuris beveik siekia begalybės*. Tas didingumas tačiau ne papuošalu tarnauja Marijai; Ji panaudoja jį žmonijos labui, su kuria išganymo darbas Ją yra surišęs dvasinio motiniškumo ryšių. Todėl katalikiškasis pasaulis taip labai yra pamėgęs Jos tarpininkavimą pas Dievą.

Tiesa, mes žinome, kad Dievas yra geras ir išklauso mus. Tačiau mes žinome ir tai, kad Jis ypač išklauso mus tada, kai mūsų prašymą palaiko mūsų dangiškoji Motina.

Karalius Saliamonas, pamatęs savo motiną, nužengė nuo sosto, pasveikino ją ir, pasisodinęs šalia savęs, tarė: „Prašyk, mano motina, nes būtų ir neteisinga, jei atstumčiau tavo veidą“ (3 Kar. 2, 20).

Jeigu Saliamonas negalėjo atmesti savo motinos prašymo, argi Kristus galėtų neatsižvelgti į savo kilniausiosios Motinos norus? Šv. Augustinas apie savo mirusią motiną Moniką rašė: „Tu, Dieve, žinai, kokios motinos aš esu netekęs! Nė viena motina prie savo viengimio sūnaus karsto nėra išliejusi tiek ašarų, kiek ji jų išliejo dėl mano puolimo. Argi aš, nedėkingas, galėčiau užmiršti tokią motiną? Ne, mieloji motina, niekuomet niekuomet aš neužmiršiu tavo rūpestingos meilės, tavo sielvartų ir karčių tavo širdies skausmų“.

Tokio dėkingumo šv. Augustinas yra pareiškęs savo motinai Monikai. *Bet ką reiškia Monika prieš Dievo Motiną ir ką reiškia Augustinas prieš Dievo Sūnų?* Štai dėl ko mes, katalikai, su tokiu pasitikėjimu kreipiamės į Mariją:

„Šventoji Marija, Dievo Motina, melskis už mus. A m e n“.

5. MARIJOS GYVENIMAS

Nebuvo ir nebus didesnio žmogaus pasaulyje už Mariją, Dievo Motiną. Bet keista, kad apie tą moterį, kuri žmonijos istoriją pasuko nauja kryptimi, mes taip maža teturime žinių. Apie ją mes težinome tik tiek, kiek Ją paliečia atpirkimo istorija. Jo pradžioj Ji tepasirodo ir jo pabaigoj vėl Ji dingsta. *Tačiau ir to pluoštelio žinių mums užtenka, kad Marijai mes reikštume didžiausios pagarbos ir meilės.*

* * *

Apytikrė Marijos gimimo data, atrodo, bus 16 m. prieš Kristaus gimimą. Jos gimtinė — Nazareto miestelis. Nors Ji nebuvo turtingų tėvų vaikas, bet Ji buvo karališkos giminės, nes tolimoj Jos protėvių eilėj stovėjo karalius Dovydas. Joachimas ir Ona — Marijos tėvai — buvo paprasti, tačiau aukštos doros žmonės.

Padavimas sako, kad Ją, trejų metų mergaitę, tėvai Jeruzalės šventovėje paaukoję Dievui, skirdami Ją šventovės tarnybai. Ar tai yra istorinis įvykis, neaišku. Bet neabejotina yra tai,

kad Marija nuo pat pirmųjų savo jaunystės dienų buvo pasiaukojusi Dievui savo dvasios šventovėje.

Apie Marijos vaikystę ir jaunystę mes nieko nežinome. Legendos yra daug ką apie Ją pripasakojusios. Bet legeldos lieka legendomis. Tikrų žinių apie Mariją mes turime tik nuo to laiko, kai „angelas Gabrielius buvo Dievo siųstas į Galilėjos miestą, kurs vadinasi Nazaretas, pas mergaitę pažadėtą vyrui, vardu Juozapui; mergaitės gi vardas buvo Marija" (Luk. 1, 26—27). Iš čia tiktai mes sužinome ir Marijos kilmę ir Jos sužadėtuves su Juozapu. Dangaus pasiuntinys pas Ją buvo atvykęs gauti Jos sutikimą būti Išganytojo, Dievo Sūnaus motina. Jis, pasveikinęs Ją, pranešė tą niekuomet Jai netikėtą žinią. Bet čia mes nustembame prieš Marijos asmens kilnumą. Nekaltybės dorybę Ji labiau vertina, negu Dievo Motinos garbę ir angelui Ji atsako: „Kaip tai įvyks, jeigu aš nepažįstu vyro" (Luk. 1, 34)? Ir tik tada, kai angelas paaiškina Jai, kad ta motinystė bus stebuklinga, kad Šv. Dvasia aplankys Ją ir Jos kūdikis vadinsis Dievo Sūnumi, Marija su nusižeminimu ir atsidavimu Dievui pareiškia savo sutikimą: „Štai aš Viešpaties tarnaitė, tebūnie man taip, kaip tu pasakei" (Luk. 1, 37).

Netrukus Marija išsirengė į tolimą — apie 100 kilometrų — kelionę aplankyti savo gimi-

ni: Elzbietos ir Zacharijo, kurie, ligi savo senatvės išgyvenę bevaikiai, dabar laukė kūdikio. Išbuvusi pas juos tris mėnesius, Ji grįžo vėl į Nazaretą.

Tačiau jos laukė skaudus bandymas. Ką apie Jos pasireiškusį motiniškumą turėjo manyti Jos sužadėtinis Juozapas, tas doras ir šventas vyras? Argi Ji galėtų įtikinti jį, jog čia Dievo stebuklas? Ir ką daro Marija? Ji tyli, nors ta tyla yra skaudi ir Jai ir Juozapui, kuris, nenorėdamas kenkti Jos garbei, jau rengėsi pabėgti slapčia. „Bet, jam tai bemąstant, štai Viešpaties angelas pasirodė jam sapne ir tarė: „Dovydo sūnau, Juozapai, nebijok priimti savo žmonos Marijos, nes kas iš Jos gims, yra iš Šventosios Dvasios... Pabudęs iš miego, Juozapas padarė taip, kaip Viešpaties angelas buvo jam įsakęs. Jis pasiėmė pas save savo žmoną“ (Luk. 1, 20—24).

Ir taip slinko dienos, belaukiant Dievo Sūnaus gimimo. Tuo laiku Romos imperatorius Augustas išleido įsakymą surašyti visos valstybės gyventojus. Palestina tada jau priklausė Romos. Todėl jos gyventojai turėjo klausyti imperatoriaus įsakymo — užsirašyti savo gimtajame mieste. Juozapas buvo kilęs iš Betlėjaus; jis tad ir keliavo į jį su savo sužadėtine Marija.

Nebūdami pinigingi, Juozapas ir Marija Betlėjuje nebegavo vietos užeigos namuose ir

turėjo pasitenkinti gyvulių tvartu užmiestyje. Tame tvarte gimė „karalių Karalius ir viešpataujančiųjų Viešpats“! Teisingai sako psalmininkas, kad Dievas yra nuostabus savo darbais.

„Toje pačioje šalyje buvo piemenų, kurie budėjo ir sergėjo per naktį savo bandą. Štai Viešpaties angelas atsistojo prie jų ir Dievo skaistumas apšvietė juos. Jie labai nusigando; bet angelas jiems tarė: Nebijokite! Nes štai aš skelbiu jums didį džiaugsmą, koks bus visai tautai, kad šiandien jums gimė Dovydo mieste Išganytojas... Jie atėjo skubindamiesi ir rado Mariją, Juozapą ir kūdikį paguldytą prakartėje. Pamatę gi, jie skelbė tai, kas jiems buvo pasakyta apie tą kūdikį. Visi, kurie tai girdėjo, stebėjosi taip pat tais dalykais ,kurie buvo jiems piemenų papasakoti. Marija gi tėmijo sau visus šiuos dalykus ir svarstė juos savo širdyje“ (Luk. 2, 8—19).

Kristui gimus, pasirodė ant dangaus nepaprasta žvaigždė, kuri atvedė pas tą dieviškąjį kūdikį tris Rytų šalies išminčius. Jie atvyko „į namus, rado vaikelį ir jo motiną Mariją ir parpuolę pagarbino jį“ (Mat. 2, 11).

Kristaus persekiojimo laikas buvo prasidėjęs su Jo gimimu. Prieš Jį mažą vaikutį nedoras valdovas Erodas siunčia jau savo žudikus. Tų žudynių išvakarėse „Viešpaties angelas pasirodė Juozapui sapne ir tarė: Kelkis, imk vaikelį ir jo motiną, bėk į Egiptą ir būk tenai, kol tau

pasakysiu, nes atsitiks, kad Erodas ieškos vaikelio nužudyti“ (Mat. 2, 13).

Šv. Šeimai teko Egipte išgyventi apie dvejus metus. Kai Erodo kraugeringą viešpatavimą buvo užbaigusi mirtis, Šv. Šeima grįžo į Nazaretą, kur „Vaikelis augo ir ėjo stipryn, pilnas išminties, ir Dievo malonė buvo jame“ (Luk. 2, 40). Tai buvo paprastas gyvenimas, neatkreipęs nė kieno dėmesio. Iš to viso laikotarpio ligi 30 Jėzaus amžiaus metų Evangelija temini tik vieną įvykį. Kristui sukakus 12 metų, pagal įstatymo reikalavimą, Jis su Marija ir Juozapu išsirengė Velykų šventėms į Jeruzalę. Atlikę visa, kas reikia, Juozapas ir Marija grįžo, bet „vaikas Jėzus pasiliko Jeruzalėje; jo gimdytojai to nežinojo... Nesuradę, jie sugrįžo jo beieškodami į Jeruzalę. Ir atsitiko, kad po trijų dienų jie rado jį bažnyčioje, sėdintį mokytojų tarpe, besiklausantį jų ir juos beklausinėjantį... Pamatę jį, jie nustebo ir jo motina jam tarė: Sūnau, kam mums taip padarei?... Jis jiems tarė: Kam manęs ieškojote? Argi nežinote, kad man reikia būti tuose dalykuose, kurie yra mano Tėvo?... Ir jis atkeliavo su jais į Nazaretą ir buvo jiems paklusnus. Jo motina laikė visus tuos žodžius savo širdyje“ (Luk. 2, 41—51).

Kai Dievo karalystės metas jau buvo atėjęs ir kai Kristus ėmė skelbti savo dieviškąjį mokslą, Marija liko vienui viena savo nameliuose.

Juozapas, atrodo, jau buvo miręs, o Jos mylimasis Sūnus keliavo iš miesto į miestą, iš kaimo į kaimą. Tik retkarčiais Marija aplanko Jį. Kartu su Juo dalyvauja Kanos vestuvėse, kur Kristus Jos prašomas vandenį paverčia vynu.

Savo Sūnaus kančios metu Marija atvyksta į Jeruzalę, lydi Jį skaudžioje kelionėje ir dalyvauja Jo nužudymo scenoje ant Golgotos. Skausmo sugelta širdimi Ji palydi Jo kūną į šaltą kapą.

Kristui prisikėlus ir įžengus į dangų, Mariją, tur būt, globojo šv. Jonas apaštalas, kuriam Kristus nuo kryžiaus buvo taręs: „Štai tavo motina" (Jon. 27, 19). Belaukiant Šv. Dvasios aplankymo, Marija buvo apaštalų ir Kristaus artimųjų tarpe. „Visi šitie, sako šv. Raštas, pasilikdavo vienširdžiai maldoje drauge su moterimis, su Jėzaus motina Marija" (Apd. 1, 14). Tai yra paskutinis šv. Rašto sakinys apie Mariją. Kartu tai yra paskutinės dokumentinės žinios apie Ją. Toliau apie Ją kalba tik padavimai ir legendos.

Padavimas sako, kad Ji gyveno ligi 63 savo amžiaus metų. Kur Ji savo gyvenimą baigė, tradicijos liudijimai nevienodai kalba. Ji mirė, bet mirusi Ji buvo paimta į dangų.

* * *

Taip tad atrodo visas Marijos gyvenimas, Dievo Motinos gyvenimas, dangaus Karalienės gyvenimas, o tačiau darbo, vargo ir skausmo gyvenimas. Amen.

6. TOTA PULCHRA

(Visa graži)

Garsusis italų dailininkas Rafaėlis, norėdamas pagerbti Mariją, sukūrė meno šedevrą — Sikstinę Madoną. Tuo paveikslu šiandien gėrisi ne tik katalikai, bet ir kitatikiai. Iš tikrųjų retai kur rasime taip stipriai išreikštą sielos grožį, kaip Rafaėlio Madonoje. Kai akys žvelgia į tą paveikslą, ausyse suskamba Bažnyčios žodžiai, taikomi Marijai: *„Tota pulchra es — Tu esi visa graži!"*

* * *

Katalikų, Bažnyčia moko, kad Šv. Mergelė Marija atėjo į šį pasaulį be gimtosios nuodėmės. Todėl ir gimtosios nuodėmės padariniai nepalietė Jos prigimties. Pirmykštis kūno grožis, su kuriuo žmogus buvo išėjęs iš Dievo rankų, puošė Mariją. Skaidrus protas, laisva, netramdoma valia, jausmų harmoningumas, jų klusnumas protui ir valiai sulygino Mariją su pirmaisiais žmonėmis rojuje. Katarina Eme-

rich savo vizijoje pastebi, kad „Marija yra neapsakomai ir antgamtiškai graži, nes Jos grožis yra glaudžiai susijęs su nekaltumu, teisingumu, paprastumu, kilnumu ir šventumu".

Šv. Raštas ir Bažnyčios Tėvai Šv. Mergelės grožiui išreikšti nepagaili gražiausių žodžių bei posakių: „Kaip vaivorykštė, žvilganti ant dangaus, kaip rožių žiedas pavasarį, kaip lelija prie vandenų tekmės, taip šviečia nekalčiausioji Mergelė". Arba: „Kas yra toji, kuri pasirodo, tarsi užtekanti aušra; Ji graži, kaip mėnulis, puiki, kaip saulė. Tai Ji, mano balandėlė, mano tobuloji, mano nekaltoji".

Tą nekaltybės grožį dar labiau iškėlė dieviškoji Marijos motinystė. Pagal nuostabųjį Kūrėjo planą, pats Dievo Sūnus turėjo gimti iš Mergelės. Katalikų Bažnyčia, išreikšdama savo nustebimą įsikūnijimo paslaptimi, kunigų poteriuose džiaugiasi: „Šventoji ir nesuteptoji mergystė, nežinau, kaip tave bešlovinti, nes Tą, kurio dangus negalėjo apimti, tu nešiojai savy!" Marijos Mišių prefacija sako, kad Ji atnešė pasauliui gyvybę, bet pati amžinai liko mergelė. Šioje iškilmingoje Bažnyčios maldoje atspindi visas katalikybės mokslas apie Mariją, visa pagarba ir meilė Jai.

Sielai, kuri nori skaisčiai gyventi, Šv. Mergelė Marija turi didelės reikšmės. Suprato tai mūsų tautietis šv. Kazimieras. Jis visa širdim buvo pamylėjęs tą dangiškąją Mergelę. Tos

meilės dėka šv. Kazimieras visą gyvenimą išlaikę savo skaisčią sielą. Atsidėkodamas už tai, jis parašė ilgą himną Marijos garbei: „Omnı die". Nieko kilnesnio, brangesnio ir gražesnio šv. Kazimierui nebuvo pasauly už skaisčią, nesuteptą sielą. Tą dorybę jis anksčiau statė už gyvybę. Pavojingai susirgus, gydytojai jam patarė vesti. Tai, žinoma, buvo neišmintingas patarimas, bet jis įrodė mūsų šventojo tautiečio heroizmą: „Malo mori quam faedari — Geriau mirsiu, negu..." buvo jo atsakas. Tai Marijos garbinimo vaisius. Tas jaunuolis buvo supratęs tai, kas kataliku Bažnyčioj dažnai kartojama: „Mergelių laimėjimas yra didesnis, negu angelų; angelai be kūno gyvena, mergelės kūne triumfuoja (Šv. Ambrozijus, De Viduis).

* * *

Deja, tų „kūne triumfuojančių mergelių" (jaunuolių) šiais laikais nelabai yra daug. Čia daug kaltas yra ir mūsų laikų gyvenimas. Ištvirkimą garbinąs kinas, teatras, pornografinė spauda, devynios galybės neleistinų pasilinksminimų, lengvabūdės kino „žvaigždės", pusnuogės grožio „karalienės", „garbingi ponai", kurie iš ištvirkimo daro biznį, tas visas mūsų laikų paviršutiniškumas, tas pašėlęs gyvenimo tempas ir t. t. ir t. t. sudaro gyvenimo ratą. Į šitokį gyvenimo sūkurį metasi silpnavalis jaunuolis(ė) ir netrukus jis pasižiūri, kad iš jo

gražių svajonių liko nusivylimas, kad jo širdy dvokia supuvimas, kad jis jau yra „žuvęs".

Šiandieninis nedorovės slibinas ryte ryja savo aukas. Jeigu vienas mūsų medicinos profesorius nesuklydo, tai penkta dalis Lietuvos jaunimo jau yra venerikai ir venerikės.

Bet ar jauna širdis, kuri amžinai ilgisi to, kas kilnu, dora ir skaistu, pasiners ir tūnos nuodėmingame nešvarume? Ne. Tikrai ne. Suklupti ji gali, nes ir priežodis sako, kad klysti yra žmogiškas dalykas. Klydo Marija Magdalena. Klydo šv. Augustinas. Klydo tūkstančiai jų sekėjų. Bet daugumas jų vėl kėlėsi, o kai kurie pasiekė net altorių garbę. Vienų pavyzdžiai skatino kitus ir jie pajuto tai, ką jautė šv. Augustinas: „Ei, Augustinai, ko gi bekęsti? Ką girdėjai? Pakyla nemokšai ir dangų laimi, o mes su savo mokslais štai čia kūne ir kraujuje slankiojame" (Conf. lib. 7, c. 8).

Tačiau šitame pakilime didelį vaidmenį vaidiną Mergelė ir Motina Marija. Ji savo nekaltume amžinai mus prie savęs traukia, nes Ji yra tas įkūnytasis „amžinas moteriškumas", kuriuo žavėjosi genialus, bet palaido gyvenimo poetas Goethe.

Štai, viena studentė Kaune. Ji nevengia meilės romanų, filmų, lengvapėdiškų draugysčių. Viso to rezultatas yra tas, kad ištvirkimas tampa jai kasdieninė duona. Slenka savaitės, mėnesiai, ir studentė ima jausti koktų nuobodu-

lį savo purvinu gyvenimu. Ji pasiryžta taisytis, bet jos pasiryžimai eina vėjais. Ji karčiai apgailestauja savo likimą, bet ji nepajėgia iš savo nuodėmės pakilti.

Ir ką daro nelaimingoji mergaitė? Ji atsimena kadaise motinos išmokytą maldą, maldą į Mariją. Ji ima kalbėti tą maldą, ir nuostabu: nė karto ji nepadaro tos nuodėmės, be kurios ji gyventi negalėjo. *Kažin, ar galima būtų pavadinti klaida, jei tokį įvykį laikytume stebuklu?* O tokius stebuklus šv. Mergelė dažnai dažnai daro pasauly. Kiek padėkos maldų jau yra nuplaukę dangun už jos pagelbą, paliekant nuodėmės kelią!

* * *

Šv. Augustinas mirdamas yra palikęs šitokį testamentą: „Vistiek, katros lyties būtumėte — vyrai ar moters — atsiminkite, kad jūs turite žemėje gyventi angelų gyvenimą.“

Taip, tą angelišką gyvenimą mums parodė Šv. Mergelė Marija. Tą angelišką gyvenimą pajėgs gyventi tas, kieno akys dažnai žvelgs į Mariją. Prarastą tą angelišką gyvenimą siela atgaus tada, kai su nuoširdžia malda ji kreipsis į Mariją[1]). Amen.

---

1) Šiai konferencijai naudota minčių iš M. Mozuraičio str. „Nekalčiausioji Mergelė“, „Ateitis“ 1933 m. 5 nr.

7. SENOJI IR NAUJOJI IEVA

Yra tokių mūsų tikėjimo tiesų, kurių negali paneigti ir atkakliausis bedievis, nes jas išpažįsta visa žmonija. Takios tiesos, apie kurias kalba visos tautos, *yra žmonijos puolimas ir žmonijos išganymas*. Pirmasis dalykas buvo visiems žinomas, antrasis — visų laukiamas. „Mintis, kad žmogus yra puolęs ir sugedęs, užtinkama visose senose tautose“, pripažįsta naujų laikų bedievybės patriarkas Voltaire.

Tas visuotinis tautų balsas tačiau sutartinai *kaltina už tą puolimą moterį*. Per moterį atėjęs pasauliui vargas, nelaimės ir mirtis. „Moteris yra nuodėmės pradžia ir dėl jos kaltės mes esame mirtingi.“ Tokia yra bendra senovės padavimų mintis.

Iš graikų rašytojo Hezijodo mes žinome jo tautos mitą apie Pandorą. Tai buvusi pirmoji moteris, žmonijos motina, bet kartu visų blogybių motina pasauly.

Panaši mintis kyšo persų, egiptiečių, kiniečių ir kitų tautų mituose, kur moteris laikoma „visų blogybių versme“. Senieji Meksikos gy-

ventojai pirmąją moterį vadina „žalčio moterim“. Tad pagoniškasis pasaulis buvo apkaltinęs, prakeikęs, paniekinęs moterį ir jos teises pamynęs po kojų. Tai buvo jai bausmė, kerštas už tai, kad dėl jos žmonija buvo praradusi „aukso amžių“. Aischilas buvo plačių pažiūrų žmogus, bet moteris jis vis dėlto niekino. Štai, kaip apie jas jis yra atsiliepęs: „O, moters, rašo jis, jūs nepakenčiami padarai, išminčiai nekenčia jūsų giminės.“ Panašiai apie moteris yra išsitaręs nevienas pagonių rašytojas. *Ta moters panieka ir šiandien tebėra pagoniškuose kraštuose.*

Tačiau tas pats visuotinis balsas kalbėjo ir apie žmonijos prisikėlimą. Žymus prancūzų mokslininkas Volney, Voltaire'o amžininkas ir bedramintis, yra rašęs: „Seniausių laikų šventi padavimai reiškia mintį, kad turi ateiti didis tarpininkas, teisėjas, karalius, Dievas, kuris grąžinsiąs žemei aukso amžių ir išvaduosiąs žmones iš pikto valdžios.“

Tačiau, kaip nupuolime, taip ir žmonijos prisikėlime, pagal tuos padavimus, dalyvauja moteris. Izraėlio tautos saugoma šv. Rašto mintis: „Aš padėsiu nesantaiką tarp tavęs ir moteriškės, tarp tavo sėklos ir jos sėklos ir ji sutrins tau galvą“, kartojasi senovės tautų mituose, nors ir labai įvairia forma.

Ryškiai tą žmonijos dramą yra pavaizdavęs graikų rašytojas Aischilas savo „Prikaltu Pro-

metėjumi". Kenčiąs Prometėjus yra tai Adomas, žmonija. Jį išvaduoja moters Io sūnus Epafas, kuris gimė, vyriausiam dievui palietus moterį Io.

Senovės egiptiečiai, Plutarcho liudijimu, manė, kad vyriausio dievo Ozirio sesers Izis dėka blogoji dvasia Tafon būsianti nugalėta. Ta Izis būsianti naujoji žmonijos motina, o jos sūnus Horus būsiąs tas išgelbėtojas. Tai dievaitei egiptiečiai statė paminklus ir aukurus, o ją pačią vaizdavo su vaikučiu ant rankų.

Senovės persai tą žmonijos gelbėtoją vadino Mitra, t. y. Tarpininku. Jis turįs gimti „iš mergaitės". Tai liudija ant akmenų iškalti užrašai.

* * *

Taip tad kalbėjo, taip rašė ir taip tikėjo žmonija ištisais tūkstančiais metų, kol Dievo pasiuntinys, atvykęs į kuklų Nazareto namelį, nepasakė: „Sveika, malonės pilnoji. Viešpats su tavimi... Tu pradėsi ir pagimdysi sūnų ir duosi jam vardą Gelbėtojas (Jėzus). Jis bus didis ir vadinsis Aukščiausiojo sūnum... Jis viešpataus Jokūbo namuose per amžius ir jo viešpatavimui nebus galo."

Marijos atsakas į visa tai buvo: *„Štai aš Viešpaties tarnaitė; tebūna man taip, kaip tu pasakei."*

Kadaise tamsybių angelas buvo pasirodęs Ievai. Jis jai kalbėjo ir ji jam patikėjo. Tai buvo nuodėmės ir vargo pradžia pasaulyje.

Dabar šviesos angelas atvyksta pas Mariją Jis kalbasi su ja, ji patiki jam, ir tai yra išganymo pradžia. *Labai tikslus todėl yra Marijos pavadinimas „naująja Ieva".*

Tas pavadinimas pradėtas vartoti tik nuo 7 šm. Tačiau tų dviejų moterų gretinimas jau buvo žinomas daug anksčiau. Šv. Povilas buvo kalbėjęs apie „pirmąjį Adomą" ir apie „antrąjį Adomą" — Kristų. Skaitant jo laiškus, kur tas mintis atvejų atvejais kartojama, savaime stovi prieš akis „senoji Ieva" ir „naujoji Ieva" — Marija.

Pagal apreiškimo mokslą, šėtonas pradėjo karą prieš Dievą per pirmąją moterį. Dievas tačiau toje kovoje pastato naują moterį, kuri yra to „senojo žalčio" priešas. Tokiu būdu Dievo išmintis ir meilė išganymą žmonijai pasiuntė tuo pačiu keliu, kurį pragaras savo klastingumu tarėsi užkirtęs.

„Kaip Ieva", rašo šv. Irenėjus kankinys, „savo neklusnumu buvo mirties priežastis sau ir visai žmonijai, taip Mergelė Marija klusnumu yra išganymo pagrindas sau ir visiems žmonėms.

Tas pats šv. Irenėjus kitoje vietoje sako: „Žaltys įkando ir marino žmones, kol atėjo žadėtoji sėkla, Marijos Sūnus."

Šv. Augustinas taip pat yra kalbėjęs: „Per moterį atėjo nuodėmė ir dėl moters mes visi mirštame... Kai žmonija ištisais šimtmečiais gulėjo parblokšta po nuodėmės našta, tada išvadavimo klausimas buvo perduotas moteriai ir iš moters — mirties daigo — mes susilaukėme gyvybės sėklos.“ Marija atstatė moters garbę ir niekas dabar nebeturi teisės niekinti moters, nes moteris buvo Dievo Sūnaus motina.

Nors Ieva, palikdama rojų, ‚nepasakė žodžiais: „Dabar mane keiks visos kartos“, bet ji tai gerai nujautė ir tai sunkiai slėgė jos sąžinę.

Marija tuo tarpu, tapusi Dievo Sūnaus Motina, su džiaugsmu gali pasakyti: „Štai, dabar palaiminta mane vadins visos kartos!“ Ir kaip nevadinti palaiminta tą, per kurią žmonija yra tiek laimėjusi, kad šv. Augustias apie Adomo ir Ievos nuodėmę galėjo pasakyti: *„O felix culpa — Palaiminta kaltė!“*

Tačiau Marija yra palaima mums ne tiktai tuo, kad per Ją mums atėjo išganymas su visa savo malonių gausybe; palaiminta mes ją vadiname ir dėl to, kad *Ji visuomet dalyvauja tų malonių dalinime.* Kitaip tariant, mes Ją garbiname ne tik kaip Dievo Sūnaus ir Išganytojo Motiną, *bet gerbiame ir kaip mūsų Motiną.* Daugumo teologų yra nuomonė, kad visos Dievo malonės mums, žmonėms, atitenka Marijos

tarpininkavimu. Vadinasi, Ji rūpinasi kiekvieno žmogaus išganymu.

* * *

Vokietijoj, Kinzigtatlio provincijoj, yra paprotys pakrikštytą kūdikį tuojau nunešti prie Dievo Motinos altoriaus ir jį paaukoti tai dangiškajai Motinai. Ne visur yra tas gražus paprotys ir ne visi mes po krikšto esame paaukoti Marijai. Tačiau ta *dangiškoji Motina po krikšto mus visus yra pasiėmusi savo globon* ir nė viena žemiškoji motina nėra parodžiusi tiek meilės savo vaikams, kiek jos mums turi Marija, ta naujoji Ieva, naujoji žmonijos Motina.

Būkime tad verti Jos motiniškumo! Amen.

8. ŠVENTAS SUSIŽIEDAVIMAS

Padavimas sako, kad Marija savo vaikystę praleido, tarnaudama Jeruzalės šventovėje. Galimas daiktas, kad Ji tenai ir buvo padariusi mergystės pažadą Dievui. Angelui pranešus, kad Ji tapsianti Dievo Motina, Šventoji Mergelė atsakė: „Kaip tai įvyks, kadangi aš nepažįstu vyro“ (Luk. 1,34). Tas Jos atsakas šventųjų Tėvų aiškinamas ta prasme, kad ji buvo tvirtai pasiryžusi visose aplinkybėse laikyti mergystę; kitaip jis negali būti suprantamas, nes tie Jos žodžiai buvo pasakyti, jau susižiedavus su šv. Juozapu.

Visi šventieji Tėvai ir teologai tikrina, kad tas pasiryžimas buvo tikras apžadas; bet neaišku, ar jis buvo laikinis ar amžinas. Galima net manyti, kad Marija nuo pirmų šventovės gyvenimo dienų pasiryžo laikyti mergystę ir kad apskritai Ji buvo pirmoji, kuri tuo būdu pasižadėjo Dievui. Tai visai panašu į tiesą, atsimenant nepaprastą to Dievo palaimintojo vaiko malonės būseną, juoba, kad ir kai kurie

šventieji buvo pažadėję Dievui nekaltybę jaunuose metuose.

Luomas, kuriame pasižadama Dievui mergystėj gyventi, yra visai ypatingas ir garbingas naujosios Kristaus karalystės pažymys. Ta prasme Bažnyčia vadina Mariją „Panų Pana". Kadangi buvo išpranašauta, jog Dievo Sūnus, Mesijas, gims iš mergaitės (Iz. 7,14), tai Marija tuo mergystės apžadu jau arčiau pasuko į kelią, vedantį ją prie dieviškojo motiniškumo garbės.

Tuo tarpu Dieviškoji Apvaizda dar kitokiu būdu rengė tą kelią. Įsikūnijimo įvykis turėjo pasilikti iki tam tikro laiko plačiajam pasauliui slaptas. Kad Išganytojas būtų įvestas į pasaulį tinkamu būdu, Jis turėjo turėti nors įstatymo skirtą tiesą; tuo būdu turėjo išsipildyti didi paslaptis, kurią saugos paprastos moterystės ir šeimynio gyvenimo globa.

Ir čia dabar pasirodo šv. Juozapas. Iš Evangelijos apie Jį tik tiek težinoma, kad Jis buvo Dovydo ainis, taigi Marijos giminaitis. Toliau, kad buvo dailidė (Mat. 13,55) ir teisus (Mat. 1,19), vadinasi šventas vyras. Gražu matyti, kaip pirmieji krikščioniški dainiai, kuriems ypatingai patikdavo aukšta kraujo kilmė, narsumas ir vyro ištikimybė, vaizduoja tiek didžius Evangelijos asmenis, tiek šv. Juozapą. Jų akyse. šv. Juozapas yra karžygis, kunigaikštis, kurio pirmatakai — garbingi karaliai; jis

— garbingas laivų statytojas. Kaip sumanus laivų statytojas, jis didžiai gerbiamas ir nuolat visur kviečiamas. Tame pasakojime tiek tėra tiesos, kad šv. Juozapas, nors menko verslo, buvo tikrai doras Dovydo kilmės vyras ir Dievo sumanymų vykdytojas. Tik jau vėlesnių rašytojų jis vaizduojamas kaip paprastas pilietis ir dailidė, kurs, vietoj „kemenatų", „pilių" arba „rūmų", gyvena su savo moterim paprastuose namuose. Bet kaip tik dėl to ir galėjęs Išganytojas jį pasirinkti savam tikslui.

Tačiau, kas galėjo Mariją ir Juozapą suvesti į moterystę? Paprastu būdu Marija negalėjo savo noru pasiryžti susirišti moterystės ryšiais. Moterystės luomas yra šventas, bet, kaip sako šv. Povilas (1 Kor. 7,38), šventesnė yra Dievui pašvęsta mergystė. Tik aiškiai pažinta Dievo valia tegalėjo juos suvesti į moterystę. Brangi jiems buvo mergystė, bet daug brangesnis Dievas ir Jo šventa valia, kuri yra viso šventumo saikas.

Aiškiai pažinti Dievo valią galėjo jie prigimtu būdu. Marija buvo Dovydo giminės duktė — paveldėtoja. Ir todėl Jos giminaičiai arba kunigai, kuriems rūpėjo įstatymo tvarkos vykdymas ir senų giminių laikymas, galėjo pareikšti, kad Marija turi prievolę paduoti šv. Juozapui ranką (Skaitl. 36,8). Tame abu regėjo Dievo valią ir sutiko susižieduoti. Toks būtų natūralusis būdas.

Kitas būdas galėjo būti nepaprastas, antgamtinis. Dievas apšvietė juos, kad ir vienas ir antras yra pasiryžę, nepaisant moterystės ryšių, gyventi mergystėje ir su ta mintim susižieduoti. Taigi, tas jų susižiedavimas buvo Dievo pirštas Įsikūnijimo tikslu. Tokios pažiūros laikosi daugelis šventųjų Tėvų ir teologų. Jų pažiūrą, rodos, palaiko ir pati Bažnyčia, minėdama liturginėse maldose, šv. Juozapo Globos šventėj, tą atsitikimą, kaip „nuostabų dieviškosios Apvaizdos vadovavimą". Be abejo, toji pažiūra yra kilni. Kaip Dievas galėjo Mergelę Mariją paskirti Motina, taip Jis galėjo Jai atvesti mergystę laikantį sužiedotinį ir siekti savojo tikslo tais keliais, kurie tariamai vedė prie visai kitų tikslų.

Susižiedavimas buvo atliekamas, tur būt, Jeruzalės šventovėj. Įprastu papročiu sužiedotinis giminaičių akyvaizdoj įduodavo sužiedotinės tėvui arba jos globėjui žiedą arba kitą brangumyną, kaip savo pasiryžimo laidą, arba patys jaunieji žodžiais išreikšdavo sutikimą sueiti į moterystę. Marija tada galėjo turėti penkiolika metų.

Legendos ir paveikslai nepraleido nesunaudoję tos malonios paslapties savo kūriniams. Pasak legendų, kunigai įsakę visiems Dovydo kilmės jaunuoliams, — kaip kitą kartą buvo įsakęs Mozė Izraėlio giminėms, kada Aaronas buvo išrinktas aukščiausiuoju kunigu, — at-

nešti lazdeles ir sudėti prie šventovės slenksčio; kieno lazda sužaliuos ir pražys ir ant kurios nužengs šventoji Dvasia, tas turėjo būti šventosios Mergaitės laimingu sužiedotiniu. Tik vieno šv. Juozapo lazda tepražydusi ir šventoji Dvasia regimai nužengusi ant Jo šakos. Štai, dėl ko šv. Juozapas kartais paveiksle laiko žydinčią lazdelę, ant kurios žiedo ilsis šventoji Dvasia. Tiesa yra ta, kad sužiedavimas siekė aukštesnio, tikrai kunigiško tikslo, kad šventoji Dvasia buvo to išrinkimo priežastis ir kad šv. Juozapas gyveno nekaltybėj.

Paveikslai rodo, kad beveik visur kunigas, o dažnai ir pats vyriausias kunigas, iškilmių rūbuose užima apeigų vidurį; jis sudeda jaunavedžiams rankas arba liepia juos pačius vienas antram jas paduoti ir sumainyti žiedu. Regima sužiedotinio ir kunigo ramybė ir susitelkimas; bet jaunuolių tarpe, kurie Dievo sprendimu neliko išrinkti, matyti gyvas sujudimas; jie laužo savo palikusias sausas lazdas.

Be Pinturicchio, Šraudolfo ir Steinlės paveikslų, yra nuo seno garsus Rafaėlio paveikslas. Niekas gražiau neatvaizdavo Marijos ir Juozapo ramiai sukaupto rimtumo, skaistumo, malonumo ir kukliai pasitikinčio linksmumo, kaip Rafaėlis.

Žydų įstatymais ir papročiais sužiedavimu jau buvo padaromas esminis moterystės ryšys.

Iškilmingas jaunosios parvedimas į namus ir jungtuvės tebuvo tik išviršinis sužiedavimo pripažinimas ir patikrinimas. Bet iki jungtuvių susižiedavusieji turėdavo gyventi atskirai. Marija dabar paliko šventovę ir sugrįžo į Nazaretą, kur Ji, kaip sako padavimas, gavo iš savo tėvų namus ir kiek žemės ir kur Ji praleido ilgiausią ir maloniausią savo gyvenimo laiką[1].

*

* *

Visų, pasiryžusių eiti moterystės keliu, pats gražiausias ir laimingiausias gyvenimo laikotarpis yra susižadėjimo laikotarpis. Dvi jaunos širdys tada jaučiasi viena antroj radusios tą seniai svajotąją laimę. Visas pasaulis tada joms atrodo paauksuotas; viskas malonu ir džiaugsmu kvepia.

Tačiau gyvenimas yra šykštus ir tos laimingosios dienos paprastai būna neilgos; jas pakeičia pilka kasdienybė ir šeimos rūpesčiai. Susižadėjimo laikotarpis lieka tik gražus atsiminimas. Bet ar visiems gražus? Patirtis liūdnai byloja, kad daugelio jaunavedžių kelias prie Dievo altoriaus yra purvinas kelias. Susižadėjimo laikas jiems buvo ne to skaidraus ir švento džiaugsmo laikas, bet nedorybės laikas. Juos

---

1) Imta iš Meschler, Šv. Dievo Motina Marija, Kaunas 1927, 140-143.

puošia tada žalios rūtos, tas jaunystės simbolis. Bet iš tikrųjų jų jaunystės grožis jau seniai yra nuvytęs ir susižadėjimo laikas jiems visuomet liks koktus prisiminimas.

Marijos ir Juozapo susižadėjimas tau, jaunuole(i), rodo kelią, kuris turi tave vesti į kilnų moterystės luomą. Jeigu šiuo pavyzdžiu paseksi, susižadėjimo laikas tau bus visuomet malonus prisiminimas.

Palaimink, Marija, jaunas širdis! Amen.

9. TIKĖJIMO SAUGOTOJA

Keista žmonių gyvenime yra tai, kad nekartą apie vieną ir patį dalyką susidaro visai skirtikėjimą, protestantai yra Marijos garbinimą atmetę; gindama tą patį krikščioniškajį tikėjimą, Bažnyčia visuomet Marijos garbinimą saugoja. Šitame nesutarime tačiau dažnai kaltas ne tiek skirtingas įsitikinimas, kiek nesusipratimas. Mariją mes garbiname ne dėl to, kad ji buvo Marija, bet dėl to, kad Ji buvo *Dievo Sūnaus Motina*. Ji mums nėra saulė, bet tik *aušros žvaigždė*, J: mums nėra dangus, bet tik *vartai į dangų*. Jı mums nėra dievaitė, bet tik *Dievo Motina*. Jos garbinimas nėra tikėjimo gadinimas, bet *tikėjimo stiprinimas*.

Netoli Nazareto miestelio, kuriame visą metų eilę praleido Kristus ir Šv. Panelė Marija, yra šulinys, kurį vietos gyventojai yra pavadiknę Marijos šuliniu (Ain Marjam). Padavimas sako, kad Šv. Panelė iš to šulinio nešdavo sau vandenį. Ir šiais laikais tas šulinys yra mėgiamas, nes niekur apylinkėje nėra tokio

gero vandens, kaip jame. Tad daug kas pas jį ateina ir semiasi iš jo sau vandens. „Ain Marjam“, Marijos šulinys! Graži Marijos garbinimo simbolika! Nazareto gyventojai iš Marijos šulinio semia vandenį ir kasdien juo atgaivina savo išsenkančias jėgas...

Mes iš Marijos kulto šaltinio semiame gyvybės vandenį, kuris gaivina mūsų dvasios jėgas, kuris palaiko mūsų kilnius nusistatymus ir kuris numalšina mumyse tą amžiną ilgesį kažko gražaus, skaistaus, idealaus. Kas iš šitos versmės geria, tas visuomet išlaikys savo dvasios sveikatą, nes jis savo pradžią yra gavęs iš Evangelijos, iš tų dieviškų tiesų ir šventųjų paslapčių. Marijos garbinimas veda į tikrąjį krikščioniškumą.

* * *

Kaip kadaise Marija Betlėjaus piemenims ir Rytų išminčiams rodė Jėzų, kaip kadaise Simonas ir Ona pažino Marijos atneštą Išganytoją, taip ir visais laikais Marija iš dangaus rodo ir neša Kristų žmonėms. Pasiklausykim tad istorijos, o ji mums pasakys, kad Marija visuomet gaivina žmonių tikėjimą.

Bažnyčia dar tik įsteigta. Po šiurpulingosios katastrofos Golgotoje apaštalai dar nėra atgavę pusiausvyros. Jie buriasi vienon vieton. Jie užsirakina duris. Ir jų tarpe ką mes matome? Mariją. Netekę Mokytojo, apaštalai

glaudžiasi prie Jo Motinos. Šv. Raštas sako, kad Marija Jėzaus gyvenimo įvykius ir posakius dėjo savo atmintin ir svarstė savo širdy. Ir suprantama todėl, kad tose liūdesio valandose Marijos prisiminimai ir Jos pažiūros buvo gaivus balzamas sužeistoms apaštalų širdims. „Visi šitie pasilikdavo vienširdžiai maldoje, draug su moterimis ir Jėzaus motina Marija“ (Apd. 1, 14).

Vėliau apaštalų laikams praėjus, prasidėjo aštrūs ginčai dėl tikėjimo tiesų. Ir ką mes matome? Tie ginčai palietė ir Mariją, ir tai tikėjimo vardu. Kai, pav., Konstantinopolio vyskupas Nestorijus paskelbė, kad Marija esanti tiktai žmogiškosios Kristaus prigimties motina ir todėl Jai Dievo Motinos vardas netinkąs, jo kalba sukėlė audrą visuose Rytuose. Ir kai visuotinis vyskupų susirinkimas Efeze Nestorijų pasmerkė, džiaugėsi visas krikščioniškasis pasaulis. Efezo gyventojai surengė su fakelais vakarinę procesiją. Tai buvo Dievo Motinos pagerbimas ir padėka susirinkimo vyskupams, apgynusiems Marijos garbę. Tai tikėjimo pergalei paminėti Romoje, Santa Maria Maggiore bažnyčioje, buvo pagamintas visas paveikslų ciklas, vaizduojąs Marijos gyvenimą ir Jos garbę. Tie paveikslai ir šiandien tebėra kalbamoje bažnyčioje. Jie yra liudininkai to krikščionybės įkarščio, su kuriuo buvo ginama Mergelės ir Motinos garbė. Kartu tai yra įro-

dymas, kaip Marijos garbinimas glaudžiai tada buvo susijęs su krikščionišku tikėjimu.

Kita religinių ginčų audra iškilo su Bizantijos ciesoriaus uždraudimu garbinti šventus paveikslus, kurie, nepaisant jų vertės, buvo draskomi ir metami iš bažnyčių.

Popiežius paveikslų niekintojus pasmerkė. Liaudis taip pat buvo nusistačiusi prieš paveikslų naikinimą, ir tai ypač dėl to, kad liaudis buvo pamėgusi Dievo Motinos atvaizdus. Galima ir dabar užtikti kai kur senų Marijos paveikslų su legendomis, kurios pasakoja apie ištisas vargo ir kančių istorijas, išgyventas vien tik dėl to, kad dangaus Karalienės atvazdas nepatektų į fanatikų rankas. Ir jeigu sveika liaudies nuovoka su Bažnyčios parama tą kovą laimėjo, tai šių dienų katalikiškasis pasaulis yra dėkingas tai tikėjimo dvasiai, kurią rėmė Marijos garbinimas, radęs visuomet stiprios išraiškos vaizdavimo mene.

Nauja herezija, užkliudžiusi Dievo Motinos kultą, buvo reformacija. Pradžioj liuteronizmas Marijos garbinimą buvo palikęs. Bet kadangi tai buvo labai „katalikiškas" dalykas, netrukus prieš jį susidarė fanatiškas nusistatymas. Pasipylė raštai ir kalbos prieš Mariją, atgijo vėl šventų paveikslų naikinimas ir tūkstančiai Dievo Motinos ir šventųjų atvaizdų buvo sudaužyta ir sudraskyta.

Tačiau, juo smarkiau siautėjo Dievo Motinos niekintojai, juo nuoširdžiau katalikiškasis pasaulis grįžo prie senojo tikėjimo ir Marijos garbinimo. Rožančiaus malda, Loretiškoji Litanija, „Viešpaties Angelas“ dabar išplito visame pasauly; ėmė kurtis Marijos vardo brolijos bei kongregacijos; viena po kitos dygo Marijos vardo bažnyčios; imta gausiai keliauti į šventąsias Marijos vietas; katalikai kunigaikščiai skelbė Mariją savo kraštų globėja ir iškilmingose aikštėse, pav., Münchene, Vienoje, statė Jai paminklus.

Istorijoj ir gyvenime perdėm žymu, kad tikėjimo dvasios bei religinio gyvenimo pakilimas visuomet buvo glaudžiai susijęs su Marijos garbinimu.

Kada Lietuva buvo Marijos garbintojų kraštas, tikėjimas jame klestėjo. Rusų valdžia priespaudą panaudojo sunaikinti katalikybei Lietuvoje. Lietuviška maldaknygė, ta beveik vienintėlė lietuvio pažįstama knyga, — ir ji buvo iš maldingos senutės rankų išplėšiama. Bet Lietuvos katalikai pasirodė neįveikimi.

Religinio pajėgumo Lietuva tada turėjo tiek, kad savo kunigais ji aprūpindavo nemaža plačios Rusijos ir tolimos Amerikos plotų. Kražių istorija amžiais liudys tų laikų lietuvio tikėjimą. Dėl Dievo namų mūsų tautiečiai tada turėjo drąsos paaukoti gyvybę. Dėl ko? Dėl to, *kad jie buvo „Marijos krašto“ piliečiai.*

Šiluvos istorija sako, kad protestantizmo užlietos Lietuvos katalikiškas atgimimas ėjo kartu su Marijos garbinimo plitimu

* * *

Kokia viso to išvada? Ji aiški: Jeigu mes, nedidelės Lietuvos gyventojai, būdami tarp bedieviškojo Rytų slibino ir pagoniškojo Vakarų koloso, norime išsaugoti savo šventą, katalikišką tikėjimą, artėkime prie Marijos. Jos garbinimas prikėlė ir išsaugojo Lietuvos katalikybę praeity; Jos garbinimas prikels ir išsaugos jį dabarty. A m e n.

10. VADOVĖ DORYBIŲ KELY

Prieš Konstantinopolio miesto vartus, kur šakojosi keliai į plačią Rytų Romos imperiją, kadaise stovėjo koplyčia su išgarsėjusiu Marijos atvaizdu. Jį keleiviai buvo pavadinę *„Marija Keliarodė“*. Šis titulas iš tikrųjų Jai tinka. Ji veda žmones prie Kristaus, Ji rodo tikrą tikėjimo kryptį. Ji yra *vadovė dorybių kely.* Taip, didelės įtakos Marijos garbinimas turi doriniam gyvenimui. Tą įtaką daro Jos pavyzdys ir Jos užtarimas.

Jeigu gegužės mėnesy pažvelgsime į Marijos altorių, pamatysime gėlėse paskendusį Jos atvaizdą. Ta skaičiausioji Mergelė tarp švelnučių gėlių tai pavyzdys ir idealas.

Bet į tą pačią nekaltąją Mergelę žvelgia skausmingos žmonių akys, į Ją kreipiasi gyvenimo palaužtos širdys su karšta malda. Ko jos Kaprašo? Užtarimo. Malonės. Ir ta dangaus Karalienė išklauso. Marija tad rodo ir kelią ir tuo keliu padeda eiti.

* * *

Nuo Bažnyčios tėvų laikotarpio ligi pat šių dienų, išskyrus Kristų, neatsirado kito asmens, kuris jaunimo auklėjime, asketinėse knygose, pamoksluose būtų taip dažnai ir taip vispusiškai statomas idealu ir pavyzdžiu, kaip Marijos asmuo. Tiems, kurie yra apdovanoti dvasios skaistumu ir kurie yra pašaukti siekti krikščionybės idealo viršūnių, Marija įkvepia kilnių norų, drąsos ir ištvermės; o tie, kuriuos slegia nuodėmių naštą, Joje randa pagelbos ir paguodos.

Marijos šventumas patraukė iš dangaus žemėn Dievo Sūnų. Tas pats įvyksta kiekvienose šv. Mišiose. Marijos meilė ir kantrybė aukojo tą dieviškąjį Sūnų ant Golgotos. Tas pats įvyksta kiekvienose šv. Mišiose. Taigi Marija ėjo kunigiškas pareigas ir *Ji yra kilniausias naujojo Įstatymo kunigykstės pavyzdys.* Ją puošia ir ta nepaliesta nekaltybė, kurios yra reikalaujama iš kunigų.

Todėl kiekvieną kartą, kai kunigas savo kūno ar dvasios akimis žvelgia į Marijos paveikslą, jis visuomet prisimena savo šventą pašaukimą ir šventas pareigas. Marija yra kunigui pavyzdys.

Krikščionybės laikais tūkstančiai mergaičių ir vyru laisva valia renkasi nekaltybės gyvenimą. Kilnus tai nusistatymas. *Tokio gyveni-*

mo vertės tačiau niekas nesuprato prieš Marijos laikus. Jos pavyzdys yra patraukęs tos dorybės mylėtojų minias.

Jau 6 amž. Dievui pasišventusioms mergaitėms įvilktuvių proga buvo nurodomas Marijos pavyzdys. Vyskupas joms primindavo, kad nuo dabar jos nešiojančios Marijos rūbą. Ta mintis davė pagrindo viduramžių legendoms, kad kai kurių vienuolijų (vyrų ar mergaičių) kūrėjai pirmąjį vienuolijos rūbą gavę iš pačios Dievo Motinos rankų. Viduramžiais atsirado daugybę legendų, kurios mums parodo, kokios nuoširdžios meilės žmonių turėta tada dangaus Karalienei. Vienoj jų, pav., pasakojama, kad kažkoks broliukas vienuolis, įėjęs kartą į kapitulos salę, abato vietoj pamatęs sėdinčią Dievo Motiną su Kūdikėliu. Pasibaigus kapitulos posėdžiui, Ji dviem, arčiausia sėdėjusiem, seniem vienuoliam padavusi dieviškąjį Kūdikėlį ir suteikusi jiems ramybės pabučiavimą, kurį tuodu vienuoliai toliau perdavę. Visų širdys buvusios perpildytos dangišku džiaugsmu.

Sekant pasauline meilės poezija (minezingeriais), riterių ordinuose ir šiaipjau vienuolynuose imta kurti meilės poezija Marijai. Ta tyra, antgamtinė meilė dangiškajai Mergelei, aišku, teigiamai veikė tuos, kurie tokią poeziją buvo pamėgę.

Buvo ir yra šimtai Marijos vardo brolijų, draugijų, sodalicijų ir t. t. Jų tikslas — pasekti

Marijos dorybėmis ir laimėti Jos globą pavojingoje žemės kelionėje. Marijos sodalicijų yra kai kuriose mūsų gimnazijose ir jų vaisiai tikrai gražūs. Kilnus Marijos pavyzdys ir pasitikėjimas Jos motiniška globa yra stiprus akstinas toms jaunoms širdims kovoti su pagundomis, ugdyti savy dorybes, ypač skaistybės dorybę. Tikrai žavingas vaizdas, kada jaunuolis ar jaunuolė, nuodėmės viliojamas, spaudžia prie savo krūtinės Marijos medalikėlį ir prašo neįleisti į jo(s) širdį pragaro dvasios!...

Kai plačiai žinomas Regensburgo vyskupas Sailer(†1832) buvo dar kapelionu, kartą jam pagerbti buvo surengtas meno vakaras. Pačioje pradžioje 10 metų mergaitė išėjo į sceną deklamuoti. Tuo tarpu pasigirdo varpo garsas vakaro maldai. Mergaitė susimąstė, pažiūrėjo į publiką ir tarė: „Gal pirma sukalbėsime „Viešpaties Angelas“? Ir, nieko nelaukdama, ji atsiklaupė ir ėmė melstis. Po to ji deklamavo ir taip puikiai, kad publika buvo sužavėta maldingąja mergaite. Pats Sailer buvo ligi ašarų sujaudintas tuo reginiu. Mažajai savo mokinei jis kalbėjo: *„Dukrele, pasilik visuomet tokia! Dievas tave laimins ir tau visame padės!“*

Tačiau ir puolusių žmonių gyvenimui Marijos garbinimas turi daug reikšmės. Tokiems pirmiausia yra didelė paguoda savo dvasios skurde turėti Motiną, prie kurios jie gali ateiti

ir pasakyti: „*Melskis už mus nusidėjėlius* dabar ir mūsų mirties valandoje".

Gražiai žmogaus gyvenimo dramą ir Marijos vaidmenį joje vaizduoja Wagnerio opera „Tannhäuser". Tai yra žmogus, kaip ir daugelis kitų, kuriems reikia stipriai pajusti ir išgyventi tą dvasios kovą savy, kada sielą žavi dorybės grožis, bet kada dar labiau vilioja ją pagunda ir nuodėmė. Kaip gyva ir iškalbinga ta scena! Siela čia grumiasi, kovoja, vis pralaimi ir vis trokšta išganymo; ji veržiasi prie jo. Bet tamsios pragaro jėgos jau baigia ją sugniuždyti.

Su paskutinėm viltim ir paskutinėm jėgom „Tannhäuser" tada sušunka: „Mano išsigelbėjimas Marijoje!" Ir pergalė ateina. Pažymėkime dar, kad tą prasmingą ir taip gyvenišką veikalą yra sukūręs protestantas. Ir jam tačiau paskutinė viltis pralaimėtame gyvenime yra Marija. Šios operos autorius yra pavaizdavęs tą patį, ką šv. Bernardas pamoksle apie Mariją yra kalbėjęs nusidėjėliams: „Sukyla pagundų vėjai, patenki tu ant nusiminimo nuolų — pažvelk į žvaigždę, šaukis Marijos! Stovi tu apstulbęs dėl savo nuodėmių didumo ir drebi iš baimės prieš Dievo teismą, gręsia tau pavojus nugrimsti į nevilties prarają — atsimink Mariją, šaukis į Mariją. Jeigu Ji tave palaikys, nesuklupsi; jeigu Ji tave saugos,

nebijosi; jeigu Ji tave ves, nepavargsi; jeigu Ji tave globos, pasieksi savo tikslą!“

* * *

Taip, *žemės kelionėje reikia mums „Marijos Keliarodės“*. Pasaulis yra taip vylingas, žmogiškas silpnumas taip giminingas nuodėmei, kad puolimo pavojus visuomet eina kartu su mumis.

Yra paveikslų, vaizduojančių, kaip visa krikščionybė — pradedant popiežium, karalium ir baigiant paparastu tikinčiuoju — glaudžiasi prie Dievo Motinos ir slepiasi po Jos apsiaustu. Gili mintis! Įgyvendinkime mes tą mintį, nes mūsų gyvenimas yra saugus tiktai Marijos globoj. *Laimingas tas, kurį dangaus Karalienė gaubia savo malonės skraiste!* Amen.

—o—

11. DOLOROSA

(Sopulingoji)

Garsioji rašytoja Sigrid Undset 1928 m. už savo talentingus raštus laimėjo Nobelio premiją. Tų pačių metų gruodžio 7 dieną ji važiavo per Oslo į Štokholmą pasiimti premijos. Jai pagerbti Oslo mieste buvo suruoštos iškilmės. Ant rytojaus po tų iškilmių — tai buvo Marijos Nekalto Prasidėjimo šventė — ji atvyko į dominikonų bažnyčią ir jai įteiktąjį laurų vainiką padėjo prie sopulingosios Dievo Motinos statulos. Klūpėdama prie jos, ji ilgai meldėsi. Jos širdis nerado džiaugsmo tuose pagyrimo žodžiuose, kurių ji vakar tiek buvo prisiklausiusi. Nepatenkino jos širdies nė tos tūkstantinės sumos, kurių ji važiavo pasiimti. Ramybės savo sielai ji rado tiktai prie Sopulingosios Motinos kojų.

* * *

Mes, brangieji, nesame iš tų išrinktųjų, kuriuos pasaulis vainikuoja laurais ir apdovanoja

tūkstančiais. Tad juo labiau mums, vargų ir kančių slegiamiems, dera ieškoti paguodos pas Sopulingąją Motiną.

Marijos pavadinimas Sopulingąja nėra žodžių žaismas. Tai yra tikrenybė, nes Marijos gyvenimas žemėje buvo skausmo gyvenimas. Ji, nekaltoji Mergelė, pamylėjusi skaistybę nuo pat vaikystės dienų, tų laikų papročio yra verčiama pasižadėti vyrui. Kas pažįsta širdies kalba, tas supras, jog *Marijos sužadėtuvės buvo kančia.*

Ji — Juozapo sužadėtinė, ne žmona. Bet Ji — jau motina! Ką apie Ją turi pamanyti tas doras ir šventas vyras, koks buvo Juozapas? Ji tyli, nes kągi Ji galėjo pasakyti apie savo motinystę, apie tą paslaptį, kurią tik Jai angelas tebuvo paaiškinęs? *Bet ta tyla buvo skausmo tyla.*

Atėjo laikas, kada pasaulis turėjo išvysti savo Gelbėtoją. Bet tas pasaulis Dievo Sūnui neturi tinkamesnės vietos už gyvulių tvartą! Ir *Marijos širdis jautė tą panieką.*

Praeina 40 dienų nuo tos paslaptingosios nakties ir Marija iš senelio Simeono išgirsta baisius žodžius: „Tavo pačios sielą pervers kalavijas!“ Jeigu jaunai, pirmojo kūdikio susilaukusiai motinai kas pasakytų, kad jos vaikučiui, kurį ji dabar glaudžia prie krūtinės, yra lemta liūdna ateitis ir kad jai, motinai, tik verkti reiks dėl jo, ar toks ateities nusakymas

neužnuodytų gyvenimo džiaugsmo? Tik dėl to, tur būt, Dievas nežinojimu ir pridengė mūsų ateitį, nes, kaip Kristus sako, kiekvienai dienai gana jos vargo. Tas nežinojimas yra malonė mums.

Tačiau ta malonė nebuvo suteikta Marijai, nes Ji turėjo būti panaši į savo Sūnų, kurį pranašas pavadino „kančiu vyru". Dievas norėjo, kad Ji taptų sopulingąja Motina, kankinių Karaliene.

Visu Jėzaus vaikystės ir jaunystės metu tebeskambėjo Marijos sieloje pranašystės žodžiai: „Štai šitas pastatytas puolimui ir atsikėlimui daugelio Izraėlyje ir kaip ženklas, kuriam bus prieštaraujama. *Ir tavo pačios sielą pervers kalavijas*" (Luk. 2, 34—35). Kai Ji tą dieviškąjį Vaikelį nešiojo ant savo rankų, kai Jį glaudė prie savęs, kai migdė ir liuliavo Jį, kai vėliau Ji žvelgė į Jo išmintingas akis, Jai vis prisiminė tai, kas tikrai kada nors įvyks, kada Jos sielą pervers kalavijas...

Pagaliau ta baisioji valanda atėjo. Marijos ausį pasiekė šiurpios žinios apie Jėzų. Apaštalas Judas Jį išdavė. Alyvų sodne kareiviai ir minia Jį areštavo. Petras Jo išsigynė. Nedėkingoji tauta šaukia: „Ant kryžiaus Jį!" Jis plakamas, erškėčiais vainikuojamas, spjaudomas... Ir visa tai girdėjo Ji, Marija, Jėzaus Motina!

Jo Sūnus pasmerkiamas. Pasaulis Jam skiria tiktai kryžių ir nieko daugiau. Tas, kuris perėjo Palestinos kraštą, tik gera darydamas, mirs piktadario mirtimi... Ir prasidėjo liūdna mirties eisena: sargyba, budeliai, vinys, plaktukai, virvės, parašo lentelę ir pagaliau išvargęs, nukankintas, kruvinas Jėzus su sunkia kryžiaus našta.

Ir štai šitokioj procesijoj susitinka Sūnaus ir Motinos akys! Motina pažino Sūnų ir Sūnus Motiną. Jų širdys paskendo skausme. „Juo didesnė meilė, juo didesnis skausmas", sako šv. Augustinas. O ar buvo pasaulyje motina, kurios meilė būtų prilygusi Marijos meilei? Ar pažino kas Jėzų taip, kaip Marija pažino Jį? Iš dangaus pasiuntinio Ji sužinojo, kad Jos sūnus bus paties Dievo Sūnus. Ji savo akimis matė, kaip kadaise Rytų išminčiai parpuolę garbino Jį. Per 30 metų Ji nepastebėjo Jame nė mažiausios blogybės, jokios dėmelės, bet matė tiktai gerumą, išmintį ir meilę. Ir dabar tas Jos Sūnus pasmerktas niekšo mirčiai!

Prasideda pati baisioji ir skaudžioji scena. Vinys susmenga į Nekaltojo Kūną. Iškyla paniekos kryžius su Dievo Sūnumi... Tai buvo bjauriausias ir niekšiškiausias žmonių darbas ant žemės. Saulė nebegalėjo žiūrėti į tokį vaizdą ir ji užsimerkė. Bet neužsimerkė Motinos akys. *Ji viską matė, viską girdėjo, nes Ji stovėjo po savo Sūnaus kryžiumi.*

Skausmas dabar buvo Jos dalis. Kentėjo Jėzus ant kryžiaus, kentėjo Motina po kryžiumi. Didėjo skausmai Sūnaus, didėjo ir Motinos. Dvi aukos ant vieno aukuro, dvi širdys ant vieno kryžiaus. Nukryžiuotas Sūnus vinimis, nukryžiuota Motina meile....

Ką darytų motina, stovėdama prie mirštančio kūdikio? Ji, kiek galėdama, stengtųsi jam kuo nors padėti. Ji glaustų jį prie savęs. Ji šluostytų jam prakaitą. Ji gaivintų jo troškulį, kuo galėtų. Bet Marijos Sūnus aukštai ant kryžiaus. Ji girdi skausmingą žodį „Trokštu“, bet neturi nė lašo vandens Jam paduoti. Niekas nepaguodžia Motinos nei Jos kenčiančio Sūnaus. Ji girdi nuo kryžiaus: „Tėve, atleisk jiems“, girdi toliau paguodos žodžius latrui: „Šiandien būsi su manim rojuje“. Bet juk Ji taip pat paguodos reikalinga? Ir glaudžiasi Marija arčiau kruvino kryžiaus: „Tu, žiaurusis kryžiau, atiduok man Sūnų! Arba pasiimk ir mane...“

Ir tada pažvelgė Sūnus į Motina, kurios sielą dabar buvo pervėręs pranašautasis kalavijas. Marijai, stovinčiai šalia mylimiausiojo apaštalo, Kristus tarė: „Štai tavo sūnus!“ — ir šv. Jonui: „Štai tavo motina!“

Ką iškentėjo Marija po kryžiumi, to žmogaus žodžiai niekuomet nepasakys. Žiūrint į tą sopulingąją Motiną, galima tiktai kartoti

pranašo žodžius: *„Didelis, kaip jūra, yra tavo skausmas ir kas jį sunaikins“* (Jer. 2, 13)?

* * *

Romoje, šv. Petro Bazilikoje, yra garsaus dailininko Michelangelo statula, pavadinta „Pietà“. Ką reiškia tas vardas? Jis reiškia: „Užuojautos meilė“. Iš tikrųjų tai yra jaudinanti statula. Menininkas yra parodęs joje skausmo palaužtą sopulingąją Motiną. Apsigaubusi plačiu rūbu, pasvirusia galva. Ji žiūri į savo dieviškojo Sūnaus mirusį kūną. Dešinę ranką Ji laiko ant savo Sūnaus, o kairė ranka kiekvienam žiūrinčiam tyliai pasako pranašo židžius: *„O jūs visi, kurie einate keliu, pažvelkite ir pamatykite, ar yra skausmas, kaip mano skausmas“* (Jer. 1, 12)?

Tačiau šiandien Marija paguodos jau nebėra reikalinga. Ji kentėjo tam, kad guostų visų amžių kenčiančius. Milijonai prie Sopulingosios Motinos jau yra ieškoję pagelbos kančių metu ir milijonai ją yra radę. Ir mes sunkiose savo gyvenimo valandose ieškokime suraminimo ne pyktyje ir nekantrume, ne gyvenimo triukšme, ne išsiblaškyme ir užsimiršime, bet ieškokime pas Sopulingąją Motiną, pas kankinių Karalienę, ir mes būsime paguosti. Amen.

—o—

12. MOTINA IR MOTINOS

„Negera būti žmogui vienam", tarė Dievas tada, kai Adomas jau vaikštinėjo po rojų. Pirmajam vyrui buvo duota pirma moteris ir žemėje įvyko pirmos jungtuvės. Tą pirmą jaunavedžių porą Dievas palaimino sakydamas: „Aukite, daugėkite, pripildykite žemę ir ją užvaldykite!" Tie žodžiai pirmiausia liečia moterį, kaip motiną, kaip šeimos židinio šventovę.

* * *

Du keliai veda moterį į jos vertybės aukštumas: mergystė ir motinystė. Pirmasis kelias, pagal Bažnyčios mokslą, yra kilnesnis, bet antrasis kelias žmonijos gyvenimui yra svarbesnis. Ir Apvaizda todėl į kilnų mergystės gyvenimą tik mažumą tešaukia. Daugumui moterų atitenka šventos motinystės pareigos. Nedaug kas pasauliui yra taip būtina, kaip moteris motina. Žmonija galėtų gyventi be moterų šokėjų, kino „žvaigždžių", grožio „karalienių". Bet ji negalėtų gyventi be moterų motinų. Pasaulis galėtų laikytis, be moterų virėjų, skalbėjų, siu-

vėjų, šeimininkių. Bet jis negalėtų laikytis be moterų motinų. Tad didžiausias moters vertingumas pasauliui pasireiškia jos motiniškumu. Vykusiai todėl vienas rašytojas (Wautier d'Aygaliers) yra pasakęs: „Ji (motina) yra ta reta pasaulio vieta, kur žmogiškumas taip glaudžiai susieina su dieviškumu, kad dažnai tyrame motinos žvilgsnyje gali įžiūrėti dalelę Dievo didybės". Prasmingas yra ir garsaus prancūzų ministerio Jules Simon pasakymas: „Ateities viltis yra motina". Neklydo vyskupas Kotteleris rašydamas: „Didžiausia geradarybė, kurią Dievas žmogui gali suteikti, yra be abejo tikrai krikščioniška motina". Garsusis Amerikos prezidentas Linkolnas apie save yra pasakęs: „Kas aš esu ir kuo galiu tikėtis būti, už viską aš esu dėkingas savo motinai". O žinomas vokiečių rašytojas Richter yra pareiškęs: „*Duokite mums gerų motinų ir mes būsime geriausi žmonės*".

Bet grįžkime nuo to, kas galėtų ir turėtų būti, prie to, kas yra. Žmonijos širdis yra šeima, o šeimos širdis — motina. Jeigu širdis nesveika, visas organizmas bus liguistas. Kaip šiandien atrodo ta žmonijos širdis? Garbingoji motinystė! Bet kas kalbama šiandien apie motinystę romanuose, teatruose, kinuose, gydytojų kabinetuose, draugiškose sueigose, — to sveikos doros mergaitė tegali klausytis nuleistom akim ir paraudusiu veidu.

Ir ką sako gyvenimas apie atliekamas motinystės pareigas? Šiurpulinga yra apie tai šių laikų kalba. 1935 m. laikraščiai rašė, kad viena motina Berlyne paliko uždariusi kambary 3 mažus vaikus, kad jie numirtų badu. Ir ji tai padarė ne dėl to, kad neturėjo ko duoti vaikams valgyti. Dėl ko? Dėl to, kad ji daugiau turėtų laisvės.

„Nedaug yra tokių sužvėrėjusių motinų", pasakysi, gal būt. *Netiesa. Jų yra daug. Jų yra laba idaug.* Kuo skyriasi ta Berlyno kriminalistė nuo tų motinų, kurios žudo savo vaikus ne kelių metų, bet kelių mėnesių? O ar apie šitokias galima pasakyti, kad jų yra nedaug? Vienoj tik Prancūzijoj, pav., tokių žmogžudysčių apytikriai priskaičiuojama ligi 500.000 per metus. Mažoj Belgijos valstybėj abortų padaroma apie 50.000 kasmet. Prof. Lipmano liudijimu, šiais laikais negimusių kūdikių nužudoma tiek, kiek jų gimsta, jei dar nedaugiau.

Žymus prancūzų rašytojas d'Alambert buvo rastinukas. Kai jis pasidarė garsus Prancūzijoje ir pasaulyje, atėjo kartą pas jį moteris Tencin ir jam tarė: „Aš esu tavo motina, o tu mano sūnus". Rašytojas tada su panieka pažvelgė į ją, pasišaukė iš kambario savo auklėtoją ir tai moteriškei pasakė: „Ji yra mano motina, o tavęs aš nepažįstu".

Taip galėjo pasakyti d'Alambert savo motinai, nes ji buvo jį išmetusi į gatvę. Bet ką ga-

lėtų pasakyti savo motinoms tie vaikai, kuriems gyvybę yra atėmusios jų pačių motinos? Baisu darosi, pažiūrėjus į šių dienų motinystę! Kurie rimtai žiūri į gyvenimą, tie yra susisieloję dėl žmonijos atieties. Todėl jau kuris laikas, kaip visuose kraštuose gegužės mėnesy švenčiama „motinos diena". Ta diena turi iškelti motinystės garbę ir paskatinti vaikus gerbti ir mylėti savo motinas. Gražus sumanymas, bet netikras pasisekimas! Ar nėra geresnių būdų iškelti motinystės gerbei? Taip, yra. Tai Marijos kultas.

Jokios „motinų dienos" neatstos mums Marijos asmens. Tos Mergelės ir Motinos garbinimas yra nuolatinė pagarba motinystei. Marija buvo Kristaus, Dievo Sūnaus Motina. Tos dieviškosios motinystės atspindys krinta ant kiekvienos motinos. Todėl kiekviena Marijos šventė yra „motinos diena". *Ištisi du Marijos garbės mėnesiai yra kartu „motinos mėnesiai".*

Nepaisant kilnių motinystės pareigų, prieš krikščioniškuosius laikus moteris žemai stovėjo. Apie teisių lygybę su vyru ji ir nesvajojo, nes ji buvo vyro vergė. Moterį iš to pažeminimo iškėlė Marija, Jos dieviška motinystė. Ir šių laikų žemai puolusią moterį, motiną gali pakelti tik atgijęs Marijos garbinimas. Šių laikų moteris ir motina tik tada atgaus savo vertę, kai žmonija pajus pagarbos ir meilės Madonai su vaikučiu ant ranku.

Garsusis vokiečių šventasis, Henrikas Seuse, gyvenęs viduramžiais, pasakoja, kad jis kartą, eidamas lieptu, sutikęs suvargusią senutę. Lieptas buvęs siauras, prasilenkti nebuvę galima. Senutė dar nebuvo spėjusi susivokti, o kunigas jau buvo nulipęs į purvyną, užleisdamas jai sausą taką. Nustebo moteris: „Kaip Jūs, taip garbingas žmogus, suteikiate pirmenybę man, paprastai moteriškei? Tada kilnusis vienuolis jai atsakė: „Mano tikėjimas man neleido kitaip pasielgti, nes kiekvienoj motery aš matau Dievo Motinos atvaizdą".

Taip. Bet šių laikų moteriai trūksta to atvaizdo ir todėl iš jos išeina ne pasiaukojusi motina, bet žiauri kraugerė. *Žmonija išgąstingai šaukiasi motinų pagalbos,* nes be jų jai teks žūti.

* * *

Ne tokių moterų mums reikia, kurios sportuoja, posėdžiauja, paraduoja, kurių namai tačiau negirdi kūdikio balso.

Ne tokių moterų mums reikia, kurios mėgsta kinus, salionus ir gatvę, kurių vaikai tačiau namuose auklėjasi, kaip nori.

Mums reikia motinų, kurios moka parymoti ir nenuobodžiauti prie savo kūdikio lopšelio. Motinų, kurioms jų vaikas yra pasididžiavimas ir džiaugsmas. Motinų, kurioms pirmoj vietoj rūpi jų vaiko siela, tos sielos amžinas likimas.

Tokių motinų žmonija sulauks tiktai tada, kai moterų akys nukryps į aukščiausios doros moterį, į Mariją. Ta amžinoji Mergelė yra ir moterystės luomo pavyzdys, nes Ji stebuklingu būdu buvo Dievo Sūnaus Motina.

Kai kurie įžymūs Europos žmonės (pav. Spengler) pranašauja netolimą Europos žlugimą. Ir ta pranašystė išsipildys, jei Europa negrįš prie Motinos Marijos ir jeigu ji nesusilauks *motinų*. Šv. Marija Dievo Motina, melskis už mus! Amen.

13. MATER PULCHRAE DILECTIONIS

(Gražiosios meilės Motina)

Tai įvyko didžiausioje, Marijos garbei skirtoje, bažnyčioje, Paryžiaus Notre-Dame katedroje. Didingoji Dievo Motinos šventovė dar nebuvo išniekinta prancūzų revoliucijos. Garsusis pamokslininkas Bourdaloue stovėjo tos bažnyčios sakykloje. Po jo kojomis bangavo tūkstantinės žmonių minios, kurias sudarė maldingi tikintieji, abejingi atšalėliai ir visiški bedieviai. Pamokslininko kalbos tema buvo karaliaus Liudviko XIII priesaika, kurios prasmę ir svarbą Bourdaloue aiškino tautai. Savo genialią kalbą jis baigė žodžiais: „Norite, mano brangūs klausytojai, kad aš jums nurodyčiau vertą jūsų maldingumo pratybą? Ji yra lengva ir jokio priekaišto jūs jai nesurasite. Tegul kiekvienas jūsų padaro, ką yra padaręs tas religingas valdovas... Jis savo karalystę pavedė mergelių Karalienei. Paveskite ir jūs Jai savo šeimas ir savo namus! — Jis pavedė Jai

savo asmenį ir savo tautiečius. Jūs taip pat paveskite Jai save pačius ir savo vaikus!“

Iš Paryžiaus katedros persikelkime į Müncheno katedrą, didžiausią Marijos bažnyčią visoj Vokietijoj. Ir čia prieš Dievo Motinos altorių klūpo valdovas, o sakykloje su kardinolo purpura stovi pamokslininkas ir ugningais žodžiais tą valdovą ir tautą paveda dangaus Karalienės globai. Tai įvyko Bavarijos karaliaus Liudviko laikais.

Karaliai aukojo Marijai savo valstybes. Ir mes, suklaupę prie Dievo Motinos kojų, *pasekime tų valdovų pavyzdžių ir paveskime Jai save ir tas savo valstybėles, kurias mes vadiname šeimomis.*

* * *

Dievo santvarka tokia, kad pačią pirmutinę ir svarbiausią žmonių bendruomenę sudaro šeima. Kaip visas dangaus gyvenimas su savo garbe ir didingumu sukasi apie Šv. Trejybę, taip visas žemiškas gyvenimas su savo vargais, rūpesčiais ir džiaugsmais *sukasi apie šeimos trejybę:* tėvą, motiną ir vaiką. Tą žemiškąją trejybę pašventė Dievo Sūnus savo žmogišku gyvenimu šeimoj. „Žmogaus sūnus“ buvo Jo mėgiamiausias titulas. *Tai yra pirmiausia vaiko pašventinimas.* Bet Marija yra to dieviškojo Sūnaus Motina. *Tai yra moters pašventinimas.* Vyras nuo dabar nebedrįs išmesti

žvėrims savo vaiko, kaip tai atsitikdavo pagonių tautose, kai tas vaikas (ypač mergaitė) nepatikdavo jam, nes toje silpnoje būtybėje dabar šviečia Dievo Sūnaus atvaizdas. Vyras nuo dabar nebedrįs pavaryti savo žmonos, kaip tai buvo priimta pagonybėje, kai moteris nebeatitiko vyro skonio, nes moters asmeny spindi Dievo Motinos paveikslas. Taip, tiktai per Mariją su Kūdikėliu ant rankų šeima atgavo savo šventumą.

Kristus po trisdešimties metų, jau eidamas Mesijo pareigas, savo šventąją Motiną nusiveda į ką tik sudarytą šeimos židinį, į Kanos vestuves, kur Marija parodo tokio nuoširdaus rūpestingumo šeimos reikalais. *Nebūkime mes siauražiūriai.* Kiekvienas Evangelijos įvykis turi gilesnę prasmę. Kristus pirmiausia ieškojo Dievo karalystės ir savo stebuklais Jis pirmiausia norėjo parodyti mums tą karalystę. Ir Jo su Marija dalyvavimas vestuvėse nereiškė vien tik svetingumą ir vaišinimąsi. *Tai buvo šeimos palaiminimas.* Nauja šeima pasikviečia Jėzų ir Mariją! Ar tai ne priminimas, kad kiekviena jaunavedžių pora taip turėtų daryti? Ir tas stebuklas, ar tai ne užtikrinimas, kad šeima, kurioje yra Dievo Sūnus ir Dievo Motina, atėjus sunkiai valandai, susilauks jų pagelbos?

Taip, Marija visuomet rūpinasi krikščioniškos šeimos reiaklais. Ji jau tūkstančiais kartų

yra kalbėjusi savo dieviškajam Sūnui: „Jie nebeturi vyno“, — jie nebeturi Tavo malonės, — jie stovi ties nuodėmės praraja, — jie alksta ir trokšta Tavo gailestingumo!...

Vienoj Bavarijos provincijoj yra paprotys, kad prieš Kalėdas advento metu yra siuntinėjamas iš kaimo į kaimą, iš namų į namus Dievo Motinos paveikslas. Senas, nudėvėtas, menkos meninės vertės yra tas paveikslas. Bet kaip graži ir kaip gili to įpročio mintis! Tai yra prisiminimas, *kad Dievo Motina turi aplankyti kiekvieną šeimą, kiekviena šeima Ją turi priimti ir kiekvienoj šeimoj Jai turi būti skirta vietos.*

Todėl šv. Anzelmas galėjo pasakyti: „Kaip nė viena šeima, kuri tikrai nuoširdžiai yra atsidavusi Šv. Mergelei, nepražus, taip, kita vertus, mes negalime pripažinti, kad Dievo palaima būtų toj šeimoj, kur Šv. Mergelė nėra gerbiama“. Taip kalbėjo didelio mokslo ir gilaus religingumo vyras.

Štai lietuviškas kaimas. Visi jo gyventojai — nepasiturį ūkininkai. Dideliu krikščioniškumu to kaimo žmonės nepasižymi ir gegužis, Marijos mėnuo, jiems praeina, kaip ir kiekvienas kitas mėnuo. Tik vienoj šeimoj gegužės mėnesio vakarais prie Dievo Motinos atvaizdo sužiba dvi žvakutės, o jos nariai litanijos malda pagerbia dangaus Karalienę. Bėga metai po metų ir tame kaime įvyksta tokios iškilmės, apie kurias anksčiau niekas nebuvo manęs. Ne-

turtingos šeimos sūnus, gyvenęs be namų globos, grįžta savo tėviškėn, baigęs aukštąjį mokslą ir švenčia savo kunigystės primiciją. Tai buvo tos šeimos sūnus, kuri vienintėlė visame kaime gegužės mėnesyje giedodavo litaniją Dievo Motinai. *Ir kažin, ar ta primicija nebuvo Marijos atsilyginimas už Jai reikštą pagarbą ir meilę?*

O kiek auklėjamosios įtakos gali turėti šeimai Šv. Mergelės ir Dievo Motinos garbinimas! Argi berniuko bei mergaitės dvasioje gali likti be pėdsako tie dangiški vaizdai, kuriuos sudaro „Mergelių Mergelė", „Skaisčiausioji Motina", „Teisybės paveikslas", „Paslaptingoji Rožė", Angelų Karalienė" ir t. t.? Joks auklėtojas gražiausiais žodžiais nepasieks to, ką jaunoje sieloje padaro nuoširdi Marijos meilė. Štai ką apie tai yra išsitaręs garsusis šių laikų jaunimo auklėtojas prof. Toth: „Ideali Mergelės Marijos asmenybė ypatingai tinka religinio garbinimo objektu, nes tai yra amžinas vaizdas kūdikiškai skaisčios, atsiduodančios, didvyriškai nusistačiusios sielos. Kas, pav., turėjo progos pamatyti kovojančių sodalistų laiškus, tas bus nustebintas tomis paguodos ir ištvermės mintimis, kurių jaunuoliai semiasi iš Marijos garbinimo pavojangais be kritiškais momentais".

* * *

Tad grąžinkime į visas lietuviškas šeimas Mariją, o tada dings visas tas pakrikimas, ne-

santaikos, neklusnumai, išsiskyrimai, kurie yra užkrėtę mūsų šeimas. Kiekvienus namus tegul puošia pagarboj laikomas Dievo Motinos paveikslas, o tada, šv. Ambrozijaus žodžiais tariant, „*kiekvienas mūsų garbins Dievą ir būsime laimingi*". A m e n.

14. MATER AMABILIS

(Motina meilingoji)

Marija — *nekaltai pradėtoji.* Marija — *malonės pilnoji.* Marija pagaliau — *Dievo Motina.* Prieš visa tai su pagarba lenkiasi mūsų protas. Bet mūsų širdžiai to maža. Ar mes nuoširdžiai mylėtume Mariją, *jeigu Ji nebūtų mūsų Motina?* Ir tai nėra tiktai gražus pasakymas. Tai yra tiesa. Savo motiniškumą Marija yra įrodžiusi mums darbais...

* * *

Montferate (Ispanijoj) už stebuklingo Marijos paveikslo yra kambarys su parašu: „Švenčiausios Panelės knygynas". Jame prikrauta lazdų ir įvairiausių votų, kuriuos paliko dėkingi piligrimai už patirtą iš Marijos pagalbą. Tas kambarys žmonėms daugiau pasako už storiausių knygų lentynas.

Panašų vaizdą galima matyti Liurde...

Taip, didelio įspūdžio daro lankytojams tos lazdos ir tie gausūs dėkingumo ženklai. *Bet juk*

tai yra tik lašelis jūroje iš visų Marijos malonių, kurių žmonija yra patyrusi. Kiek buvo ligonių, kurie be lazdų atkeliavo ir sveiki grįžo iš tų Marijos šventovių? Kiek pagaliau dvasios ligonių ten yra radę sielos sveikatą!

Aplankykime mes Šiluvą atlaidų metu. Pasižiūrėkime į tas banguojančias žmonių minias. Paklauskime jų, kodėl jie keliavo ir vargo? Taip sau iš malonumo? Ne. Jie visi atvyko pas Mariją *su reikalu*...

Apžvelkime Marijos altorius mūsų bažnyčiose ir nemaža mes rasime ant jų dėkingumo pėdsakų, tai dangaus Geradarei...

Jei mes gerbiame žmogų, kuris priglobia vieną skriaudžiamą našlaitį, kuris paguodžia kenčiantį vargšą, tad taip mes turime gerbti Mariją, kuri globoja ne vieną, ne šimtą, bet milijonus našlaičių, kuri guodžia visus vargstančius ir kenčiančius šiame pasaulyje?!

* * *

Marijos galybė pas Dievą ir Jos meilę mums suprato kunig. Vytautas Didysis. Vykdamas į karo žygius, jis imdavo su savim Dievo Motinos paveikslą, su kuriuo jis nesiskirdavo ir mūšio lauke. Tą paveikslą ir šiandien galima matyti Vilniaus katedroje.

Kas pasiveda motiniškai Marijos globai, tas gyvenime nepražus. Jis gali paklysti, gali

žemai nupulti, bet, jei jis Marijos nebus užmiršęs, jis prisikels ir grįš į išganymo kelią.

Viename Amerikos mieste gyveno dora ir kilni irlandietė mergaitė. Bet, kaip ir daugelis mergaičių, ji pasidavė suvedžiojama ir supurvino savo jaunystę. Netekusi džiaugsmo ir ramybės, ji pasiryžta bagti savo gyvenimą savižudybe. Nusiperka nuodų ir atgulusi vakare ji rengiasi juos išgerti. Tuo tarpu atsiminė, pagal savo įprotį, nesukalbėjusi trijų „Sveika Marija". Jos lūpos taria maldos žodžius ir miegas užmerkia jai akis. Mergaitė miega. Rankoje nuodai. Ir taip išaušta rytas. Gaudžia bažnyčios varpas. Mergaitė nubunda ir supranta, kas yra įvykę. Ją išgelbėjo Marija... Ji keliasi, eina į bažnyčią ir atsiklaupia prie Marijos altoriaus... Visą savo gyvenimą ji dėkojo dangiškajai savo Motinai, kad ją išgelbėjo nuo nėkšingos mirties ir nuo amžinos pražūties.

O, per maža mes nusivokiame apie Marijos meilę mums ir todėl taip maža mes pasitikime Jos motiniška globa. Mes užmirštame tuos gilios tiesos šv. Bernardo žodžius, jog „nuo amžių negirdėta, kad kas Marijos būtų šaukęsis ir būtų buvęs apleistas..."

* * *

Marija yra globėja ir motina visų, bet *ypač vargingųjų ir gyvenimo nuskriaustųjų*. Gal tu esi suvargęs ir nėra, kas tau pasakytų sura-

minamo žodžio. — Ateik pas Mariją ir Ji suramins tave. Gal tu, sese, skundiesi savo likimu, kad esi neturtinga, likimo nuskriausta, kad nėra pasaulyje širdies, kuri dėl tavęs plaktų. — Jei taip būtų, ateik pas savo dangiškąją Motiną ir Ji paguos tave.

Ir tu, našlaitėli, kuris savo ašaromis esi aplaistęs tėvelių kapą, nenusimink, nes, netekęs savo žemiškosios motinos, tu tebeturi dangiškąją Motiną, kuri tikrųjų savo vaikų niekuomet neapleidžia. Pasek šv. Joanos pavyzdžiu, kuri, mirus jos motinai, nuėjo prie Marijos paveikslo ir šitaip tarė: „Marija, nuo šiol Tu esi mano Motina, o aš esu Tavo vaikas".

Nevisi vaikai šioje žemėje daro motinoms džiaugsmo. Nevisi krikščionys yra verti Marijos vaikų garbės. Ne be reikalo Marija verkė, kai pereitame amžiuje apsireiškė dviem piemenėliam Saleto kalnuose. Ji verkė dėl tų savo vaikų, kurie po nuodėmingo gyvenimo be atgailos žengia į kapo duobę. Ji verkė dėl tų krikščionių, kurie tik krikščionių vardą nešioja, savo gi darbais yra blogesni už pagonis. Ji verkė pagaliau dėl to, kad taip maža dalis jaunimo tebrangina skaistybės dorybę, tą dorybę, dėl kurios Ji buvo pasiryžusi atsižadėti net Dievo Motinos garbės.

Mes išgamomis vadiname tuos, kurie už sava motinų meilę, atsilygina joms nedėkingumu. *Nebūkime mes tokie savo dangiškajai Motinai!*

Nelinksma Marija apsireiškė ir Liudre šv. Bernadetai, vargingai piemenėlei, kuriai Ji pakartodama kalbėjo: „Atgailos, atgailos, atgailos!“ Taip, tik atgaila dar gali išgelbėti Jos vaikus ir todėl Ji, ta geroji Motina, su tokiu nuoširdumu siūlo atgailą...

* * *

Padaryk tad Marijai džiaugsmo. Kaip? — Šiandien, čia pat, šioje šventoje vietoje *pasakyk nedorybei ir nuodėmei „sudiev“*. Pasiryžk gyventi taip, kaip Jos sūnui ar dūkrai dera gyventi. O jei tu jauti per maža savy jėgos tokiam pasiryžimui, atsimink, kad Marija yra Dievo Motina, kad Ji visa gali, atsimink ypač tai, kad Ji myli tave, savo vaiką, kad *nuo amžių negirdėta, kad kas, Jos pagalbos prašęs, būtų buvęs neišklausytas*. Amen.

—o—

15. AVE MARIA

(Sveika Marija)

Yra daug maldų. Bet kuri iš jų yra pati gražiausia ir turiningiausia? Be abejo tokia malda yra *„Tėve mūsų!“* Tai paties Kristaus palikta malda. Ji apima visus žmogaus sielos ir kūno reikalus.

Antroj vietoj Bažnyčia stato *„Sveika Marija“*. Jirmąja savo dalim ta malda yra dangiškos kilmės, nes tai yra angelo žodžiai, kuris kalbėjo Dievo vardu. Taigi paties Dievo mintis. Antrąją šios maldos pusę sudarė Bažnyčia.

Tad, kalbėdami „Sveika Marija“, mes tariame paties Dievo ir Bažnyčios žodžius. Bet ar mes tariame juos su tokia pagarba ir nuoširdumu, koks jiems yra privalomas? Ar nėra taip, kad tas brangias maldas mes kalbame tik lūpomis, be minties, mechaniškai ir paskubomis? Tad pasvarstykime šiandien giliau „Sveika Marija“, kad jos kalbėjimas *nebūtų maldos išniekinimas,* bet kad ji neštų mūsų dvasiai *palaimintuosius savo vaisius.*

* * *

„Sveika Marija“. Iš angelo lūpų pirmą kartą tie žodžiai suskambėjo Nazareto nameliuose, kur Šv. Mergelė ilgėjosi ir laukė pasaulio Išganytojo. Ir iš tylaus Marijos kambarėlio tas sveikinimas nuaidėjo per platųjį pasaulį. Tūkstančiais ir milijonais kartų jis yra tariamas kasdien. Jį taria nekaltos vaikučio lūpos. Jį kartoja jaunystės audrų blaškomas jaunuolis(ė). Ir iš mirties patalo jis pasigirsta dar, kai krikščionis jau sako pasauliui „sudiev“. Dievas norėjo, kad tas Jo Išrinktosios sveikinimas skambėtų žemėje, nes su tuo pasveikinimu atėjo žmonijai malonė ir išganymas. Ir išganymas plinta žemėje su tuo pasveikinimu.

„Malonės pilnoji“. Tikrai! Mariją puošia dieviška garbė. Ji apdovanota visų malonių gausmu, ir tai nuo pat savo buvimo pradžios. Jos nepalietė gimtoji nuodėmė. Ant Jos nekrito nė mažiausia nuodėmės dulkė per visą Jos žemiškąjį gyvenimą. Visos dorybės puošia Ją. Ji taip išaukštinta ir taip nusižeminusi! Ji taip didinga ir taip kukli! Nėra dorybės, kuri nebūtų žibėjusi Jos asmenyje ir Jos gyvenime. Todėl šv. Bernardas rašė: „Tu radai malonės pas Dievą. Kaip didelė yra ta malonė? Tai yra malonės pilnatvė...“

„Viššpats su tavim“. Taip, visa Šv. Trejybė yra su Ja. Dangiškasis Tėvas pasirinko Ją

sau Dūkra; Dievo Sūnaus — mieląja savo Motina; Šv. Dvasia — skaičiausiąja savo sužadėtine. Kaip deimante gražiai atsispindi saulės spinduliai, taip Marijos asmeny šviečia Dievo šventumas.

Tačiau ne tik Dievas yra su Ja, bet ir Ji yra su Dievu. Ji visiškai yra atsidavusi Jo šventai valiai. Tai šventajai valiai Ji yra visiškai klusni: „Štai aš Viešpaties tarnaitė!“ Bet už tą klusnumą ir nusižeminimą Ji yra išaukštinta ligi dangaus Karalienės!

Džiaugiamės mes tuo Marijos išaukštinimu. Tačiau maža mums iš to būtų naudos, jei Viešpats būtų tik su Ja, bet nebūtų su mumis. Tad, kiek kartų tariame tuos žodžius, pamąstykime apie tą svarbią tiesą, ar mes esame verti Dievo vaikai ir ar Jis gali būti mums gerasis Tėvas.

„Pagirta tu tarp moterų“. Kaip? Ta, kuri laikė save žemiausia iš visų, yra už visas aukščiau pastatoma? Ta, kuri gyveno paprastą ir sunkų neturtingos kaimo mergaitės gyvenimą, yra garbingesnė už kunigaikščių ir karalių dūkras? O tačiau taip yra. „Nuo tada palaiminta Ją vadina visos kartos“. Suskaitykim mes Jos garbei skirtas visas šventas vietas, visas bažnyčias, visus Jos paveikslus, visas giesmes, kompozicijas ir t. t. ir pajusime, kad prieš tą „Viešpaties tarnaitę“ garsiausios pasaulio moters nė tiek nereiškia, kiek virtuvės tarnaitė prieš karalienę. Taip Dievui patiko, taip Jis

padarė. Marijos žodžiais tariant, Jis išaukštino nužemintuosius, o galiūnus nuvertė nuo sosto. Ir Kristus yra dėkojęs savo dangiškajam Tėvui, kad Jo mokslą supranta prastuoliai, bet dėl savo išdidumo nesupranta jo išminčiai ir gudruoliai.

Toliau šioj maldoj mes kartojame šv. Elzbietos žodžius: *„Pagirtas tavo iščios vaisius“*. Ta moteris iš Šv. Dvasios buvo sužinojusi didžius Dievo darbus, kurie buvo įvykę su jos giminaite Marija, ir Šv. Dvasios įkvėpta ji ištarė tuos žodžius. Bažnyčia prie jų jungia ir to dieviškojo Marijos Sūnaus vardą *„Jėzus“*, tuo pažymėdama, kad Marijos garbinimas eina kartu su Kristaus garbinimu „Medis pažįstamas iš vaisių“, sako priežodis. Ir Marijos didybė mes pažįstame iš Jos dieviškojo Sūnaus. Su kokia tad pagarba mes turime kreiptis į tą, kuri tikrai yra Dievo Motina!

Romos katakombose ant vieno paminklo yra rastas šitoks atvaizdas: Stovi palmė, ant jos vaisiai, o aplink ją būrys karvelių. Ta palmė reiškia Mariją, vaisiai — Kristų, o karveliai tikinčiuosius, kurie eina pas Kristų ieškoti savo sieloms maisto. Tai yra tas pats šv. Elzbietos sakinys, tik išreikštas ne žodžiais, bet vaizdu.

* * *

Taip, turininga ir brangi malda yra „Sveika Marija“ ir todėl taip pamėgta pasauly.

Kardinolas Mezzafanti buvo didelis kalbų mėgėjas ir mokėjo 40 svetimų kalbų. Norint pagerbti jį kaip didį kalbininką ir kaip didį Marijos garbintoją, vienų jo sukaktuvių proga jam buvo įteiktas rankraštis, kuriame 340 kalbų buvo surašyta „Sveika Marija". Tačiau tai dar nevisos pasaulio kalbos, kuriomis yra garbinama Dievo Motina!...

Taip, palaiminta Ją vadina visos tautos! Gražiai tą mintį yra išreiškęs šv. Augustinas, Marijos garbinimą pasauly lygindamas su viena didele poema, kurią yra sukūrusi žmonija. Prisidėkime tad ir mes prie to garbės himno, visuomet pagarbiai ir nuoširdžiai kalbėdami „Sveika Marija!" Amen.

16. SANCTA MARIA

(Šventoji Marija)

Didis Marijos garbintojas buvo pop. Pijus V. Bažnyčia jo valdymo laikais buvo nekartą patyrusi stebuklingos Dievo Motinos pagalbos. Atsidėkodamas už tai, popiežius įvedė Marijos Laimėtojos šventę, o 1751 m. jis prie „Sveika Marija" maldos prijungė antrąją dalį „Šventoji Marija, Dievo Motina, melskis už mus nusidėjėlius dabar ir mūsų mirties valandoje. Amen". Įsigilinkime tad į šiuos prasmingus Bažnyčios žodžius.

* * *

„Šventoji Marija". — Taip mes, nuodėmingi žmonės, kreipiamės į Mariją. Apie Jos šventumą šv. Jonas Auksaburnis yra šiaip kalbėjęs: „Kas yra šventesnis už Ją? Ne pranašai, ne apaštalai, ne kankiniai, ne patrijarkai, ne angelai, ne serafinai, ne kerubinai, ir bendrai niekas tarp matomų ir nematomų daiktų".

Padavimas sako, kad Marija troškusi būti Išganytojo motinos tarnaitė. Tai Ji, esą, būtų laikiusi sau didele garbe ir laime. Ar Jai tokių minčių ar norų ateidavo, mes nežinome. Mes žinome tiktai, kad Ji buvo nusižeminusi „Viešpaties tarnaitė“ ir kad Dievas išrinko Ją savo Sūnaus Motina. Ir mes dabar kreipiamės į Ją tuo didžios garbės vardu „Dievo Motina“.

„Dievo Motina“. — Šis Marijos pavadinimas yra paplitęs nuo 431 m. Tais metais visuotinis vyskupų susirinkimas Efeze pasmerkė heretiką Nestorijų, kuris ginčijo Marijos dievišką motinystę; ten buvo paskelbta visiems privaloma tikėti tiesa, kad Ji tikrai yra Dievo Motina. Tas susirinkimo sprendimas žmonių buvo sutiktas su didžiausiu džiaugsmu. Džiaukimės ir mes, kad turime taip garbingą Mergelę ir Motiną.

„Melskis už mus nusidėjėlius“. — Išreiškę Marijai aukščiausį pagyrimą, mes primenam Jai, kad Ji lengvai gali mums padėti, nes Ji taip yra artina Dievui. Sakome „melskis“, ne „pasigailėk“, nes mes žinome, kad Marija pagelbėti mums gali ne pati iš savęs, bet Kristaus, Dievo pagelba. Tos pagelbos mes prašome ne sau, bet *kartu visiems,* nes mes esame vienos Dievo šeimos vaikai, visi esame lygūs Dievo Motinai ir visi reikalingi Jos pagelbos.

Mes pasisakome *esą nusidėjėliai,* nes iš tikrųjų tokie esame. Mus slegia sunki kalčių naš-

ta. Savo vargingumo priminimu mes greičiau tikimės atkreipti gailestingą Marijos žvilgsnį, nes nusidėjėliams Ji visuomet rodo daug nuoširdumo. Teisingai sako giesmės žodžiai:

Nieks neprapuolė, kas Tavęsp puolė;
Nors nusidėjo, rado Šelpėją.
Ir mes verksmingi ir nelaimingi
Tavęs nūn šaukiamės.

„Dabar“. — Mūsų gyvenimas, tiesa pasakius, tėra vienas, vis tolyn slenkąs „dabar“. Kas buvo vakar, jau nebe mūsų; kas bus rytoj, taip pat nebe mūsų. *Tik „dabar“ yra mūsų.* Tad šis maldos žodis mums primena, kad mūsų gyvenimas yra nepastovus ir trumpas, o kartu tai yra įspėjimas, kad laiko dovaną mes turime gerai naudoti, nes nuo jos sunaudojimo pareis mūsų amžinybė.

Tad mes meldžiame Mariją padėti mums dabar. O tas „dabar“ taip įvairus! Dabar šioj sunkenybėj. Dabar šioj pagundoj. Dabar šioj ligoj. Dabar šioj nelaimėj. Dabar šioj dienoj, valandoj ir minutėj, kurios rengia mums amžinybę: arba amžiną garbę, arba amžiną pražūtį. *Tad akimirksnis dabar mums yra svarbesnis už milijonus metų amžinybėje.* Todėl ne be reikalo mes taip dažnai maldaujame Mariją: „Melskis už mus dabar“. Kiekvienas žmogus šiame pasauly yra panašus į tą, kuris šoka ant ištiestos virvės. Tiktai truputį koja bus pa-

dėta kreivai — ir baigta! Kiekvienu momentu puolimas galimas. Tad, Marija, melskis už mus *dabar!*

„Ir mūsų mirties valandoje“. — Mirties valanda yra pavojingiausia, nes „kur medis grius, ten jis ir pasiliks“, sako Kristus. Žmonių pagelba tą valandą mažai ką reiškia. Taigi tada yra labai reikalinga Marijos pagelba. Mes tikime, kad Marijos globoj nebaisu yra mirti. Ji toj reikšmingoj valandoj sustiprina, paguodžia, sužadina gailestį, pašalina pagundas, suteikia vilties ir atsidavimo Dievo valiai. Palaimintas, kas su Marija miršta!

„Amen“. — Tas hebraiškas žodis reiškia: Taip tegul būna. Būk, Marija, pagarbinta! Būk, Marija, mūsų Užtarėja gyvenant ir mirštant! Amen! Tikrai, Marija, tegul taip būna!

Po kiekvieno gero „Sveika Marija“ pasakykime gerą „Amen“, o tada ir po viso mūsų gyvenimo susidarys geras „Amen“!

* * *

Graži, šventa, gili yra malda „Sveika Marija“. Gaila tiktai, kad mes dažniausiai nekalbame jos taip, kaip ją reiktų kalbėti. Tad išmokime šventai melstis į Mariją.

Be to, išmokime melstis į tą dangiškąją Motiną ištvermingai. Kol mūsų širdis plaka, kol

liežuvis gali žodį ištarti, tol tegul skamba iš mūsų lūpų: „Sveika Marija!“ Ir kai mirties angelas ties mums šaltą ranką ir lieps pasakyti „sudiev“ pasauliui, tada paskutinį kartą čia žemėje tarkime: „Sveika Marija!“ Amen.

—o—

17. QUAE EST ISTA?

(Kas yra Ta)

Maža mes teturime žinių apie ankstyvesnį Marijos gyvenimą. Tačiau kai Ji patenka į istorijos akiratį, Ji iš karto pasirodo mums visu savo didingumu: „Sveika, malonės pilnoji, Viešpats su tavimi; pagirta tu tarp moterų" (Luko 1, 28). Didesnių, šventesnių žodžių nėra ištaręs joks angelas apie kokį nors žmogų ar moterį. Jau daug šimtmečių, kai Bažnyčia melsdamasi ir mąstydama vis gilinasi į šį angelo pasveikinimą, surasdama jame vis naujų aukštų Marijos savumų. Tačiau tuo dar nesibaigia Marijos paslaptis. Evangelijos šviesoj Ji stovi prieš mus kaip toji, kuri, giliai suprasdama savo menkumą (Luko 1,48. 52.53), ekstatiškai džiūgauja vien tiktai savo Dievuje Išganytojuje (Lukas 1,47), karštai atsiduoda Jam, kaip nekalta mergaitė, ir didžiame dvasios pakilime regi ir skelbia nepaprastus dalykus: „Štai nuo dabar visos kartos vadins mane palaiminta" (Luko 1,48).

Jau pačioje Evangelijos pradžioje ji, kaip niekas kitas, numato savo, pasaulį pakeičiančią ir nugalėsiančią, jėgą. Bažnyčia ją vadina „Karalienė pranašų".

Toliau mes žinome, kad toksai nusižeminimas iš vienos pusės ir gyvas tikėjimas iš kitos pusės išliko joje per visą gyvenimą. Betlėjus ir Golgota nužymi jos kelią, pilną skaudaus ir didvyriško savęs išsižadėjimo, savęs visiško „išnaikinimo" kelią, kuriuo buvo ėjęs ir pats Jėzus (Pilyp. 2, 7). Į jos sielą smigo vis giliau tas kalavijas, apie kurį pranašavo Simeonas (Luko 2, 35)... iki Kryžiaus (Jono 19, 26, 27), kai ji visų šių įvykių akivaizdoje, vis giliau ir skaudžiau juos išgyvendama bei suprasdama, turėjo savo dievišką Sūnų atskirti nuo savo širdies ir jį atiduoti Tėvui. — „Karalienė kankinių".

Tačiau jos tikėjimas buvo tiek stiprus, kiek ir nusižeminimas. „Ji laikė visus šituos žodžius", kuriuos jos Sūnus kalbėjo, „savo širdyje" (Luko 2, 19, 51). Taip ji tapo brangiu nesudrumstu Jėzaus jaunystės istorijos šaltiniu, Jo ištikima evangeliste. — „Karalienė evangelistų".

Tas pats motiniškas tikėjimas davė akstiną ir Jėzaus stebuklui Kanoje, kur Jo galybė pirmą kartą suspindėjo tarp žmonių (Jono 2, 1). Marija taip pat buvo palaiminta liudininkė Jo paskutinio didybės apreiškimo Sekminių lieps-

nose (Apd. 1, 14). Nebuvo nė vieno apaštalo, kuris būtų patyręs ir taip ištikimai išlaikęs tiek daug ir gilių dalykų apie Jėzų, kaip ji, „Karalienė apaštalų“.

Viešpats, atkreipdamas Evangelijos moteriškės dėmesį nuo kūniškos Marijos motinystės į jos dvasinę didybę: „Palaiminti, kurie klauso Dievo žodžio ir laikosi jo“ (Luko 11, 28), turi mintyje tą šviesų Marijos paveikslą, kurį vaizduoja šv. Lukas ir šv. Jonas. Išganymo istorijos šviesoje paaiškėja mums ši evangelijos scena, įgaudama skaistų turinį. Visas Marijos moralinės asmenybės taurumas, jos skaistus nuoširdus atsidavimas, jos tikėjimo tvirtumas kulminuoja angelui pasakytuose žodžiuose: „Štai, aš Viešpaties tarnaitė, tebūnie man taip, kaip tu pasakei“. Tai nebuvo kasdieniški, atsitiktinai ištarti žodžiai. Tai buvo žodžiai iš pačių gelmių nežemiškai tyros ir kilnios sielos, žodžiai, kurie buvo jos esmė, jos širdis — jos darbas. Tuo ji iš tikrųjų pašventino savo kūną „protingam Dievo tarnavimui“ (plg. Rom. 12, 1), kuris yra jos palaimos pagrindas. Žodžiai „palaiminta“ ir t. t., kuriais Viešpats išaukštino moterį, kaip ir sąmoningai jungiasi su Elzbietos pasakytais toje pačioje Evangelijoje žodžiais: „Palaiminta tu, kuri įtikėjai, nes tai, kas Viešpaties tau pasakyta, įvyks“ (Luko 1, 45). Šiame žodyje „palaiminta“ skamba atpirktųjų džiaugsmas — pirmasis Evangelijos

džiaugsmo šūkis, kuris pirmiausia tenka Marijai, nes ji savo tikinčiu „tegul būna“ prisidėjo paruošti išganymo kelią, kuriuo pati ėjo. Be jos sutikimo nebūtų nė išganymo. O dabar ji tapo mums visiems „Dangaus vartais“.

Niekur kitus taip, kaip Marijoje, neiškyla aikštėn tas nuostabus faktas, kad ne tiktai Dievas, bet ir kūriniai, kiek leidžia jų, kaip tokių, ribotumas, priežastingai dalyvavo atpirkimo darbe. Tai buvo gryna malonė, kad Marija galėjo eiti šiuo keliu, kad ji nuo amžių buvo pašaukta būti Dievo Motina ir nuo pat pradžių buvo apsupta Kristaus Išganytojo palaima, kad ji atėjo į pasaulį gimtosios nuodėmės nesutepta. Vien tiktai malonė įdėjo jai į širdį troškimą karštai ir visiškai atsiduoti Išganytojui, liktis skaisčia taip, kad ji „nepažino jokio vyro“ (Luko 1, 34) ir, kaip panų pana, būti anais užrakintais vartais, „per kuriuos niekas negali įeiti, nes per juos įėjo Viešpats, Izraėlio Dievas“ (plg. Ezech. 44, 2). Tačiau Dievo malonė prievarta neužmetama — ją reikia laisvai įgyti. Dėl to Marijos asmens nuopelnai, nors jie Dievo meilės darbų akyvaizdoje atrodo be galo menki, sudaro ir iš žmonių pusės giją, dieviškosios meilės išganymo audiny: tai yra Marijos žodžiai „tegul būna“. Todėl katalikai iškelia Mariją aukščiau už visus angelus ir šventuosius, nes Dievas teikės jai suteikti išganymo darbe reikšmingą vietą.

Pradedant Justinu, Bažnyčios tėvai nenustoja kėlę aikštėn tą Marijos reikšmę išganymo istorijos srity, ir būtent, sąryšyje su pirmosios moters nusikaltimu. Kaip Ieva, patikėdama žalčio žodžiu, užtraukė nelaimę, taip Marija, priimdama angelo apreiškimo žodžius, atnešė pasauliui išganymą. Taigi Marijai tenka ne tiktai asmeniniai santikiai su Dievo Sūnumi ir jos pačios išganymas, bet taip pat ji turi santykį su „daugelio" išganymu, kurie yra jos Sūnaus atpirkti. Su Išganytoju ji drauge pagymdė ir išganytuosius. Taigi ji yra tikinčiųjų motina. Nors ji pagal savo žmogišką prigimtį yra nuo Tėvo be galo skirtinga, tačiau per Jo ypatingą malonę yra nepaprastai prie Dievo priartinta, skleisdama, kaip Išganytojo Dievo Motina, gėrio ir dangaus turtų spindulius taip nuoširdžiai ir meiliai, ko nepajėgia joks kitas kūrinys. Tie nepaprastai gilūs jausmai, kurie glūdi žodyje „motina", verčia katalikus juos viešai išreikšti, kai jie kalba apie savo dangiškąją Motiną. Ji, būdama pilna malonių, apreiškia tam tikras, pačias nesuprantamiausias, giliausias Dievybės paslaptis — labai subtilias ir švelnias, kurios mums yra suvokiamos ne kitaip, kaip tiktai atspindėdamos motinoje.

Baikime tad Bažnyčios himno žodžiais: „Monstra te esse matrem — Savo motiniškumą parodyk mums“[1]). A m e n.

—o—

[1]) Šiai konf. panaudota ištrauka iš prof. Karl Adam „Katalikybės Esmė“ (B. Laukaičio vert.), Kaunas 1936, 151 — 156 p.

18. SKAISČIOJI ŽVAIGŽDĖ

Mes turime laimės kiekvienos paros 24 valandų laikotarpy gėrėtis žavinga aušros žara ir gražiuoju saulėlydžiu, džiaugtis ramia nakties tyla ir naudotis gaivinančia dienos šviesa. O tolimos šiaurės gyventojai ištisą pusę metų laukia saulutės užtekant. Šeši mėnesiai nejaukios nakties! Todėl, kai tik horizonte pasirodo aušros ženklai, skuba kiekvienas į bokštus, į aukščiausias kalnų viršūnes, kad kuo greičiau galėtų pasveikinti taip ilgai lauktąją saulę. Skamba džiaugsmo giesmės, aidi linksmi šūkiai.

Žmoniją „siautė tamsybės" (Iz. 60, 2) baisiau, kaip nakties tamsta, ilgiau, kaip pusę metų. Dvasios naktis, sielos skurdas. — „Teisybės saule, patekėk ir apšviesk tuos, kurie yra tamsybėse!" šaukė patriarchai, pranašai ir teisiųjų mirusiųjų vėlės.

Štai pasigirsta angelų choras: „Kas yra Ta, kuri ateina, kaip patekanti aušrinė" (Cant. 6, 9). Aušros Žvaigždė. Aušrinė. Aurora — aureahora, auksinė valanda! Taip lotynai vadina

aušros valandą. Ir visa tai apie Mariją, Švenčiausiąją Mergelę! (Šv. Petras Domijonas, šv. Bernardas). — „Valanda, kurioje pradėta esu, tikrai gali būti vadinama auksinė, brangi, nes nuo tada prasideda visų išgelbėjimas“, kalbėjo Marija apsireikšdama šv. Brigitai (Revelat. 4 kn., 55 sk.).

Ši stebuklingoji Aušra galingai išsklaido tamsybes, kūną ir sielą siaučiančias. Loreto — Italijoj, Einsiedeln — Šveicarijoj, Altötting — Bavarijoj, Zell — Štirijoj, Liurdas — Prancūzijoj, Čenstakava — Lenkijoj, Aušros Vartai, Šiluva — Lietuvoje. Tai vis anos gaivinančios Aušros dažnai nušviečiami „šios ašarų pakalnės“ kloniai, krauju aplaistyti, skurdžių dejavimų apnarstyti mūsų „Kalvarijos kalnai“. Čia atgaunama sveikata, kaip kad ją atgavo Adalbertas, Prahos arkivyskups; čia sugrąžinami sąnariai, kaip luošam vienuoliui Hermanui ir t. t. ir t. t. Gausingi „votai“, palikti stebuklingai išgelbėtųjų stebuklų vietose, yra ne vien nuoširdžios padėkos ženklai, ber kartu ir gausūs liudininkai, nenumaldomai byloją apie Marijos meilę ir galybę.

O kuri plunksna įstengtų aprašyti, kuri iškalba sugebėtų išpasakoti šios Aušros Žvaigždės laimėjimus, bevaduojant sielas iš nuodėmės nakties!?

Jonas, Jeruzalės patriarchas (De opere monach. t. IX), pasakoja apie pagonių dievintą

Apolono statulą. Ji buvusi pagonių pasididžiavimas. O krikščionių manymu, ji buvusi piktųjų dvasių, tamsybes skleidžiančių ir palaikančių, buveinė. Bet štai, vieną dieną garsioji statula subyra, — pasakoja Patriarchas. Charakteringa, kad tai atsitinka Marijos Gimimo dieną (IX. 8). Krikščionys dėl to garbino Mariją, kaip tamsybių kunigaikščio nugalėtoją. O mūsų Šiluviškė Švenčiausioji Motina (IX. 8—16) ar vieną išlaisvino iš tamsos vergovės!? Stebimės narsiąja Judita, išgelbėjusia priešo apsiaustus Betulijos miesto gyventojus. Marija yra Judita nugalinti pragaro Holoferną!

„O Nekalčiausioji Marija, ką Tu turi bendra su tais nešvariais nusidėjėliais?" klausė šv. Brigita jai apsireiškusią Mariją. — „Aš — motina nusidėjėlių, bet tų, kurie nori pasitaisyti" (Revelat. 4 kn., 131 sk.).

Jaunuoli, kai tu gyveni vidinio perversmo laikotarpį, tu esi tarsi apsiaustos Betulijos įgulos karys; tu gini savo sielos tvirtovę, kurią, tartum pragaro vartams prasivėrus, atkakliai puola piktųjų priešų gauja. Tavo suklupimai — nuodėmės graso tau pralaimėjimu. Įvargusi tavo galva linksta prisiglausti prie motiniškai mylinčios širdies, liūdnos tavo akys ieško skaidrinančio, guodžiančio motinos žvilgsnio. Rodos, tai būtų vienintėlis suraminimas audrigose jaunatvės kovose. Deja, daugelis mūsų neturime laimės turėti čia žemėje tiek tobulą motiną,

kurios širdis galėtų suteikti poilsio mūsų nukamuotai galvai, kurios žvilgsnis įstengtų įžiebti nusiminusiose mūsų akyse ugningą narsos kibirkštį. Argi bereikia sakyti, kas lieka tau tada daryti? Marija — Motina! Galinga, nes malonės pilnoji. Mylinti Motina! Tai tavo, Jaunuoli, išsiilgtoji Motina, tavo ramintoja ir įkvėpėja jaunystės žygiuose!

Štai kun. Ešas, ilgametis kapelionas, dažnai ir iš visos sielos rekomenduoja savo mokiniams Šv. Motiną, o Jai paveda savuosius mokinius, Ir nuostabūs rezultatai! Krūva laiškų prisirinko ant kapeliono rašomojo stalo. Tuose laiškuose jo mokiniai dėkoja kapelionui ir garbina Šv. Mariją už Jos paramą jaunystės kovose. Uolusis kapelionas gražiai sutvarkė tuos mielus laiškus ir išleido jaunimui brangią knygą (Esch. S. J., „Maria u. Jugend").

Yra viena šventoji, vadinama Marija Egiptietė. Buvo ji kitados laisvo elgesio mergaitė. Nusidėjėle vadino ją kiti; tokia esanti nusimanė ir ji pati. Štai, sykį pajunta ji noro užeiti į katalikų bažnyčią Jeruzalėje. Bet, vos jai į bažnyčios prieangį įžengus, kažkokia nematoma jėga ją sulaikė. Nepajėgia ji peržengti šventovės slenksčio; ir ji supranta, kad čia esama stebuklo. Nerami ji pakelia žvilgsnį aukštyn ir jos akys susiduria su maloniu Marijos šypsniu iš paveikslo, kabojusio virš bažnyčios prie-

angio durų. To padariniai: ašaros, gailestis, pasiryžimas, naujas gyvenimas!

Vieno kaimo jaunimas Marijos mėnesį ruošia nepaprastą Švenčiausios Motinos garbei procesiją. Vieni renka kuo įvairiausių ir drauge kuo švelniausių spalvų gėles, o kiti dėsto iš jų didžiulį Marijos paveikslą. Ypatinga mozaika! Po ilgo ir įtempto darbo kūrinys baigtas. Džiaugsmu spindi jaunuolių akys. Ekzaltuojančios procesijos centrinis punktas — nuostabusis paveikslas. O, kokie laimingi atrodė procesijos dalyviai! Jie džiaugėsi, kad taip nepaprastu, savotišku būdu jiems pavyko išreikšti kad ir dalį didelės savo meilės Mylimiausiajai Motinai. Galinga Marijos giesmė iš jaunų krūtinių sklido po pievas ir laukus, kurie davė gėlių puošniajam paveikslui.

Gegužės mėnuo — „Marijos mėnuo". Tad, aureae horae, auksinės valandos! Brangus mėnuo! Pasekime anuos provincijos jaunuolius! Sukurkime kiekvienas savo sieloj kuo puošniausį Marijos paveikslą! Gėlių šiam paveikslui imkime iš Litanijos maldų. Tik kasdieną jų pasiimkime. Kasdieną šiame mėnesy sveikinkim: „Sveika aušra!" Su viltimi giedokime: „Aušros Žvaigžde, melski už mus!" [1]).

---

[1]) Šiai konferencijai panaudotas vykęs kun. V. Naručio str., „Ateitis" 1935 m. 10 nr. 422 p.

19. TRAHE NOS

(Patrauk mus)

Kažkoks paslaptingas grožis apgaubia gamtą tada, kai saulė baigia dienos kelionę ir kai gyvūnija rengiasi poilsiui. Ūkininkas tada grįžta iš lauko; amatininkas padeda savo darbo įrankius; piemeniukas su pasisotinusiais gyvuliais grįžta namo. Tyla ir ramybė užviešpatauja. Ir štai tuo laiku sugaudžia bažnyčios varpas. Krikščioniška širdis tada kažką pajunta; krikščioniškas veidas tada kažkaip surimtėja ir krikščionikos lūpos tada taria: „Viešpaties Angelas apreiškė Marijai...“

Ir taip tūkstančiai varpų gaudžia pasauly ir iš tūkstančių širdžių toje vakaro tyloje kyla dangun šventa malda. O į visa tai atsakas yra tas žavingas vaizdas, kuris susidaro iš Šv. Mergelės su Vaikučiu ant rankų ir Jos palaiminimo žemei. Pavargusiam kūnui poilsį atneš miegas; pavargusią dvasią gaivina maldos atodūsis: „Sveika Marija!“ Tai yra malonus aidas iš tų tolimų laikų, kada dangaus pasiuntinys prakalbėjo į Nazareto Mergelę: „Sveika, malonės pilnoji!“ ir kada Marija giedojo savo pranašišką

himną: „Štai, nuo dabar palaiminta mane vadins visos kartos!“ Ir tas pasveikinimas keliauja iš metų į metus, iš šimtmečio į šimtmetį po visas keturias pasaulio šalis; tiktai su paskutiniu paskutinės katalikiškosios krūtinės atodūsių nustos pasaulyje skambėjęs „Ave Maria!“

Palaiminta širdis, kuriai tas amžių aidas yra mielas. Jis pilką, skurdų ir dažnai kietą žmogaus gyvenimą sušvelnina ir papuošia, nes Marija yra *kilniausio žmoniškumo idealas*, kurio visuomet ilgisi žmogaus širdis, ir kurio taip retai jai tetenka patirti pasauly. Todėl, kas myli Mariją, tas *žmoniškėja*. Nerasime pasauly nuoširdaus tos dangaus Karalienės gerbėjo, kuris būtų labai blogas žmogus. Už nuoširdumą Marija atsilygina tuo, kad klystantį Ji ištraukia iš klaidos ir nedorėlį iš nedorybės.

Poetė Luiza Hanzel († 1876), protestanto pastoriaus duktė, savo poezijoje rašė: „Priimk, kaip dovaną, mane, Marija... Tu Tėvui dangiškam mane pavesk“. Po dvejų metų ji jau buvo nuoširdi katalikė.

Jaunas mokslininkas protestantas H. Laemmer (g. 1835), paklausęs vieno rašytojo patarimo, — tiesos ieškantiems kasdien sukalbėti po vieną „Sveika Marija“ — netrukus jau buvo katalikų kunigu.

Vienas žymiausių 19 šm. katalikų Bažnyčios priešų buvo F. Daumer († 1875). Nežinia tačiau, dėl ko jis neniekino Dievo Motinos; 1841

m. jis net parašė knygą „Šv. Panelės Marijos garbinimas“. Nedaug po to dar buvo praėję laiko, o jis jau buvo uolus katalikų Mažnyčios gynėjas.

Taip, Marija savo paklydusius vaikus veda į tikrąją savo Sūnaus Bažnyčią, paskui per Bažnyčią į tikrąjį krikščioniškumą.

* * *

Kai kalbama apie Mariją kaip idealą, dažniausiai prieš akis turima Jos skaistumas; į Ją žvelgiama kaip į nekaltai Pradėtąją, ir savo žiūrovus pirmiausia Marija sužavi kaip amžinoji Mergelė.

Tačiau idealas mums yra ne tik Marija Mergelė, bet ir Marija Motina.

Daug gražių titulų Marijai yra pririnkę žmonės. O vis dėlto nėvienas jų savo patrauklumu neprilygs paprasčiausiam žodžiui *Motina.* Jeigu žmonės suprastų Marijos motinišką gerumą, tas gerumas juos žavėtų nemažiau už Jos skaistybę. Ir kažin, ar nedažniau mūsų akys turėtų žvelgti į Mariją Motiną, negu į Mariją Mergelę? Juk jeigu Marija tikrai yra tavo motina ir tu tikrai esi Jos vaikas, argi tau, dangaus Karalienės vaikui, begalima pasilikti blogam?

Gyveno kadaise kilnios dvasios kunigaikštienė Thusmelda, germanų kunigaikščio Armino žmona. Įvyksta nelaimė — ji patenka į romėnų nelaisvę. Iš kunigaikštienės ji patam-

pa verge. Tačiau savo kilnios, kunigaikštiškos savijautos ji neišsižada. Kartu su ja į romėnų rankas pateko ir jus sūnelis. Romėnai tą vaiką auklėjo, kaip paprasto vergo vaiką, kurs kada nors turėjo džiuginti amfiteatro žiūrovus dvikovos kautynėse.

Po daugelio metų ta kilnioji motina galėjo vėl pasimatyti su savo sūnum. Širdis jai plakė. Kaip karštai ji kalbėjo jam apie jo kunigaikštišką kilmę, apie išsivadavimą ir laisvę, apie karą ir laimėjimą, kai jis atvyksiąs germanų armijos pryšaky! Bet koks skausmas tos motinos širdžiai! Jos sūnus nerodė jokio susidomėjimo visu tuo, ką ji su tokiu užsidegimu jam kalbėjo. Kunigaikštiškos savijautos jame nebebuvo. Karo vado žygiai jo nebežavėjo; jį traukė paprasto vergiško gyvenimo malonumai. Jis buvo vergas ne tik kūnu, bet ir dvasia. Didžiadvasiai motinai tai buvo nebepakeliama. Ji pasitraukė nuo jo ir sugalvojo baisų planą...

Rytojaus dieną toji kunigaikštienė turėjo savo akimis matyti, kaip jos sūnus kausis amfiteatre. Bet ji palaukė, kol jos sūnus užmigo. Tada ji tyliai prislenka prie jo lovos, paima jo paties durklą, dar minutę pasimeldžia į savo dievus ir tada švystelia durklas, ištrykšta kraujas, suskamba mirštančio balsas: „Motina mano!" ir viskas nutyla. Ta motina sa-

vo pačios sūnui pervėrė durklu širdį ir padarė galą savo sūnaus ir savo pačios gėdai.

Thusmeldos kilnumas yra šešėlis prieš mūsų dangiškosios Motinos kilnumą. Jai Jos vaikai daug didesnės gėdos padaro savo piktais darbais. Tačiau ta kilniausioji Motina nesmeigia nė vienam savo vaikui durklo į širdį. Priešingai, tie vaikai Jos širdį perveria, o vis dėlto Ji ir tada nuo išgamų nenusigręžia. Ar gali atsirasti, kam toks motiniškumas liktų svetimas?...

Garsusis dailininkas J. Thoma (nekatalikas) savo atsiminimuose aprašo įvykį, kuris jam padaręs didelio įspūdžio. Vieną sekmadienio rytą jis išbudęs ir išgirdęs vykstančių maldininkų balsus. Jie kalbėję paprastą maldą: „Sveika Marija, malonės pilnoji... Šventoji Marija, Dievo Motina, melskis už mus nusidėjėlius dabar ir mūsų mirties valandoje. Amen". Tačiau toje maldoje jis pajutęs baimingą sielos šauksmą, sielos, kuri nebūdama tikra dėl savo ateities, turi eiti gyvenimo keliu tarp gero ir pikto. „Tuo tarpu, rašo Thoma, pasirodė pirmieji saulės spinduliai, nuspalvindami dangų ir aš iš karto supratau, dėl ko žmogaus siela taip išgąstingai šaukiasi dangiškosios Motinos gailestingumo ir globos šiame netikrumo ir abejojimų gyvenime".

Ir laisvamanis Goethe, aprašydamas dėl savo kaltės besikankinančią Gretutę, palieka ją

beklūpančią prie Marijos atvaizdo. Tas laisvamanis rašytojas nujautė, kad nuodėmės sugelta širdis pirmiausia kreipiasi į Motiną Mariją.

Kadangi mūsų tarpe nedaug yra tokių, kurie gali gėrėtis savo sielos grynumu ir labai daug yra tokių, kuriems reikalingas gailestingas Marijos žvilgsnis, todėl pirmiausia pasistenkime pažinti tos dangiškos Motinos meilę. Įsigilinimas į Jos motinišką gerumą nebeleis ilgiau mums pasilikti nevertais Jos vaikais ir mes pasakysme su šv. Jonu Berchmansu: *„Aš noriu būti tikras Marijos sūnus!“* Amen.

20. „...ŠI VIETA ŠVENTA“

Kai dangaus atstovas kalbėjo Nazareto Mergelei: „Sveika, malonės pilnoji!“ kai senutė Elzbieta reiškė savo nustebimą: „Iš kur man tai, kad mano Viešpaties motina ateina pas mane?“ kai pati Marija su šventu džiaugsmu pasakė: „Štai, nuo dabar palaiminta mane vadins visos kartos“, — *tada mūsų bočiai tebegyveno neįžengiamame girių, raistų, ežerų ir upių krašte ir garbino savo pagoniškuosius dievus:* Perkūną, Mildą, Praurimę ir k. Nei jų vaidilos nei kriviai nežinojo, kad tolimame Rytų krašte įvyko pasaulio perversmas — Dievo Sūnus tapo mergelės sūnum. Ir ilgai ilgai dar turėjo laukti ta girių krašto tauta, kol Kristaus mokslo šviesa pasiekė ją.

Iš tikrųjų lietuvių tauta yra viena iš jaunųjų Bažnyčios dūkrų. Daugelyje Europos kraštų jau visas tūkstantis metų dvelkė Evangelijos oras, kai ant lietuvių galvų tik pirmą kartą tekėjo šv. krikšto vanduo.

Nesparčiai ėjo Lietuvos sukrikščioninimas, nes pagonis lietuvis stipriai laikėsi savo bočų

tikėjimo. Ir įvedus krikščionybę Lietuvoj, mūsų tautiečiai dar negreit atsisakė savo dievų. Nebegalėdami jų viešai garbinti, jie pasislėpę užkurdavo savo dievams aukarą.

Pagonybė pasikeitė į krikščionybę; bet nepasikeitė lietuviškas nusistatymas — *branginti savo tikėjimą.* Ir pamėgo lietuvis Kristaus mokslą, pamėgo jį visa širdim. Nuoširdžiai pamilęs Sūnų, jis taip pat *nuoširdžiai pamilo ir to Sūnaus motiną, Mariją.*

* * *

Savo dievų garbei turėjo lietuviai šventovių. Pasitraukus pagonybei, tos šventos vietos tarnavo toliau Dievo garbei. Nemaža jų atiteko Marijai. Lietuvoj daug išdygo bažnyčių, skirtų Dievo Motinos garbei. Kai kurios tačiau vietos patapo ypatingo Marijos garbinimo, Jos *malonių meldimo ir išmeldimo vietos.*

Kaip tai įvyko? Štai Lietuvos sostinė — Vilnius. Kad tas miestas būtų saugus, jis apvedamas aukšta mūro siena. Bet kai 1506 m. Lietuvą smarkiai ima pulti totoriai, lietuviai atsimena psalmininko žodžius: „Jei Viešpats nesaugos miesto, veltui budės jo sargyba“. Ir jie maldauja dangaus pagelbos per Mariją. Miesto mūruose įtaisomi vartai, o pačioje pavojingiausioje vietoje įstatomas Marijos paveikslas.

Daug kartų Vilnių puolė totoriai, rusai, švedai, bet taip pat daug kartų Dievo Motina padėjo lietuviams gintis. Štai 1702 m. švedai su stipriom pajėgom puola Vilnių. Bet juos prie Aušros vartų su negausia kariuomene atmuša Lietuvos karvedys Ant. Novosielskis.

Prie Aušros Vartų Marijos atvaizdo žmonės yra daug malonių ir stebuklų patyrę. Garsusis poetas Adomas Mickevičius sakosi taip pat esąs dėkingas Aušros Vartų Dievo Motinai, nes iš Jos jo motina jam sveikatos išprašiusi. Tas paveikslas yra taip žmonių gerbiamas, kad pro jį nė vienas nedrįsta praeiti, nenusiėmęs kepurės — vistiek, ar tai būtų krikščionis, ar kitatikis, ar bedievis.

Marijos malonių garsas iš Aušros Vartų plačiai sklido po Lietuvą. Iš visų Lietuvos kraštų kasmet plaukdavo maldininkų minios gauti malonių arba padėkoti už gautąsias. *Tik dabar mes atskirti nuo Aušros Vartų* ir nebegalime nunešti savo pagarbos Marijai į tą, kiekvienam lietuviui brangią, šventovę. Mes tiktai maldaujame Ją didžiojo mūsų tautos dainiaus žodžiais:

„Neapleisk mus, Motinėle,
Kuri Aušros neapleidi Vartų;
Mums širdys sopančios išgėlė,
Užtark užtarusi tiek kartų!...“ (Maironis).

Kai protestantizmas išsiliejo Europoje, Lietuvos katalikybė dar tebebuvo labai jauna; ji dar nebuvo įsišaknijusi mūsų tautos dvasioje. Todėl nieko nuostabaus, jei Lietuva trumpu laiku pavirto protestantišku kraštu. Tą protestantizmą Lietuvoje paskleidė diduomenė, kuriai jis visur buvo malonus. Kai kur lietuviai, nebesuprasdami tos tikybinės painiavos, grįžo prie savo senųjų dievų. Ir taip visame žemaičių krašte, sako, bebuvo likusios tik septynios katalikiškos parapijos. Kristaus mokslo šviesą, kuri ką tik buvo sužibusi Lietuvoj, baigė nustelbti klaidų miglos.

Tais liūdnais laikais žūstančiai Lietuvos katalikybei ateina pagelbon Dievo Motina. Toje vietoje, kur jau du kartu buvo sudegusi Šiluvos Bažnyčia, piemenėliams pasirodo Marija su Kūdikėliu ant rankų. Vaikai pasisako, ką matę. Stebuklo gandas pasklida tarp žmonių. Jie susirenka į pasirodymo vietą.

Atvyksta ir vienas kalvinų pastorius. Vėl įvyksta stebuklingas pasirodymas. Bet apsireiškusi Marija verkia. Į klausimą: „Ko verki, moteriškė?“ Marija atsako: „Tu čia ari ir sėji, kur buvo garbinamas mano Sūnus!“ Susijaudino žmonės ir suprato, ko nori Dievo Motina: Ji nori, kad grįžtų tikrasis Jos Sūnaus mokslas...

Tos žinios pasklido po Lietuvą. Joms patikrinti žemaičių vyskupijos kūrija siunčia

Šiluvon oficiolą kun. J. Kazakevičių. Šis, norėdamas viską vietoj ištirti, nusiveda regėjimo vieton šimtametį senelį, kuris sakėsi atsimenąs ten stovėjusią bažnyčią ir užkastus jos daiktus. Tas senelis buvo aklas. Ir štai dabar, atvykęs į tą vietą, jis atgauną regėjimą. Tas stebuklas dar labiau sustiprino žmonių tikėjimą. Ir ištisais būriais suklaidintieji mūsų tautiečiai ėmė grįžti į katalikybę. Nuo to laiko protestantizmas ėmė nykti Lietuvoje ir labai mažai kur beužsiliko.

O Šiluva? Šiluva patapo Marijos šventove, kurią dabar puošia graži, Marijos garbei skirta bažnyčia. Toje vietoje, kur įvyko stebuklingas pasirodymas, dabar stovi gražaus stiliaus ir nepaprastai aukšta koplyčia. Iš didžiojo karo laikų apie tą koplyčią yra pasakojama, kad, rusams apšaudant ją, vienas kareivis įspėjęs: „Nešaudykim, nes Dievas gali nubausti!" Tikrai ta patranka paskui sprogusi.

Ir taip Šiluvos Marija globoja Lietuvos kraštą. Jau daugiau, kaip 300 metų, kai Lietuvos katalikai semiasi čionai ištvermės kovoje su tikėjimo ir dorovės priešais. O kiek čia per tuos 300 metų yra patirta malonių, kiek stebuklų Marija yra parodžiusi dvasios ir kūno reikaluose!. . . .

Praūžus protestantizmo audrai, Lietuvos katalikybei sustiprinti vyskupai kvietėsi vienuolių. 1637 m. vysk. Tiškevičius pasikvietė do-

minikonus ir apgyvendino juos Garduose. Čia po dvejų metų buvo įsteigti Kryžiaus Keliai arba Kalvarija ir nuo to laiko Gardai virto Žemaičių Kalvarija.

Vienas vienuolis (Petras Pugačevskis) buvo išsiųstas studijuoti Romon. Čia jam kitas dominikonas dailininkas nutapė Marijos paveikslą ir pakabino jo kambary. Vienuolis Petras ištisas naktis kartais praleisdavo, besimelsdamas prie to Dievo Motinos paveikslo. Kartą sunkiai susirgo jų vienuolyno brolis Romualdas. Petras prie Marijos paveikslo maldavo jam sveikatos ir įvyko stebuklas — Romualdas iš karto atsikėlė sveikas.

Grįždamas Lietuvon, jis parsivežė tą paveikslą ir padovanojo savo viršininkui, kuris netrukus jame pastebėjo stebuklingą šviesą. Tada tas paveikslas iškilmingai buvo perneštas į bažnyčią ir padėtas didžiajame altoriuje. Čia jis ir šiandien tebėra.

Taip tad šalia garsiųjų Kryžiaus Kelių Žemaičių Kalvarija pasidarė ir garsi Marijos šventovė, kuri kasmet sutraukia dešimtimis tūkstančių žmonių. Ir iš šios vietos gausiai plaukia Marijos malonės žmonėms. Knygose yra daug aprašytų stebuklingų įvykių, kurių tikrumas paliudytas priesaika. Bet kiek tokių įvykių liko žinoma tik patiems žmonėms ir dangui!?

Be šių trijų garsiųjų Marijos vietų Lietuvoje dar daug rasime Dievo Motinos statulų bei paveikslų, kurie yra apkabinėti votais. Tai vis padėkos ženklai didžiajai žmonijos Geradarei. *Pažinkite tą Dievo dovaną,* kuri mums yra suteikta Marijos asmeny ir pagerbkime tas šventas vietas, kuriose Ji dalina mums savo malonių turtus. Amen.

21. ...ET SPES NOSTRA, SALVE!

(Ir mūsų Viltie, sveika)

Mariją mes vadiname „Mūsų Viltimi". Tai yra reikšmingas pasakymas. *Juk visą žmogaus gyvenimą sudaro viltys,* laukimas kažko geresnio, nepasitenkinimas dabartim. Ir nelaimingas tas žmogus, kurį visos viltys apleidžia. Tokiam gyvenimo našta pasidaro nepakeliama. Tuo tarpu viltis, jeigu tik ji yra, padeda nugalėti didžiausias kliūtis, iškęsti sunkiausias kančias. *Marija tad vaidina mūsų gyvenime tą reikšmingą vilties vaidmenį.*

* * *

Žmonijos viltim Marija yra patapusi *nuo pat rojaus laikų.* Adomas ir Ieva dar nebuvo išgirdę baudžiančio Dievo sprendimo už savo kaltę, o jau jiems buvo duotas pažadas, viltis, kad pasaulis susilauks Moters, kuri sutrins žalčio galvą. Taigi jau tada Marija buvo žmonijos Viltis ir vienintelė Viltis. Ta Viltimi gyveno patriarkai ir laukė tų didžiųjų Dievo pa-

žadų. Tą Viltį kartas nuo karto gaivino pranašai, kurie daug ką iš anksto pasakė, kaip atrodys ta žalčio nugalėtoja. Neaiškiai ta Viltis švietė ir pagonims, kurie laukė kažkokio Gelbėtojo, mergelės sūnaus. Visas tas žmonijos ilgesys buvo nukreiptas į Ją, į Mariją, kurią Dievas nuo amžių jau buvo numatęs.

Tačiau Marija pasiliko žmonių Viltis ir tada, kai pasaulis jau buvo Jos sulaukęs, nes Kristus grąžino žmonijai paprastą dangų, bet jis negrąžino paprasto rojaus. Žemės gyvenimas pasiliko laukimo gyvenimas. Vargo ir kančių slegiančios žmonijos žvilgsnis visuomet liko nukreiptas į Mariją, į Motiną. Ir dėl kogi ne, jei „nuo amžių negirdėta, kad kas nors, Marijos pagelbos prašęs, būtų buvęs neišklausytas“ (Šv. Bernardas)? Tai patvirtina ir tie tūkstančiai padėkos ženklų (votų) už patirtas malones. Visa tai stiprina mūsų pasitikėjimą Marija, mūsų Viltim.

Viduramžiais krikščioniškai Europai ne kartą grėsė pavojaus iš muzulmonų arabų, turkų ir totorių pusės. Tačiau tų laikų kariai vykdavo į frontą su Marijos giesmėmis ir paveikslais. Jie mirdavo mūšio lauke su Marijos vardu lūpose. Ir krikščioniškoji Europa nekartą buvo išgelbėta. Marijos vardo, Marijos — krikščionių Pagelbos, rožančiaus šventės yra įvestos pareikšti tai dangiškajai Motinai padėką už patirtą Jos paramą.

Štai 1571 m. muzulmonai graso visai Europai. Lemiamas mūšis vyko prie Lepanto salos tarp galingo turkų laivyno ir palyginti menko Austrijos ciesoriaus laivyno.

Tuo svarbiu krikščionybei momentu vyriausias Ganytojas Pijus V meldžiasi, ir į ką? Į Mariją. Jis kalba rožančių. Ir Dievo Motina padeda. Tas šventasis popiežius, dar jokių žinių negavęs iš mūšio, pasakė: „Krikščionys laimėjo". Taip, krikščionys toje nelygioje kovoje laimėjo Dievo Motinos padedami. Nuo to laiko ypač paplito rožančiaus malda į Mariją.

Dar didesnis krikščionybei pavojaus buvo tada, kai 300.000 turkų su savo vadu Kara Mustafa įsiveržia į Europos vidurį, užimą didelę dalį Vengrijos ir 1683 m. apgula Vienos miestą. Apgulimas užtruko 60 dienų; miestas buvo išvargintas ir jau beveik be vilties išsigelbėti. Susirūpinimas apėmė visus krikščioniškus kraštus, nes Viena buvo krikščionių ciesoriaus sostinė. Ją paėmus, lengviau būtų buvę užkariauti Europą. Tuo pavojaus metu pop. Inocentas XI ragina šauktis Marijos pagelbos. Žmonės paklauso. Ir štai Vienos gelbėti atvyksta Lietuvos ir Lenkijos karalius Jonas Sobieskis. Visų krikščionių karių tesusidaro vos 50.000. Bet jie pasitiki dangaus Karaliene. Rugsėjo 12 d. jie išklausė šv. Mišių. Karalius pats tarnavo Mišioms ir priėmė šv. Komuniją. Po to prasidėjo mūšis. Ir ką? Turkai neatlaikė ir ėmė bėgti.

Sobieskiui įžengiant į miestą, džiaugsmui nebuvo ribų. Jis atvyko į bažnyčią ir padėkojo už pergalę Marijai, kurios atvaizdą nuo to laiko jis visuomet nešiodavosi su savim. Tai didžiai krikščionybės pergalei paminėti ir buvo įvesta Marijos vardo šventė.

Napoleonas galingas. Beveik visus pavergęs, jis norėjo, kad ir Kristaus Bažnyčia tarnautų jam. Jis suima popiežių Pijų VII ir reikalauja vykdyti jo valią. O kadangi popiežius trumpai atsako jam: „Negaliu", Napoleonas sugriebia popiežiaus statulėlę ir, trenkęs ją žemėn, pasako: „Šitaip aš sutriuškinsiu Bažnyčią!"

Bet tas galiūnas prie Waterloo buvo sumuštas. Popiežius ir Bažnyčia atgavo laisvę. Ir tada Pijus VII įsteigia Marijos — krikščionių Pagelbos šventę. *Visose sunkiose Bažnyčios valandose popiežiai patys meldžiasi ir tikinčiuosius ragina melstis į Mariją.*

Tačiau ta dangiškoji Motina globoja ne tik Bažnyčią, tą Dievo karalystę žemėje; *Ji yra Viltis ir kiekvienam krikščioniui atskirai.*

Šv. Pranciškus Salezietis studentauja Paryžiuje. Tai buvo reto pavyzdingumo jaunuolis. Tačiau pagunda padaro savo ir jis nebetenka išganymo vilties. Nusiminimas apima jį, nes prieš jo akis nuolat stovi amžina pražūtis. Ilgai kankinęsis, jis pagaliau nueina į bažnyčią, atsiklaupia prie Marijos altoriaus ir ima mels-

tis šv. Bernardo žodžiais: „Atsimink, o maloningiausioji Mergelė Marija, kad nuo amžių negirdėta...“ Ir po šitokios maldos ta baisi neviltis dingsta, jam grįžta dvasios ramybė.

Labiausia reikalingas tačiau tos Vilties yra nusidėjęs žmogus. Šėtono diplomatija su puolusiais žmonėmis yra dvejopa: arba jis jiems pumpuoja atkaklaus užsispyrimo dvasią, tą liuciferiškąjį „netarnausiu“, arba, kai Dievo malonė tą užsispyrimą palaužią, jis pakiša jiems suabejojimą Dievo gailestingumu. „Vistiek aš esu pražuvęs!“ — taip dažnai girdimi žodžiai pasauly!

Tad kas begali grąžinti tokiems išganymo viltį? Marija, kuri yra visų mūsų Viltis. Klemensas Hofbauer, vykdamas pas ligonį, buvo pratęs visuomet melstis už ligonį į Mariją. Todėl, kaip jis pats yra pareiškęs, jis nė kartą neužtikęs ligonio, kuris būtų miręs be atgailos.

Niekas, tur būt, tos minties gražiau nėra išreiškęs, kaip šv. Bernardas savo garsiuoju Marijos vardo, tos „jūrų Žvaigždės“, aiškinimu: „Vistiek, kas tu būtum, bet kadangi tu matai, jog tave su audromis ir vėjais neša šio laiko srovė ir tu nori pasiekti saugų krąštą, neišleisk iš akių jūrų Žvaigždės, nes kitaip audros tave pražudys. Sukyla pagundų vėjai, esi patekęs ant nusivylimo uolų? Pažvelk į Žvaigždę, šaukis Marijos! Pagavusi yra tave puikybės, pasididžiavimo, kĩtų niekinimo, savimylos srovė?

Pažvelk į Žvaigždę, šaukis Marijos! Esi apstulbęs dėl begalės savo nusikaltimų, gėda tave slegia dėl bjaurių tavo sąžinės dėmių, išgąstis tave yra apėmęs, prisiminus baisų teismą ir tau yra pavojus nugrimsti į nusiminimo prarają — tada pamąstyk apie Mariją! Tarp pavojų ir baimės, tarp abejojimų ir sielvartų mąstyk apie Mariją, šaukis Marijos! Te nedingsta Ji iš tavo burnos! Te nedingsta Ji iš tavo širdies!"

Taip, Marija yra krikščionių Viltis. Tai yra perdaug išbandyta tiesa, kad dar ja būtų galima abejoti. *Tai yra ne iš katekizmo išmoktas posakis, bet paties gyvenimo padiktuotas.* Kasdieninė patirtis liudija jo tikrumą. Ta Viltis krikščioniškose širdyse yra taip giliai įleidusi šaknis, kad jos nepajėgė išrauti jokios herezijos. Marija buvo ir pasiliko krikščionių Viltis. Senas ir jaunas, turtingas ir vargšas, galingas ir skurdžius, — visi su pasitikėjimu žvelgia į Mariją. Tas pasitikėjimas tegul lydi mus visuomet, o ypač tada, kai mirties tamsa ims gaubti mus. Sustingusios mūsų lūpos tada tegul dar taria: „*Marija, tu — mūsų Viltis!*"
Amen..

22. ORA PRO NOBIS

(Melskis už mus)

Kai[1]) aš paskęstu atsitraukęs į šalį nuo besimeldžiančios minios gegužinių vakaro pamaldų tylioje glūdumoje, girdžiu iš tūkstančių širdžių harmoningą šauksmą: *„Melskis už mus!"* Ten toli aukštumoje matau aš Mariją. Ji viena tokia, viena iš milijonų žmonių tarpo — Ji Dievo Motina. Jos galvą puošia žvaigždžių vainikas. Po Jos kojomis žemė. Ta žemė tai mūsų ištrėmimo vieta, kur žmonės parpuolę ant kelių, ištiesę į Šv. Mergelę rankas, maldauja Jos pagalbos.

O, kokią nuodėmių ir rūpesčių, vargų ir skausmų naštą kiekvienas iš jų yra prie Marijos kojų atnešęs! *Marija, aš turiu sunkiai sergantį kūdikį, padaryk jį sveiką, juk Tu — Ligonių Sveikata"*, — taip šaukia suvargusi motina ir susirūpinęs tėvas. *„O, maloni Dievo*

---

[1]) Šis nuoširdus kun. Vl. Budreckio pamokslas yra ištisai skolintas iš „Aušros Žvaigždė", 1935 m. 92—94 p.

Motina, padaryk vėl sveiką mano mamą", — taip kalba besimeldžiančių kūdikių akys, nukreiptos su viltimi į Stebuklingąją Šv. Panelę. „*O, Marija, mano motina prieš tris savaites mirė*", — taip graudinasi 14 metų mergaitė, — „tad Tu būk mano motina, prašau Tavęs Marija. Nieko nėra pasaulyje, kas mane galėtų suprasti, kas gyvenimo nepasisekimuose, skausmuose ir varguose galėtų paguosti. Būk, Marija, mano Motina ir Užtarėja!"

„*O, Marija, Marija, pagelbėk*", — taip girdisi atodūsis iš nuliūdusios ne vienos motinos širdies. „Aš turiu pražuvusį sūnų, jis tapo sunkiu kryžiumi mano senatvėje. Jis praledžia visus pinigus, ieško blogų draugysčių, jis netiki į Tave. Marija, įkvėpk jam atsivertimo malonę, išmelsk Dievą laimingos mirties. Man maloniau savo sūnų numirusį matyti prie savo kojų, negų gyvą palaidotą pragare. *Marija, gelbėk, neleisk jam numirti sunkioje nuodėmėje*".

Ten vėl matau turtingą, šilkuose šlamančią moterį. Bet žiūrėkite, ir ji verkia; kodėl ji lieja graudžias ašaras, veidą pridengus delnais. Ak, ir ji, kuriai, žmonių manymu, viskas puikiai sekasi, turi skausmų. Jos vyras nepriimdinėja sakramentų, neina bažnyčion ir jos eiti neleidžia. Ir girdime jos prašymus: „*Marija, padėk, gelbėk jo sielą*". Šalia jos klūpo kita moteris su mažais dviem vaikučiais ir mel-

džiasi: „Marija, ištrauk mano vyrą iš girtavimo vergijos, nes tuo jis nuodija visą mūsų gyvenimą. Marija, juk Tu mus supranti, kaip mes kenčiame, kai jis girtas grįžta į namus, kaip gėdimės ir kaip verkdami vaikučiai bėga į kertes. Štai žiūrėk, mano vaikučiai, kuriuos aš pas Tave atvedžiau, laiko rankas sudėtas maldai. *Į Tave pagalbos šaukiuos, o, Geraširdė Motina!*"

Ten atsišliejęs į piliorių, atėjo pasiteirauti Marijos, kas daryti, netekęs darbo šeimos tėvas. Vaikai šaukia duonos, o jis neturi. Buvo bemanąs nusižudyti, bet dabar prie Marijos šaukiasi: „Ak, neturiu sau darbo ir vaikams jokio pragyvenimo šaltinio; kaip sunkus yra šis gyvenimas. Marija, Tu taip pat esi patyrusi neturto skurdą, bet Tu žinai ir darbo palaimą. *Tad gelbėk mus!*" Arčiausiai prie altoriaus apsupę Mariją vaikai — jie vaikiškų turi reikalų, vaikiškai meldžiasi. *Ir taip daugybė reikalų, žaizdų ir prašymų.*

Jų visų žvilgsniai nukreipti į Mariją, kuri, kaip maloni motina, laikydama Kūdikėlį Jėzų, ištiesusi rankas, pro ašaras šypsodamosi, taria: „Ateikite jūs visi, mano brangūs vaikai, ir būkite ištikimi mano motiniškajai širdžiai, nes jūs visi esate broliai ir seserys mano mylimiausiojo Sūnaus — Dievo kūdikio, kuris savo kraują dėl jūsų praliejo".

Marija, juk Tu myli mus! Tavo širdis dalyvavo Jėzaus širdies meilės mokykloje. Juk Tu ištisais metais glaudei Jį prie savęs! Ta dieviškoji širdis išmokė Tave mylėti mus.

Marija, juk Tu myli mus! Mes žinome, kad Tu supranti mus. Nes Tu esi kūnas iš mūsų kūno ir dvasia iš mūsų dvasios. Juk Tu buvai, kaip ir mes, šio pasaulio žmonių kūdikis ir turi žmogiškai plakančią širdį. Tu patyrei daug skausmo ir žaizdų, daug vargo ir neturto. Juk Tu supranti mus, kad mes atėjome su viltimi, kad Tu kaip Nuliūdusiųjų Linksmintoja ir Kenčiančiųjų Paguoda mus išklausysi, *nes ko Marija neišklausys, bus neišklausyta per amžius.* Amen.

23. ASSUMPTA EST

(Paimta dangun)

Įdomių dalykų sukuria žmogaus vaizduotė. Jai viskas yra galima: ir aukso kalnai, ir gyvybės vandens, ir daug kitų nuostabių dalykų. Ta stebukladarė yra pasitarnavusi ir Dievo Motinai, sukurdama apie Ją gražių pasakų, legendų. Tačiau gražiausia iš jų visų ar nebus ta, kuri vaizduoja Marijos mirtį ir Jos paėmimą dangun. Jos turinys toks:

„Vieną kartą sėdi savo kambary Marija, pilna ilgesio ir meilės, ir ašarotom akim žvelgia dangun, kur viešpatauja Jos Sūnus. Tuo tarpu įeina angelas. Jis atneša Jai mirties rūbus ir palmės šakelę. Marija apsitaiso įkapėms ir paskutiniam poilsiui.

Netikėtai iš tolimų kraštų prie Jos mirties lovos susirenka apštalai; ateina ir šventosios moterys. Visi nuliūdę. Kai kurie apaštalai meldžiasi ir gieda iš didelių knygų; kiti deda smilkalus į indus. Šv. Petras su mitra ir kapa

laiko krapylą. Šv. Jonas duoda mirštančiai Dievo Motinai į ranką žvakę.

Tada, dangaus dvasių lydimas, pasirodo Kristus. Marija, prieš skirdamasi su šia žeme, dar maldauja savo Sūnų už žmones. Ir tada ramiai atsiskiria nuo kūno Jos šventa siela. Mirusios kūnas lieka su gyvybiniu grožiu ir skleidžia malonų kvapą aplink save. Apaštalai su šventa pagarba neša Ją į kapą. Šv. Jonas eina pirma su palme. Keturi jų neša kūną. Kiti poromis eina iš paskos giedodami. Jiems pritaria angelai. Verkdami apaštalai palieka kapą. Tomas ateina pavėlavęs ir būtinai nori pamatyti ir pagerbti Dievo Motinos kūną. Atidaromas karstas. Bet kūno jame nebebuvo; buvo jame tiktai pilna gėlių, o iš dangaus girdėjosi angelų giesmės."

* * *

Tai graži krikščioniška fantazija, daug medžiagos duodanti vaizdavimo menui. *Tačiau mums tuo tarpu rūpi ne fantazija, bet tikrenybė..*

Kaip iš tikrųjų atrodė Marijos mirtis, mes jokių žinių neturime. Buvo tokių, kurie manė, jog Marija mirusi kankinės mirtimi. Jie rėmėsi Simeono pranašyste: „Tavo pačos sielą pervers kalavijas." Bet visiems aišku, kad čia kalbama apie Marijos dvasinę kankinystę po kryžiumi. Bažnyčia tiktai palaiko visų amžių

krikščionišką tradiciją, kad mirusi Marja buvo paimta į dangų. Tam įvykiui paminėti kasmet (rugp. 15 d.) yra švenčiama šventė. *Koks yra tikrasis Bažnyčios mokslas tuo klausimu?*

Buvo net atsiradę tokių, kurie skelbė, jog Dievo Motina nemirusi, bet gyva buvusi paimta iš šio pasaulio, panašiai, kaip pranašas Elijas ir Enochas. Jų samprotauta šitaip: „Mirtis yra gimtosios nuodėmės pasėka. Marija buvo be gimtosios nuodėmės. Taigi, mirtis negalėjo Jos liesti. Tiesa, nėra jokių istorinių Jos mirties dokumentų. Bet taip pat nėra ir istorinių įrodymų, kad Marija nemirė. Popiežius Pijus V todėl tą mokslą netiesioginiai yra pasmerkęs (Dz. 1073) ir katalikų Bažnyčia laikosi tos tiesos, kad *Marija mirė, kaip ir visi žmonės, kaip ir pats Kristus.*

Ne toks griežtas yra Bažnyčios nusistatymas dėl Marijos kūno perkėlimo į dangų, nors tą tiesą ji taip pat palaiko. Visi istoriniai šaltiniai apie tą įvykį tyli. Yra, tiesa, senas raštas: „Šv. Mergelės Marijos persikėlimas.“ Bet jis atsirado tik 5 šm. Yra ir kažkieno laiškas „Apie Šv. Mergelės Marijos paėmimą“, bet vis tai vėlesnių laikų dokumentai. Iš pirmųjų 6 šm. nėra rašyto žodžio, paliudijančio tą tiesą.

7 šm. Juozapato slėny, Marijos bazilikoje, buvo žinomas tuščias kapas, kur, pagal padavimą, buvęs palaidotas Dievo Motinos kūnas,

prieš paimant į dangų. Tačiau negalima pasakyti, ar ten tikrai Marija buvo palaidota, nes nėra aišku, kur ji prieš mirtį gyveno — Jeruzalėj ar Efeze.

Rašytos žinios apie Marijos kūno paėmimą dangun prasideda nuo 7 šm. pradžios ir nuo to laiko jos labai gausios. Daugelis senų liturginių knygų kalba apie tą įvykį ir turi tai šventei skirtas maldas.

„Dangun Ėmimas“ yra pati seniausia Dievo Motinos šventė. Pradžioj tačiau šioj šventėj buvo labiau pabrėžiama Marijos mirties mintis ir ji buvo vadinama „užmigimu“. Tiesą pasakius, kiekvienam krikščioniui, tikinčiam į amžiną gyvenimą ir kūno prisikėlimą, mrtis yra „užmigimas“. Bet ypač tas pavadinimas tiko Jėzaus Motinos mirčiai, nes juk Ji keliavo pas tikrąjį savo Sūnų.

Taigi, mes tikime, kad Marija yra su kūnu paimta į dangų ir tą tikėjimą remiame visuotine tradicija. Visame katalikiškame pasaulyje ta tiesa yra skelbiama ir visi katalikai ją tiki. Katalikų teologai taip pat beveik visi tą tiesą pripažįsta. Negalima prileisti, kad tokia bendra Bažnyčios mintis remtųsi klaida. Todėl, nors tai nėra dogma, bet, pop. Benedikto XIV žodžiais tariant, manyti kitaip būtų *įžūlu ir nedora.*

Paskutinis visuotinis Bažnyčios susirinkimas (Vatikane) buvo 1869 m. Tam susirinki-

mui buvo pateiktas 195 vyskupų pasirašytas prašymas, kad Šv. Mergelės Marijos dangun paėmimo tiesa būtų paskelbta kaip dogma, vadinasi, būtinai tikėtinu dalyku. Bet tuo tarpu kilo prancūzų ir prūsų karas, visuotinis susirinkimas turėjo būti nutrauktas ir iškeltasis klausimas buvo atidėtas. *Daugumas teologų tačiau tai tiesai pripažįstą dogminį tikrumą.*

Tarp Kristaus ir Marijos yra labai glaudus ryšys. Marija yra Kristaus Motina, o Kristus Jos Sūnus. Kristaus kūnas tam tikra prasme yra Marijos kūnas. Jei jau krikščioniui yra užtikrintas kūno prisikėlimas eucharistinio su Kristumi susijungimo dėka, juo labiau tas prisikėlimas turėjo būti skirtas Marijai, to eucharistinio kūno Motinai. Jai, malonės pilnajai, negalėjo atitekti tas pats Dievo dovanos saikas, kaip mums.

Be to, Marija, kaip Dievo Motina, yra pažymėta išskirtomis malonėmis: Ji yra nekaltai pradėta, Ji yra amžinoji Mergelė ir Motina, Ji yra laisva nuo mažiausios nuodėmės ir t. t. Taigi, nedera ją visiškai gretinti su nuodėmingų žmonių likimu. Jos asmens vertumas ir Jos dieviškojo Sūnaus meilė neleido Jos šventiems palaikams virsti dulkėmis ir laukti paskutiniojo teismo dienos. Taigi, jeigu tradicija nelieptų mums tikėti ta tiesa, mus ragintų tikėti mūsų pačių protas. Kaip Kristus miręs, prisikėlęs, garbingai nuėjo į dangų, taip ir Marija.

Netiktų mums ją vadinti dangaus Karaliene, jeigu Jos kūnas tebebūtų čia mirties vergijoje. Tad protu ir širdžia kartokime mes Bažnyčios žodžius: „Paimta yra Marija į dangų. Džiaugiasi tuo angelai ir visi kartu garbina Viešpatį!“

* * *

Dangun Ėmimo šventė skiriasi nuo kitų švenčių tuo, kad joje yra šventinamos gėlės. Dėl to žmonės ją vadina Žoline. Nežinia, dėl ko ši apeiga įvesta. Maldų turinys rodo, kad Bažnyčios palaiminimas skiriamas laukų uogoms ir vaisiams. Iš Marijos juk plaukia visokeriopa palaima žmonėms. Gal tai daroma legendos įtakoje, kad Marijos karste buvo rastos gėlės, o gal dėl to, kad Ji yra vadinama *lauko gėlė* (flos agri) ir *lygumų lelija* (lilium convalium).

Visuomet tačiau mes neškime Marijai dorybių gėles! Amen.

—o—

24. SALVE REGINA!

(Sveika Karaliene)

Geriausia malda yrą tada, kai lūpos taria ne atminties padiktuotus žodžius, bet kartoja tai, ką širdis sako. Tokia malda yra gyva, nes ji plaukia iš žmogaus dvasios gelmių. Tai yra pasikalbėjimas vaiko su Tėvu, mylimosios su Mylimuoju. Tokios maldos mėgėjai buvo šventieji.

Tačiau taip melstis nevisiems sekasi. Jau apaštalai prašė savo dieviškąjį Mokytoją išmokyti juos maldų. Ir Kristus, jų prašomas, sustatė „Tėve mūsų", tą trumpą, paprastą, bet labai turiningą maldą.

Bažnyčia, prisitaikydama prie įvairiausių žmonių gyvenimo reikalų, vartoja labai daug maldų. Daug jų yra ir į Mariją. Bet tarp jų yra tokių, kurios pasižymi nepaprastai giliu turiniu ir yra ypatingai mėgiamos. Viena tokių maldų yra *„Salve Regina — Sveika Karaliene"*.

* * *

Bažnyčia šią maldą dažnai vartoja. Kunigai brevijoriuje ją kalba kasdien kelis kartus, visą laiką nuo Švenč. Trejybės šventės ligi advento. Po kiekvienų skaitytinių Mišių ji kalbama per ištisus metus. Tikinčiųjų lūpos taip pat dažnai kartoja: *„Sveika Karaliene, gailestingumo Motina, mūsų gyvybe, saldybe ir viltie, sveika!...“*

Tai mūsų — šios žemės tremtinių — himnas, kuriuo mes išreiškiame dangaus pasiilgimą. Tai yra kartu nuoširdus maldavimas, kad dangaus Karalienė globotų mus žemiškojo gyvenimo kelionėje.

Pasaulyje jau seniai skamba ši Marijos malda. Apie 1.000 metus Reichenau'o vienuolyne gyveno vienuolis grafų Feringenų giminės. Jis sirgo sunkia reumatizmo liga, kuri jo organizmą buvo taip sugadinusi, kad jis ir pravardę gavo „Sutrauktasis“ — Hermanus Contractus († 1054).

Šis vienuolis nuoširdžiai mylėjo Mariją. Dažnai jis ištisas valandas praleisdavo prie Dievo Motinos altoriaus ir maldaudavo pagelbos savo kentėjimuose. Viena jo vartotųjų maldų yra „Salve Regina“, užrašyta 1048 m. Ji baigėsi žodžiais: „Ir palaimintąjį savo iščios vaisių — Jėzų mums po šio ištrėmimo parodyk!“

Beveik po šimto metų į Špejerį atvyko šv. Bernardas skelbti antrojo kryžiaus karo. Jo žodžiai uždegė minias. Žmonės, parpuolę ant kelių prieš Marijos paveikslą, varpams gaudžiant, šaukėsi į dangaus Karalienę: „Salve Regina . . .“. Šv. Bernardas, įkarščio pagautas, pabaigus pridūrė: „O gailestingoji, o maloningoji, o saldžiausioji Pana Marija!“ Šie žodžiai didelėmis raidėmis buvo išrašyti Špejerio katedroje. Pradžioj Špejery, o paskui ir visame katalikiškame pasaulyje jie buvo prijungti prie „Salve Regina“ maldos.

Ši plataus ir gilaus turinio malda yra sava žmogaus širdžiai, kuriai šioje žemėje džiaugsmo tenka patirti maža, o skausmo daug. „Prie Tavęs dūsaujame, vaitodami ir verkdami šiame ašarų slėny!“ Ar galima jautriau išsireikšti?!

1916 m. miręs kompozitorius Max Reger gyveno atsidavęs pasauliui. Bet ligos patale jis grįžo pas Dievą. Kunigui, išklausiusiam jį išpažinties, jis pasakė: „Tamsta išgelbėjai mane... Dabar aš esu laimingas ir ramus. Bet štai dar kas: Vakar aš sakiau, kad kol būsiu gyvas, komponuosiu „Tėve mūsų“. Tą pažadą aš norėčiau atsiimti, nes man maloniau būtų savo laidotuvėms komponuoti „Salve Regina“. Tuo aš noriu pagerbti Dievo Motiną, kuri Tamstą atvedė pas mane, nes, nors niekuomet nelaikiau tikėjimo, aš vis dėlto kartas nuo karto sukalbėdavau „Sveika Marija“.

Bet štai dar įdomesnė istorija, susijusi su „Salve Regina“ malda. Ji buvo Paryžiaus Montmartre vienuolių paskutinė malda. Tai įvyko 1794 m. Vienuolės buvo atgiedojusios mišparus ligi šios baigiamosios antifonos, ir tuo momentu jos buvo suimtos. Vežamos Paryžiaus gatvėmis prie ešafoto, jos giedojo toliau nebaigtą antifoną „Salve Regina“.

Atvežtoms prie ešafoto, joms vienai po kitos buvo nukertamos galvos. Vis tylesnė ir tylesnė darėsi giesmė, iki pagaliau ji visiškai nutilo, kai vienuolių viršininkė, atgiedojusi „*O gailestingoji, o maloningoji, o saldžiausioji Pana Marija*“, padėjo savo galvą po giliotinos peiliu.

Kokia įspūdinga mirtis! *Visų mūsų gyvenimas yra kelionė prie mirties.* Mes esame laiko belaisviai ir jis veža mus prie „ešafoto“ ... Laimingas, kas savo gyvenimo kelionėje gieda Marijos garbės himną ir kas savo gyvenimo vakarą baigia dangaus išsiilgimo malda: „Salve Regina“. Tokiam Marija tikrai neatsakys savo globos, nes, šv. Bernardo žodžiais tariant, „kas, o Palaimintoji, gali išmatuoti tavo gailestingumo ilgį, plotį, aukštį ir gylį?! Jo ilgis tęsiasi iki paskutiniojo teismo dienos ir pasiekia visus, kurie jo šaukiasi; jo plotis apima visą žemės rutulį taip, kad apie žemę galima pasakyti, jog ji yra pilna tavo gailestingumo; jo aukštis siekia dangų ir tarnauja amžinojo Die-

vo miesto statybai; jo gilumas, pagaliau, siekia pragarą, skaistyklą ir tiems, kurie tebesėdi mirties šešėlyje, laimi išvadavimą".

Todėl ir šv. Jonas Bosko savo auklėtiniams liepdavo prie vakarinių maldų pridėti tris „Sveika Marija" ir maldelę: „Geroji Motina, Mergele Marija, padėk man išganyti savo sielą!" Jis pats buvo didelis Marijos garbintojas ir jį visuose darbuose lydėjo ypatinga Marijos palaima. 1888 m. sausio 31 d. mirties patale gulėdamas, anksti rytą skambinant „Viešpaties Angelas", jis meldėsi: „O Motina, atidaryk man rojaus vartus".

* * *

Į tą patį rojų keliaujame ir mes. Tačiau ar mums bus atidaryti jo vartai? 1928 m. traukinio vagone sėdėjo vyras ir žmona, kuri vyrą paklausė: „Ar mes pasieksime savo kelionės tikslą?" Vyras atsakyti nebesuspėjo, nes tuo pačiu momentu traukinys nuėjo nuo bėgių. Vyras buvo užmuštas, o moteris sunkiai sužeista. Tai įvyko didelės traukinio katastrofos metu Dinkelšerbene, netoli Augsburgo. „Ar mes pasieksime savo kelionės tikslą?" Kaip baisu, jei mūsų gyvenimo traukinys nueis nuo bėgių ir mes, vietoj laimės, privažiuosime pražūtį!

Tad, jei mums rūpi mūsų išganymas, mylėkime ir garbinkime Mariją, nes, Bažnyčios Tė-

vų nuomone, Marijos vaikas nepražus. Su kūdikišku pasitikėjimu kalbėkime į Ją:

„Sveika, Karaliene, gailestingumo Motina,
Mūsų gyvybe, saldybe ir viltie, sveika!
Prie Tavęs dūsaujame, vaitodami ir verkdami
Šiame ašarų slėny.
Taigi tad, Užtarėja mūsų,
Savo gailestingąsias akis į mus atkreipki
Ir pagirtą savo iščios vaisių, Jėzų,
Mums po šio ištrėmimo parodyk!
O gailestingoji, o maloningoji,
O saldžiausioji Pana Marija!“

Amen.

25. BENEDICAT NOS VIRGO MARIA

(Telaimina mus Mergelė Marija)

Pirmąjį pavasario mėnesį, gegužės mėnesį, Bažnyčia skiria dangaus Karalienės, Marijos garbei. *Tarp pirmųjų pavasario žiedų ir tos nekaltosios Mergelės yra kažkas bendro* ir todėl gegužės pamaldos turi kažką žavingo, viliojančio. Nenuostabu tad, jei į gegužines pamaldas ateina kartais ir tokie žmonės, kurie šiaipjau netiki į antgamtybę. Tačiau dalyvavimas Marijos pagerbime gaivinamai veikia jų dvasią ir jie, patys gal to nejausdami, pareiškia savo pagarbą Dievo Motinai.

Garsusis konvertitas Jörgensen pasakoja šitokį įvykį. Tada, kai visa Danija buvo katalikiškas kraštas, vienoje bažnyčioje ilgus amžius buvo garbinamas Marijos paveikslas. Bet Danija patenka protestantizmo srovėn ir tada iš Danijos bažnyčių Marijos atvaizdai turėjo pasitraukti, nes jas iš katalikų perėmė protestantai. Vienoje tokioje bažnyčioje tačiau pasi-

liko paprotys, kurio reikšmė, praėjus daug laiko, net nebuvo žinoma. Žmonės atsistodavo prieš baltai dažytą bažnyčios sieną, valandėlę pastovėdavo, paskui su pagarba nusilenkdavo ir pasitraukdavo. Šio žmonių elgesio prasmė paaiškėjo tiktai tada, kai, restauruojant bažnyčią, toje vietoje buvo rastas Šv. Mergelės paveikslas, kurį protestantai, perėmę bažnyčią, buvo užtepę. Naujo tikėjimo išpažintojai, katalikų pavyzdžiu, lenkėsi čia, nežinodami, jog tas nusilenkimas yra Marijos pagerbimas.

Šiuo protestantų pavyzdžiu seka visi tie, kurie, negerbdami Dievo Motinos, brangina Jos garbei skirtas maldas. Už tą netiesioginę pagarbą Marija dažnai atsilygina tuo, kad gražina prarastąjį tikėjimą ir padeda pakilti iš nuopolio. Tai yra tiesa, patvirtinta tūkstančiais pavyzdžių.

Štai ką apie save yra pasakęs garsus poetas Kl. Brentano: „Kai jau visai buvau nutolęs nuo katalikiškos praktikos ir be tikėjimo palaimos patekau į šiaurinę Vokietiją, aš buvau tarsi išlipęs iš laivo ne bažnytiniame krašte. Mano sieloj buvo tamsu ir klaiku. Tada man atėjo į galvą mintis: argi iš tikrųjų nebėra vilties išsigelbėti? Ir atsiminiau tuo momentu, kaip, vaikas būdamas, nekartą mačiau prie mano lovos sukniubusią mano motiną ir kalbančią „Sveika Marija". Tada aš supratau, kas daryti, ir ėmiau ieškoti pagelbos vaikystės mal-

doje. Tai buvo vienintėlis siūlas, išvedęs mane iš klaikaus labirinto, nes kitokio išsigelbėjimo jau nebebuvo."

* * *

Tačiau tokia pat pavyzdžių gausybė rodo, kad *Divo Motinos niekinimas dažnai ir šiame pasaulyje yra aštriai Dievo baudžiamas.* Kažin, ar ne tas baudžiąs Dievo pirštas yra pasireiškęs ir šitame prof. Pr. Dovydaičio pasakotame įvykyje?

„Tai buvo 1908 metų gegužės mėnesio pirmomis dienomis", rašo profesarius. „Tada aš, eksternu laikydamas subrendimo egzaminus Marijampolės (žinoma, rusiškoj) veldžios gimnazijoj, turėjau kambarį ir „stalavojausi" bute vieno, tuomet Marijampolėj gyvenusio lietuvio inteligento, labai įžymaus veikėjo tautiniu atžvilgiu, bet, deja, jau nukatalikėjusio. Tai buvo vienas iš anuo metu save „pirmeiviais" vadinusios inteligentijos didžiųjų šulų, vienas iš „Varpo" veikėjų grupės. Ir jo žmona buvo lygiai tokia pat. Žinoma, tokia pat dvasia buvo auklėjami ir jųdviejų dar jauni vaikai: berniukas ir mergaitė.

Buvo, kaip sakiau, gegužės mėnesis. Bažnyčioje, kuri buvo čia pat, šalia to inteligento namų, buvo laikomos gegužinės pamaldos. Į pamaldas nubėgdavo ir mano „pirmeiviškų" šeimininkų tarnaitė, dora mergina. Ir jų duk-

relė, mokyklinio amžiaus mergaitė, prašydavosi motinos leisti jai drauge su tarnaite nubėgti į bažnyčią pamaldų pažiūrėti. Bet į nuoširdžius kūdikiškus prašymus jos „pirmeivė" mama, inteligentiška moteris, ir taip pat nemaža visuomenės veikėja, vieną kartą, girdėjau, smarkiu balsu šitaip atrėžė: „Neleisiu! Jau nuo jaunų dienų paprasi gulėti, kaip karvė, prie bažnyčios durų!"

Taigi, šių „pirmeivių" namuose viešpatavo sąmoningas antireligiškumas. Bet ar jie reikiamai pažinojo tą katalikų religijos mokslą, kurio ne tik nevertino, bet ir nekentė? Anaiptol! Tatai parodys vienas, vėl mano girdėtas, viešai, prie stalo valgant, įvykęs jųdviejų pašnekesys gegužinių pamaldų proga.

Būtent, vienas katras jųdviejų išreiškė nusistebėjimo, kad, kai bažnyčioje atidaromas Marijos paveikslas, tai visa bažnyčia puolanti ant kelių.

— Lyg prieš kokią Junoną (ar kokios kitos pagonių romėnų deivės ten buvo vardas suminėtas) — pridūrė taip pat šypsodamasis antrasis jųdviejų.

Bet gal jums bus įdomu žinoti, kaip toliau klojosi tos šeimos gyvenimas? Deja, šiuo laiku nei anos smarkios poniutės, nei jos dukrelės jau seniai nebėra gyvųjų tarpe: jiedvi Rusijoj sušaudė bolševikai, — vadinasi tie, kurie iki galui išvedė ir gyvenimui pritaikė ano meto

Lietuvos inteligentų „pirmeivių“ ir tokio pat plauko šių dienų mūsų inteligentų, tik kitaip besivadinančių, skelbiamą religijai priešingą arba jai abejingą ideologiją.

Vadinasi, padarinys buvo labai liūdnas ir tragingas: caro valdžia, su kuria ta poniutė, kaip ir visi jos vienminčiai, kovojo, ją buvo tik kuriam laikui į kalėjimą įkišusi; o caro valdžią pakeitusi bolševikų valdžia, ją pačią ir jos dukterį sušaudė“[1]), sušaudė ją jos vienminčiai broliai! Ar tai ne Dievo bausmė už šventų dalykų niekinimą?

Dievo Sūnus saugo savo Motinos garbę.

Tyrinėjant piktosios dvasios apsėstuosius žmones, pastebimas vienas įdomus dalykas. Tie žmonės nekartą piktodžiauja prieš visa, kas dora ir šventa. Bjauriausiais žodžiais pats Dievas yra jų dergiamas. *Tačiau vieno asmens apsėstųjų piktžodžiavimai neliečia — Marijos.* Dievas, matyt, yra apdraudęs tos nekalčiausios Mergelės garbę nuo nešvarios pragaro paniekos.

Todėl, jeigu atsiranda žmonių, piktžodžiaujančių Marijai, tokie pralenkia jau ir patį šėtoną. Tai jau yra neabejotinas įrodymas, kad ant jų širdies ir proto yra padėtas pragaro antspaudas, ir tokių žmonių atsivertimas yra retas. Gaila, kad tokių žmonių yra ir mūsų kraš-

---

[1]) „Ateitis“ 1934 m. 5 nr.

te, „Marijos žemėje“; gaila jų, nes jie vargiai išvengs pražūties. Tačiau dar skaudžiau, kad jie savo sukipšėjimą nepasilieka sau, bet nuodija juo ir tas širdis, kurios dar tebemyli Mariją. Tam tikros rūšies spauda parodo tiek begėdiškumo, kad tarp pagonių deivių ir Marijos garbinimo nedaro jokio skirtumo. Marijos garbinimas esąs ne kas kitas, kaip „krikščioniška bedievybė“.

Taip, „Marijos krašte“ jau skamba piktžodžiavimai prieš Dievo Motiną. *Bet Tu, nekaltoji Mergele, kuri sutrynei žalčio galvą, pašalink iš mūsų krašto tuos, kurie niekina Tave.*

Amen.

26. GRĮŽIMAS PRIE MOTINOS

Ką apie Švenč. Panelę Mariją sako šv. Raštas, mes atvejų atvejais esame girdėję ir gerai atsimename. Ką apie ją kalba katalikiškoji tradicija bei liturgija, mes taip pat žinome. Ką apie Ją yra pasakę Bažnyčios Tėvai ir šventieji, mums dažnai tenka išgirsti. Su jų gražiais žodžiais Marijai mes perdaug esame apsipratę ir jie nevisuomet pasiekia mūsų širdį.

Todėl, palikę visa tai nuošaliai, šiandien mes pasiklausykime, ką apie Švenč. Panelę kalba tie, kurie nestato Jai bažnyčių ir altorių, kurie nepripažįsta Jai Dievo Motinos garbės, kurie į Ją nesimeldžia, — paklausykime,*ką apie Ją kalba mūsų broliai protestantai.* Iš jų mes labiau išmoksime vertinti tą turtą, kurį mums Dievas yra davęs Marijos asmeny.

* * *

Nevisuomet vienaip protestantai kalbėjo apie Jėzaus Motiną. Buvo laikai, kai jie Marijos ir šventųjų garbinime įžiūrėjo, Harnacko žodžiais tariant, „apaštališką — rymišką pa-

gonybę (politeizmą)". Aklai laikydamiesi šv. Povilo pasakymo, kad Kristus esąs vienintėlis tarpininkas, jie Marijos garbinimą laikė nekrikščionišku dalyku, prieštaraujančiu šv. Raštui. Marijos garbinime jie matė šešėlį Dievo garbei. Esą, kaip Tschackert sako, stačiai neišmintinga ieškoti kažkokių tarpininkų ir nesikreipti tiesiog į Dievą, kuris geriausiai žinąs visų žmonių reikalus.

Marija, sako jie, nėra visažinanti. Ji nieko negalinti suteikti, nes ji nieko neturinti. Jos garbinimas esąs viduramžių padaras, kada poetai ir riteriai garbinę damas (moteris). Šv. Raštas nieko nekalbąs apie Jėzaus Motinos garbinimą. Apaštalai nesakę pamokslų apie Mariją ir pirmykštė Bažnyčia garbinusi tiktai Kristų, Dievą, ne Mariją.

* * *

Šiandien tačiau jau kiti vėjai pučia protestantizme ir apie Švenč. Panelę Mariją mes girdime visai kitokių kalbų. 1929 m. Kalėdų dieną, Vestfalijoje įvko nepaprastos iškilmės. Vienoj parapijoj tą dieną susirinkę protestantų dvasininkai ir minios žmonių, iškilmingai pastatė ant bažnyčios frontono Dievo Motinos statulą, iš kur panaši statula prieš kelis šimtus metų, reformacijos laikais, buvo nuversta. Kitą dieną pastorius, sakydamas pamokslą, kalbėjo: „Tas atitaisomas darbas, kurio jūs vakar buvote liudininkai, nėra taip sau estetikos ges-

tas. Jis turi užtaisyti spragą, padarytą mūsų kulte (garbinime). Mes privalome vėl išmokti kalbėti angelo žodžiais: *„Tu pagarbinta tarp moterų...“*

Protestantai pradeda suprasti, kad jie, atsisakydami Marijos garbinimo, yra padarę didelę klaidą ir didelę skriaudą sau. Garsusis pedagogas Foersteris atvirai apgailestauja, kad evengelikai su Marija yra netekę galingo veiksnio (faktoriaus) auklėjimui ir bendrai žmogaus dvasios kultūrai. „Iš tikrųjų, rašo jis, kokios reikšmės yra turėjusi *Virgo Immaculata* (Nesuteptoji Mergelė) žmonijos dvasios kultūrai, yra daugiau, negu užvaldymas išorinės gamtos technikos pagalba... Ir kai Carlyle sako, kad moteris yra aukštesniųjų dalykų simbolis, tai tie žodžiai yra taikomi tam, *ką moters sieloje yra padariusi Marija*... Kas Marijos asmeny nemato aukščiausios moters, tas taip pat nežino pagrindinio dėsnio tarp priežasties ir veiksmo... Ar literatūroje bei istorijoje galima rasti asmenybė, kuri turėtų tokios sielas valdančios jėgos, kokia eina iš Šv. Mergelės Marijos asmenybės, iš *Viešpatis Tarnaitės,* kurioje valios klusnumas tarnybai išauga ligi visiško atsidavimo Dievo valiai, ir todėl ši *Ancilla Domini* (Viešpaties Tarnaitė) yra išaukštinta ligi *Regina Coelorum*“.

Neužmirškime, kad tai yra *protestanto žodžiai.* Ir nevien Foersteris taip mano. Vienuo-

lis Baudenbacher yra parašęs knygą[1]), kur jis yra surinkęs daugiau, negu šimto žymių protestantų nuomonių, pasisakančių už Marijos garbinimą. Tas pats autorius yra parašęs ir antrą knygą[2]), kur jis išskaičiuoja visą eilę protestantų rašytojų ir poetų, pagerbusių Mariją savo kūriniais.

1919 m. žinomas rašytojas Max Jungnickel rašė: „Iš evangelikų bažnyčios prasideda bėgimas. Apie tuos perbėgėlius negalima pasakyti, kad tegu krinta blogieji vaisiai... Liuteris visom pajėgom būtų stengęsis juos išlaikyti. Bet jie bėga, nes jie evangelikų bažnyčioj neberanda tos atmosferos, kurios reikia jų sieloms. Mūsų bažnyčioj yra per šalta ir mes ją turime sušildyti. Kokiu būdu? *Grąžindami į ją motiną — Mariją.* Tada joje vėl bus jauku. Grįžkime mes prie Marijos himnų, kurie taip malonūs, tarsi jie būtų mėnulio spinduliais rašyti, taip gaivūs, tarsi rytmečio rožės kvapu aplaistyti. Tada mes papuošime savo bažnyčias laukų gėlėmis ir miško medžių šakelėmis. Tai bus, tarsi motinos apsilankymo šventė, nes *Marijos grįžimas į mūsų bažnyčia bus Motinos grįžimas...* Tad eikime jos ieškoti; parsiveskime

---

[1]) Baudenbacher, Marienblumen auf fremder Erde, 1910.

[2]) Baudenbacher, Marienspreis nichtkatholischer Dichter, 1914.

Ją. Tegul Ji vėl kvepia, kaip rožė, mūsų bažnyčioje."

Iš šių Jungnickelio žodžių kalba skaudus išsiilgimas religinės šilimos, kurios be Marijos siela neranda. Ir tai nebuvo balsas tyruose. Jungnickelis davė pradžią sąjūdžiui protestantų tarpe, kuris greit plito.

1927 m. Berlyne, vienoje bažnyčioje protestantai jau šventė Marijos Apreiškimo šventę. O kitais, 1928 m., pastorius Rüger savo straipsny rašė: „Marijos šventės turi būti atnaujintos. Mums šiandien jos reikalingos, būtinos, labiau, negu kada nors... Atidarykime Marijai mūsų bažnyčios duris... Mes Jai giedosime, mes apie Ją kalbėsime, Joje mes mylėsime ir garbinsime maloniąją ir skaisčiąją Mergelę ir Motiną."

Tokios nuoširdžios meilės Marijai mes galime tiktai pavydėti pastoriui Rüger. Kitas pastorius (Karl Stumpf) štai ką sako apie mūsų pamaldas Marijos garbei: „Kas be blogos valios, rašo jis, yra vieną ar daugiau kartų rimtai ir maldingai dalyvavęs katalikų pamaldose, tas gali išsitarti, kad rožančius ir litanija yra didelė parama, kurią randa nusikamavusi ir nusiminusi žmogaus širdis... Tai nėra frazės (sakiniai), bet faktai."

Protestantizme jau yra tiek prisiartinta prie Marijos, kad 1925 m. žurnale „Neueste Nachrichten" pasirodė Heilerio meditacijos apie

Švenč. Panelę. Jose daug kas paimta iš katalikų liturgijos, ir parašytos su tokia tauria pagarba ir meile Marijai, kad sunku tikėti, jog tai protestanto darbas.

Paskutiniais laikais protestantų parašytos knygos Jėzaus Motinos garbei jau skaitomos dešimtimis. Jos mažai kuo skiriasi nuo katalikiškųjų. Vieną jų benediktinas Seiller šitaip yra įvertinęs: „Ką pastorius Lortzing parašė apie Nekaltąjį Prasidėjimą, apie jo užimamą vietą išganymo plane, galima laikyti gražiausiais puslapiais, kurie kada nors buvo parašyti apie Mergelę Dievo Motiną.“ Štai kaip kalba tas pastorius: „Viduramžiais su Bažnyčios augimu ir stiprėjimu augo ir stiprėjo pagarba Marijai. Šviesiausia Bažnyčios epocha (laikotarpis) buvo *Marijos epocha*. Mes ilgimės vėl tokių laikų. Jie ateis ir vėl pasauly sužibės *Marijos amžius*.

Dar nuoširdžiau už Lortzing yra pasisakęs pastorius Flamming[1]). Viena jo veikalo ištrauka šitaip atrodo: „Marija, rašo jis, milijonai sielų šiame pasaulyje garbina Tave, šaukiasi Tavęs savo reikaluose, prie Tavo kojų klaupiasi tą valandą, kai jas aplanko skausmas arba džiaugsmas. Tiems milijonams sielų Tu esi Saulė, kuri viską apšviečia... Tačiau Tavo

---

1) Maria die Mutter unseres Heilandes, Schwerin i. Meckleburg, 1928.

paveikslui, kuris spindi šv. Rašte, mes, evangelikai, neparodėme meilės, kurios Tu esi verta ir kuri mums neštų palaimą. Mes esame kalti. Tegul šie puslapiai atstoja Tavo paveikslą evangelikų krikščionių akims, nešdami tą pagarbą, kuri priklauso mūsų Viešpaties ir Karaliaus Motinai."

Tuo pačiu laiku, kaip ir Flammingo veikalas, Kölne pasirodė atsišaukimas į visus evangelikus. Jame atvirai reikalaujama grąžinti protestantų bažnyčion Marijos kultą. Be kito ko jame pasakyta: „Žmonija moka pagerbti didžiųjų vyrų motinas, pav.: brolių Grachų motiną, Augustino motiną šv. Moniką, Konstantino Did. motiną šv. Eleną. Daugelis kitų moterų yra gerbiamos dėl savo nuopelnų. *Tiktai vienai moteriai daroma išimtis, ji viena užmirštama, paniekinama. Ta moteris yra Mergelė Marija, mūsų Išganytojo Motina.*"

* * *

Taip tad mūsų paklydusieji broliai ilgisi savo dangiškosios Motinos ir laukia Jos grįžimo į savo bažnyčias ir į savo sielas. Tačiau tas grįžimas įvyks tiktai tada, kai jie bus grįžę į „Tėvo namus", kuriuos jie yra palikę prieš 400 metų. Savo nuoširdžiomis maldomis padė-

kime jiems užpildyti tą prarają, kuri juos skiria nuo tikrosios Kristaus Bažnyčios...

Kartu padėkokime Dievui už tai, kad mes tikrai galime vadinti Mariją savo Motina, ir savo gyvenimu įrodykime, kad esame verti Jos vaikų vardo.

Amen.

27. MARIJA

„Kartą[1]) vienas liaudies mokytojas buvo nuėjęs į socialistų mitingą. Grįždamas namo susitiko pažįstamą darbininkų laikraščio redaktorių, seniau buvusį kunigą, kuris jau dešimt metų darė didelės įtakos žmonių masėms ir kurio bijojo priešininkai dėl jo didelio išsilavinimo. Kada abu priėjo prie miestelio vartų, atsitiktinai sustojo ties Dievo Motinos statula ir karštai ginčijosi apie Bažnyčią ir mokyklą. Tuo tarpu mokytojo žvilgsnis krito ant apdengtos storu sniegu akmeninės statulos; tik Marijos veidas buvo nepadengtas ir nežemiška išvaizda žiūrėjo į besikarščiuojantį kalbėtoją. Tas reginys sumaišė mokytojui minties eigą, jis nutilo ir po valandėlės pasakė: „Ar tamsta matai tą snieguotą Dievo Motiną? Ilgai ji čia nestovės, o veido ir dabar jau beveik nematyti. Taip šiandien įvyksta su visais senais dalykais. Šiandien jie jau nebedaužomi į šmotelius su trenksmu, bet byra nepastebimi ir iš lėto, ir vieną gražią dieną iš jų nebeliks nieko."

---

[1]) Ištrauka iš Foersterio „Kristus ir žmogaus gyvenimas".

— Taip bus tol, kol papūs pavasario vėjas — atsakė redaktorius — ir nušluos tą baltą uždangalą. Tada Mergelė Marija vėl pasirodys visoj skaistybėj, prie jos kojų gulės šviežios gėlės ir vainikai, o apie sniegą visi užmirš. Tai yra taip pat simbolis.

— Ką tamsta nori tuo pasakyti? — paklausė mokytojas. — Argi tamsta dar tiki, kad tas fantazijos prietaras, kaip anas tamstos pasakytas, galės dar ilgai išsilaikyti prieš šių laikų elektros šviesą?

— Taip, aš tuo visiškai tikiu — atsakė redaktorius,— ir aš pasakysiu dar štai ką: visa ta spindinti elektros šviesa užges, anglys paliks po žeme, mūsų mokyklos bus uždarytos ir bibliotekos supelės, jeigu tie seni dalykai, kaip juos tamsta vadini, neatgis vėl jūsų tarpe! Mielas mano mokytojau, kai tamsta matai vaikščiojant gatvėmis visas tas nešvankias mergaites su trumpais sijonais ir permatomomis kojinėmis, ar tamstai neateina į galvą mintis, kur mes einame ir ką reiškia pasauliui Mergelė Marija? Tikėk manim: ir tada, kai mane sunkus dvasinis likimas išmetė iš Bažnyčios, aš nieko nenoriu girdėti apie modernišką paviršutiniškumą, priešingai, juo daugiau pažįstu visą tautos dvasinį skurdą ir juo daugiau studijuoju pasaulį, tuo labiau man praeina noras neigti visa tai, kas sena. Neseniai man štai ką sakė vienas pagyvenęs darbininkas: „Mano manymu, vie-

nintelė padori moteris yra Dievo Motina." Aš klausiu tamstą: ar šis vienas pasakymas nekalba daug daugiau už pasaulio sunykimą, negu visa eilė nykimą rodančių ženklų? Kas pažįsta Adomą ir Ievą, tas žino, kad kartu su moters padorumo puolimu puola ir žmonių kultūra. Vyro išsiilgimas Ievos yra prigimtis; išsiilgimas Marijos yra kultūra ir kartu prigimties saugojimas. Kur nyksta moters gėdos jausmas ir kur moteris dėl to nustoja savo vertės pajautimo ir vyras negerbia moters, ten visose srityse pažeidžiamos nematomojo pasaulio teisės, ir, kaip to pasėka, triumfuoja begėdiškas gyvuliškumas. Ir atvirkščiai: kada krikščionybė ieško priemonių gydyti subirėjusį ir išsigimusį pasaulį, tada daugiausia tarnauja tobulos moteriškos skaistybės dvasinė jėga.

Kristaus laikais viena karaliaus duktė užsiiminėjo gatvės prostitucija. Kaip užmokestį už šokį, Erodas dovanojo nuogai Salomėjai pranašo galvą. Sienų paveikslai privačiuose namuose reiškė visišką žmogaus vaizduotės pakrikimą. Bet tai, kas dėjosi senovės puolimo laikais, buvo tik vaikiškas žaislas, palyginus su išsigimimu, kuris turi atsirasti iš šių laikų moters sielos sunykimo ir iš visuomeniško ištvirkėlių pasaulio triumfo.

Iš šito puolimo mus gali išvesti tik kilnus moteriškos didybės įsikūnijimas; tik ji viena tegali ištraukti vyro sielą iš pageidimų savimy-

los ir prigimty paruošti vietos antprigimčiai. Iš tikrųjų, tai, kokios didelės reikšmės yra turėjusi „*Virgo immaculata* — *Nekaltoji Mergelė*" žmonijos kultūrai, yra daug daugiau, negu, užvaldydama išviršines gamtos jėgas, yra pasiekusi naujoji technika...

Ar tamsta nesi giliai įsitikinęs, kad vyriškiausias vyras, stipraus ir ryškaus jėgos tipo žmogus, labiausiai jaučia savo sielos vienašališkumą ir ją trokšta papildyti per atsidavimą Marijos globai, per ilgesį „amžino moteriškumo", kaip anas rymietiškos valios žmogus stengėsi priimti į savo sielą graikiškąjį žmoniškumą? Nervų ligų gydytojai, kurie neturi jokio nusivokimo apie žmogaus sielos visumą, Marijos kultą ne kartą laiko savo rūšies nenormalia meile arba išgyventų vaikiškų jausmų veikimu. Nėra abejonės, kad tokie impulsai veikia ypatingai liguistus žmones. Bet visos tos rūšies interpretacijos yra labai tolimos nuo to reiškinio esmės. Marijos garbinimas nesiduoda suvedamas į žemesniojo pasaulio formules, o priešingai, jis kyla iš dvasinių vyro pastangų išsivaduoti iš lytinio sielos vienašališkumo ir savo esmę papldyti kitos lyties dovanomis, o paskui iš visapusiško žmoniškumo siekimo. Ir Goethe negalėjo kitaip išreikšti žmonijos problemos daugiausia subrendusio išsprendimo, kaip tik „*Mater gloriosa* — *garbingoji Motina*" pavidalu, pavidalu tos, kuri prieš tvirtą ir aklą vyrišką

valią atidengia visai naujų jėgų pasaulį, ir be kurios bendradarbiavimo negali būti įvykdyta nė viena žmonių bendro gyvenimo didelė pareiga. Ar Ifigenijos išgelbėjimas Oresto ir Elzbietos Tanheuserio nėra amžinas pasikartojimas? Tyli auka, sąžiningumas, skaistumas, dovanojimas, geraširdiškumas, visos tos beginklės gyvenimo jėgos pripratusiam tiek galvojime, tiek ir veikime prie ginklų vyrui įsikūnija tokiame idealiame moters pavidale; juo daugiau vyras pažįsta Ievą, juo labiau jis ilgisi Marijos, — juo daugiau savy nešioja besitrankančių ir besidaužančių norų, juo labiau jam reikalingas apsivalymas ir papildymas, įgyjamas per nužeminto ir ramaus gerumo jėgą...

Iš tikrųjų, vyras turi būti disciplinuojamas „amžino moteriškumo" ir išvaduotas iš savo sustingimo, kitaip visa energija bus sunaudota neproduktingai ir savęs žudymui! Ar tamsta esi kada nors girdėjęs benediktinų vienuolyne vienuolių chorą giedant „Salve Regina"? Kiekvieną kartą tas giedojimas mane jaudina, ir visada tuo momentu atsimenu tuos beprasmiškus susikirtimus tarp užsispyrusių ir susierzinusių vyrų ir galvoju: visur, kur vyrai stato, organizuoja ar kitu kuriuo būdu kartu dirba,ten turi būti girdima „Salve Regina" garsai, — pakilimas vyro sielos prie to, kas yra aukščiau vyriško, prie Šventosios Dvasios pašventintos tobulos moters sielos aukštybės. Tada vyriškoji

energija jausis esanti nepaliaujamoj aukščiausios rūšies jėgos tarnyboj ir pajus, kad be skaistumo motyvuose, be meilės vykdyme ir be nusižeminimo siekimuose ir didžiausios valios ir sielos pastangos, neįgis tikrosios vertės!...

Taip bekalbėdami jie sugrįžo atgal prie apsnigtos Dievo Motinos statulos. Redaktorius sustojo, ir savo lazda atsargiai pradėjo krapštyti sniegą nuo statulos papėdės. „Žiūrėk, — tarė jis, — kiek čia rožių; prasti žmonės nujaučia, kad tos gėlės turi išreikšti tą tiesą, nes žodžiai nėra to verti — tų rožių kalba išreiškia visus švelniausius ir giliausius jausmus ir pergyvenimus, kuriuos krikščionybė pažadino žmogaus sieloje. O, kaip menki mano žodžiai, palyginus juos su tąja pagarba!"

Abu vyrai nuėjo toliau ir vėl dingo gatvės sūkury. Ten lauke, sniege paskendusi paliko bestovinti Dievo Motinos statula . . .

* * *

Taip apie Mariją yra kalbėjęs garsusis šių laikų pedagogas Foersteris. Atsiminkite dar, kad jis yra protestantas. Tad šie mokslininko ir kitatikio žodžiai tegul išmoko mus pagarbos ir meilės Marijai. Amen.

—o—

28. ... MIRTIES VALANDOJ.

Kai pirmieji žmonės sulaužė Dievo įsakymą, juodas mirties antspaudas buvo padėtas ant kiekvieno žmogaus gyvenimo. Žmogaus gyvenimo dienos dabar yra ne kas kita, kaip žingsniai į mirtį. Todėl senų laikų mokslininkas Aristotelis jau yra pasakęs: *„Mes kasdien mirštame.“*

Nieko pasaulyje nėra taip tikro, kaip mirtis. Ji viską paliečia, viską naikina. Kietas akmuo ir tas per ilgus metus sudyla, sutrupa. Štai, pavasario metu gamta žaliuoja, žydi. Viskas gyvybe kvėpuoja. Bet ateina netrukus šaltas ruduo ir jis visur paskleidžia mirties kvapą.

Tas pat yra ir su žmogaus gyvenimu, nes, šv. Rašto žodžiais tariant, skirta žmogui kartą mirti... Kai užsuktas laikrodis išeina ir sustoja, mes jį vėl užsukame, ir jis vėl eina. Ne taip yra su gyvenimo laikrodžiu: valandas, dienas, mėnesius, metus jis rodo tiktai vieną kartą ir paskui šiam pasauliui sustoja amžinai. Kasdien plėšdamas kalendoriaus lapelius, žmo-

gus drasko savo paties gyvenimą. Todėl vienas rašytojas, žiūrėdamas rudens dieną į pageltusius medžių lapus, liūdnų minčių pagautas, kalbėjo: „Apmirusi gamta pavasarį vėl atgims, plikos medžių šakos vėl pasipuoš žalumynais, *tiktai žmogaus gyvenimas dviejų pavasarių neturi*" (Bourget).

Kasdien su pasauliu atsisveikina apie 100.000 žmonių ir žengia į šaltą kapą. Prieš mirtį bejėgės yra ašaros, pasaulio galybės, auksas. Medicinos mokslas, tiesa, visuomet svajoja, kaip pratęsti žmogaus amžių, bet kažin, ar su to mokslo pažanga žmogaus amžius neina trumpyn?

Mes kiekvienas tikimės ilgai gyventi. Duok tai Dieve! Bet mes gerai žinome, jog ateis laikas, kada liūdnai sudejuos Bažnyčios varpas ir šaltoji žemė pasiims mus į savo glėbį.

Tačiau viena mūsų prigimties dalis mirties nuodų nebijo. Tai siela. Jai yra skirta amžina gyvybė. *Bet jai gręsia pavojingesnis dalykas už kūno mirtį.* Prieš jos akis šiame pasaulyje visuomet stovi amžinos pražūties šmėkla. Ir tas amžinybės likimas sprendžiamas paskutinėje šio gyvenimo valandoje. Linksma, ar liūdna amžinybė — pareis ne nuo vaikystės nekaltų dienų, ne nuo audringos jaunystės, ne nuo ramios, pakumpusios senatvės, bet nuo tos būsenos, su kuria peržengsime mirties slenkstį. Tai yra rimčiausias ir svarbiausias

momentas mūsų gyvenime. Mes negalime jam likti abejingi.

Bet ką padės mums tada mūsų susirūpinimas ir baimė? Ką padės tada mūsų artimųjų sielvartas ir noras gelbėti? Nieko arba beveik nieko. Tad kur ir pas ką mes tam svarbiam momentui turime ieškoti pagelbos? Bažnyčia mums rodo į Mariją, kuri yra mirštančiųjų viltis, į kurią visas katalikiškasis pasaulis ištisais šimtmečiais kalba: „Šventoji Marija,... melskis už mus nusidėjėlius dabar ir mūsų mirties valandoje.“ Ir laiminga ta siela, kuri mirties valandą atsimins Marijos globą. Jos gyvenimo istorija, gal būt, bus nuodėmės istorija. *Bet Marijos motiniška meilė neleis jai žūti,* jeigu tik ji bus mylėjusi Mariją.

Kas gryna ir nužeminta širdimi garbina Mariją ir rūpinasi savo sielos išganymu, tas savo laiminga amžinybe gali būti tikras. Daugelis Kristaus mokslo aiškintojų sako: *„Tikras išganymo ženklas — mylėti Mariją ir būti Jos mylimam.“* Yra neabejotina tiesa, kad Ji, dangaus Karalienė, nepasiliks skolinga nė vienam, kuris Jai bus parodęs pagarbos ir meilės. Ir juo labiau bus kas Ją mylėjęs, juo daugiau patirs Jos globos.

Štai vienas įvykis su dviem draugais. Abu jie plaukia laiveliu upės srove. Vienas jų sako: „Sukalbėkim rožančių, kad laimingai nuplauktume.“ Bet antrasis nesutiko ir pasiūlė

geriau padainuoti. Tačiau netrukus įvyksta nelaimė. Laivelis apsiverčia. Abu draugai pradeda skęsti. Tas, kuris siūlė pasimelsti į Mariją, išsigelbėjo; antrasis žuvo.

Žmogaus siela yra tas laivelis sraunioje ir šiurpulingoje gyvenimo srovėje. Kad tas sielos laivelis nesudužtų arba sudužus siela nepražūtų, ji turi pasivesti Marijos globai, nes Ji šiame audringame gyvenime yra tikroji apsauga.

Savo ištikimam tarnui(tei) Marija pirmiausia neduos mirti be šventų sakramentų, kurie suteikia žmogui nuodėmių atleidimą, grąžina Dievo malonę ir palengvina mirtį.

Vienas senyvas žmogelis kelionėje suserga. Apsistoja jis vienuose namuose, kurių šeimininkai buvo nekatalikai, nes tas visas kraštas buvo protestantiškas. Liga stiprėjo. Visiems atrodė, kad jis mirs, bet jis tuo netiki. Tuo tarpu užeina kitas keleivis. Šeimininkai jį prašo pakalbėti su ligoniu, kad jis pagaliau sutvarkytų savo gyvenimo reikalus ir pasirengtų amžinybės kelionėn. „Nemirsiu, atsako jis, nes aš per 30 metų meldžiausi į Mariją, kad man netektų mirti be kunigo. Aš esu tikras, kad Ji mane išklausys, o šitame krašte juk katalikų kunigo nėra.“ — „Taip, tu mirsi, nes aš esu katalikų kunigas“, atsakė keleivis ir parengė ligonį amžinybei.

* * *

Mirties valanda daugeliui yra baisi dėl to, kad ji primena šiurpų Dievo teisingumą. Ir kas nedrebės prieš tą, kuris viską žino, viską mato, kuris „tyrinėja širdis“ (Apr. 2,23), kurio akims visa yra atidengta (Žyd. 4,13), kuriam dangus gieda tris kartus „šventas“, prieš kurį žvaigždės nėra tyros (Job. 25,5)? Kiekvienas juk su psalmininku gali pasakyti: „Jeigu Tu, Viešpatie, žiūrėsi mano neteisybių, Viešpatie, kas išlaikys?“ Kas užstos tą baisią ir šiurpulingą valandą nuodėmingą žmogų prieš „teisingąjį Teisėją“? Draugai nebepadės. Net pati Bažnyčia, kuri iki paskutinės valandos teikia žmogui pagalbą, peržengus amžinybės slenkstį, nebegali tiesioginiai padėti. Sielai palikus kūną, kunigas gali tiktai melstis, bet nebegali duoti išrišimo.

Tačiau Marija ir čia dar gali padėti. Ji gali tarti savo motinišką žodį Kristui, savo Sūnui, gali priminti jam savo iškentėtas kančias. Ir, jeigu Marija norės gelbėti, argi Dievas žudys? Tad laimingi būsime mes tada, jei būsime mylėję savo dangiškąją Motiną ir Užtarėją, jei Jos globai būsime pavedę savo gyvenimą ir mirtį.

Apie 600 metus prieš Kristų Hylonas, pasinaudodamas Olimpo žaidimo laikotarpiu, lengvai užėmė Atėnų miesto tvirtovę ir šventovę Akropolį. Bet vietos gyventojai greit suprato, kas daryti: jie apsupo pilį. Bado verčiami, užpuolikai maldavo paleisti juos iš pilies. Ta malonė buvo jiems suteikta. Tačiau nusikaltėliai buvo atsargūs ir nepasitikėjo atėniečių nuoširdumu. Jie pririšo daug siūlų prie Atėnų deivės Pallas statulos ir kiekvienas, leisdamasis nuo pilies, laikėsi po siūlą. Tai nebuvo žaidimas. Tai buvo rimtas gestas. Jie žinojo šventą Atėnų įprotį, kad nusikaltėlis, prisilietęs deivės statulos, negali būti baudžiamas. Ir taip jie, nėkieno nepaliesti, atėjo ligi aikštės. Bet siūlams pasibaigus, jie buvo užpulti ir išžudyti.

Ar šis įvykis nėra Marijos ir mūsų santykių vaizdas? Tie siūlai, tai mūsų maldos į tą dangaus Karalienę. Kol mes laikomės to maldos siūlo, mūsų išganymo priešai mums nėra pavojingi. Todėl šv. Anzelmas drįso pasakyti: *„Marija, Tavo rankose mūsų išganymas. Kas nuo Tavęs nusigręžia ir Tave niekina — žus. Bet kas Tau save paveda, kas Tavęs šaukiasi,negalimas dalykas, kad pražūtų...“* O šv. Germanas net tvirtina: *„Niekas kitu keliu nenuėjo išganyman, kaip per Tave, o Švenčiausioji!“*

Tad „teatgyja mumyse Marijos meilė, o tada kiekvienos garbins Dievą ir būsime laimingi“ (Šv. Ambrozijus). Niekuomet nesiliaukime kalbėję su Bažnyčia: „Šventoji Marija, Dievo Motina, melskis už mus nusidėjėlius dabar ir mūsų mirties valandoje. A m e n.“

29. TERRIBILIS UT CASTRORUM ACIES

(Baisi, kaip fronto armija)

Bažnyčia, kartodama, šv. Rašto (Giesmių Giesmės) žodžius: *„Kas yra ta, kuri ateina tarsi užtekanti aušra, graži, kaip mėnulis, skaisti, kaip saulė, baisi, kaip fronto armija"*, taiko juos Marijai. Suprantamas mums Marijos palyginimas su aušra, nes su Ja netrukus pasirodė išganymo Saulė. Suprantamas mums Marijos palyginimas su mėnuliu, nes Ji maloniai mums šviečia gyvenimo nakty. Suprantamas ir Jos skaistumo palyginimas su saule, nes Ji yra malonės pilnoji, nepaliesta nė mažiausios nuodėmės. *Bet kaip suprasti Marijos palyginimą su fronto armiją?* Ką bendro turi ta gerumo, meilės ir taikos Mergelė su karo vaizdu?

*
* *

O tačiau tas palyginimas nėra be prasmės. Baisi, kaip fronto armija, Marija yra visiems, kurie Jai priešinasi, nes Ji visuomet yra laimė-

toja. Todėl Ji yra vadinama *„Pergalės Karalienė“*. Tokią prasmę turi Marijos Rožančiaus šventė, ypač nuo to laiko, kai prie Lepanto, Jai padedant, 1571 m. spalių 7 d. buvo sumušti turkai, grąsinę krikščionybei. Jos galingai pagelbai pagerbti yra pastatyta nemaža Marijos Laimėtojos vardo bažnyčių pasauly.

Didžiulėje šv. Morkaus katedroje, Venecijoje, yra senas, bet labai gerbiamas Dievo Motinos paveikslas. Ištisus amžius jis kabojo ciesoriaus rūmuose Konstantinopoly; jam vardas duotas *Nikopoeia* — pergalės Nešėja. Nekartą tas Marijos atvaizdas keliavo su kariuomene į frontą ir nekartą jis grįžo sidabriniame triumfo vežime į sostinės miestą.

Viena Marijos Laimėtojos bažnyčia yra dabartinėje Čekoslovakijos sostinėje Pragoje, o antra netoli Pragos ant Baltojo Kalno, kur čekai sumušė savo tautos priešus.

Marijos Laimėtojos bažnyčios yra Romoje, Mesinoje, Palermoje, Paryžiuje. Net tolimoj Indijoj portugalai yra pastatę Marijos Laimėtojos šventovę. Pagaliau visos garsiosios Dievo Motinos vietos yra pažymėtos Jos pagelba didžiuose laimėjimuose. Didysis katalikybės gynėjas Tilly, kuris karuose turėjo tiek pasisekimo, kaip retas kitas, nekartą buvo aplankęs stebuklingą Dievo Motiną Altöttinge. Vilniaus miesto gyventojai taip pat nekartą yra malda-

vę Aušros Vartų Šv. Mergelę pergalės prieš užpuolikus.

Tačiau Marija padeda laimėti *ne žmonėms prieš žmones,* — Jai rūpi visų gerovė ir visų išganymas — bet Ji padeda laimėti *tiesai prieš netiesą.* Per ją atėjo Dievo karalystė žemėn. Ji rūpinasi tos karalystės išlaikymu ir jos plitimu. Tai Dievo karalystei priešinasi šėtono karalystė. Toje kovoje Marija ir vaidina Laimėtojos vaidmenį. Juk pats Dievas yra pasakęs, kad Ji sutrins žalčio galvą (pragaro galybę). Kaip ryto aušra naikina nakties tamsą, taip Marija griauna pragaro viešpatavimą. Kadangi ta Dievo malonės ir tamsybių galybių kova šiame pasaulyje eina dėl žmogaus sielos, tad kūniškos mūsų akys tos dvasinės kovos beveik visai nemato ir mes apie Marijos darbus malonės ir sielų gelbėjimo srity turime labai menką supratimą ir pastebime tik vieną kitą išorinę tos kovos apreišką. O tačiau Ji yra pragaro galybės naikintoja, nes piktajam pasakyta: *„Ji sutrins tavo galvą!"*.

Tad baisi Ji yra, kaip fronto armija! Bet kam? Ne silpniesiems. Ne klystantiems. Ne nusidėjėliams. Tokiems Marija yra gailestingoji Motina. *Baisi Ji yra tamsybių karalystės sūnums,* tiems, kuriems melas yra malonesnis už tiesą, kurie piktą vadina dorybe, kurie nekenčia teisiausio ir švenčiausio Kristaus asmens ir Jo dieviškojo mokslo. Jiems tad Mari-

ja yra baisi. Ir pasauly įvyksta tai, ką šv. Jonas pranašavo. Tas piktybių drakonas paleidžia ugnies (šmeižtų ir piktžodžiavimų) srovę iš savo nasrų, kad sunaikintų Moteriškę ir Jos Kūdikį. Tačiau Dievas duoda tai Moteriškei sparnus, o atsivėrusi žemė praryja tą srovę.

Tas Marijos Laimėtojos vaizdas dažniau turėtų stovėti mūsų akyse šiais pikto siautėjimo laikais, kada daug kur nedorybė triumfuoja ir tikrieji Dievo vaikai kenčia panieką, kada niekšai džiūgauja, o teisieji jų malonumui lieja kraują. *Marija visais sunkiaisiais laikais buvo krikščionių pagelba.* Kiekvienam krikščioniui tai turėtų būti džiugi mintis.

Galinga buvo kadaise arijonizmo srovė. Plačiai išsiliejusi visoje Romos imperijoje, ji, atrodė, jau paskandins Bažnyčią tame klaidos tvane. Bet šiandien kur yra Arijus su savo sekėjais? Jie sutirpo. Jie išnyko. O tuo laiku vis skaisčiau švietė Mergelės ir Motinos garbė. Ir tos arijonų tautos (bizantiečiai, ostgotai, vandalai, longobardai) nusilenkė prieš Dievo Motiną ir savo žemes papuošė gražiomis, Marijos garbei skirtomis, bažnyčiomis. Ta pati istorija kartojosi atvejų atvejais. Ji tebesikartoja ir šiais laikais. Marijos Laimėtojos vardą tačiau kaskart daugiau lūpų taria. Indijoj, Kinijoj, Japonijoj, Australijoj, Afrikoj ir t. t. krikščionių skaičius kasmet dešimtimis tūkstančių auga ir skelbia pasauliui, kad Marijos var-

das yra Laimėtojos vardas. Bažnyčia todėl savo šventose apeigose gali kalbėti į Dievo Motiną: *„Tu vienintelė sunaikinai visas herezijas plačiame pasauly!“* Ateis amžiai, kad ir apie mūsų laikų tamsybių galią — apie bedievybę po komunizmo veliava — Bažnyčia tą patį pakartos.

* * *

Tačiau neužmirškime, kad toj tiesos ir melo, dorybės ir nedorybės kovoj Marija Laimėtoja mums tik tada padės, kada mes būsime Jos pagelbos verti. Šiandien bedievybės ir komunizmo rykštė plaka krikščioniškąjį pasaulį ir plaka už pačių krikščionių nedorybes. Juk dar neseni tie laikai, kada krikščioniškuose kraštuose botagais buvo užplakami baudžiauninkai; jie buvo mainomi į šunis. Ir šiandien daugelis ponų ir poniučių, kurie su savo tarnais ir tarnaitėmis apsieina ne kaip su žmonėmis, taip pat save vadina krikščionimis! Tie, kurie tūkstončius leidžia prabangai ir nė cento neskiria alkaniems, pusnuogiams ir benamiams, jaučiasi dažnai nepeiktini krikščionys! Tai buvo ir yra nuodėmės, šaukiančios dangun keršto. Tad ar tenka abejoti, kad Dievas leidžia tamsioms jėgoms nubausti krikščionis už tas nedorybes? Argi gali dangus tylėti tada, kai Tą, kuris pasakė: „Ką padarėte vienam iš tų mažiausių, man padarėte“, vargingieji luomai paskelbė sa-

vo priešu?! *Bet ar tai būtų įvykę, jei krikščionys nebūtų užmiršę Evangelijos?*

Tad jeigu nenorime, kad šių laikų kruvinoji bedievybė mus prarytų ir jeigu norime, kad Marija Laimėtoja mus iš to pavojaus išgelbėtų, *sukrikščionėkime.* Tegul grįžta mums pirmųjų amžių dvasia. Tada Marija baisi bus mūsų priešams, nes Ji užstos savo nekaltus vaikus. Amen.

30. MAGNIFICAT

(Garbina)

Didžioji paslaptis jau buvo išsipildžiusi. Amžinasis Dievo Žodis jau buvo tapęs kūnu. Marijos siela po archangelo Gabrieliaus apsilankymo skeldėjo šventuose jausmuose. Dabar juk buvo įvykę tai, ką Dievas žadėjo rojuje, ką pranašai šimtmečiais skelbė, ko išrinktoji tauta laukė su tokiu išsilgimu! „Jūs, debesys, su lietumi atsiųskite pasauliui Teisųjį. O gal tu, žemė, atsivertum ir išduotum žmonijai Gelbėtoją?“ Tokiais maždaug žodžiais reiškėsi tada Išganytojo ilgesys.

Tie amžių lūkesčiai yra jau išsipildę. Marija tai žino. Dar daugiau: Marija pati yra tų didžiųjų Dievo planų vykdytoja. Tas Gelbėtojas, tas Dievo Sūnus, bus taip pat ir Jos Sūnus. Ji glaus Jį prie savęs. Ji bučiuos Jį, o Jis vėliau kalbės Jai: „Mano Motina...“

Taip, buvo apie ką mąstyti, kai Ji keliavo aplankyti savo giminaitę Elzbietą. Be abejo, tada ta „*Viešpaties Tarnaitė*“ buvo įsitikisi, kad

tik dangus ir Ji težino, kas yra įvykę, ir Ji keliavo tiktai pasidalyti savo senyvos giminaitės džiaugsmu, kuriuo Dievas aplankė ją.

Tačiau Marijos garbės amžius jau buvo prasidėjęs. Elzbieta, vos pamačiusi Ją, išreiškė Jai savo pagarbą: *„Iš kur man tai, kad mano Viešpaties Motina ateina pas mane“* (Luk. 1, 43)? Ir tada perpildyta Marijos širdies išsiliejo žodžiais:

„Garbina mano siela Viešpatį, ir mano dvasia džiaugiasi Dievuje, mano Išganytojuje.

Nes Jis pažvelgė į savo tarnaitės žemumą.
Štai nuo dabar palaiminta mane vadins visos kartos.
Nes didžių dalykų padarė man Galingasis, kurio vardas šventas.
Jo gailestingumas nuo kartos į kartą tiems, kurie Jo bijo.
Jis parodė savo peties galybę, išsklaidė tuos, kurie puikūs savo širdies mintyje.
Jis numetė nuo sosto galiūnus ir išaukštino žemuosius.
Alkstančius Jis pripildė gerybių, o turtuolius paleido tuščius.
Jis pakėlė savo tarną Izraėlį, atsimindamas savo gailestingumą,
Taip kaip buvo kalbėjęs mūsų tėvams, Abraomui ir jo ainijai per amžius“ (Luk. 1, 46—55).

Ši Marijos džiaugsmo giesmė, prasidedanti žodžiais „*Magnificat — Garbina mano siela Viešpatį*", yra gražiausis himnas visame šv. Rašte. Kiekvienas jo sakinys yra kupinas giliausio turinio. Ypač susimąstyti mus verčia Marijos pasisakymas: „*Nuo dabar palaiminta mane vadins visos kartos*".

Visos kartos? Tie milijardai žmonių, kurie kada nors gyvens pasaulyje po tavęs, Marija? Tad kas Tu esi? Gal būt Tu kurio nors galiūno sužadėtinė? O gal paties ciesoriaus duktė? Ne. Tu esi tiktai paprasta Nazareto mergaitė. Bet kaip atrodo tavo žodžiai: „Nuo dabar palaiminta mane vadins visos kartos"?

Prileiskime mes, kad atsiranda kuriame nors Lietuvos miestely ar kaime mergaitė, — sakysime, 16 metų ūkininkaitė — kuri su visu rimtumu mums taria: „Netrukus jūs įsitikinsite, kad visi žmonės visame pasaulyje su pagarba ir nusistebėjimu minės mane, nors aš esu tik prasta mergaitė". Ką pamanytume mes, išgirdę tokią kalbą? Patraukytume pečiais ir gal su užuojauta pasižiūrėtume į nelaimingąją.

Bet ar ne toks pat vaizdas buvo tada, kai Marija, įžengusi į Elzbietos namus, su šventu džiaugsmu kalbėjo: „Nuo dabar palaiminta mane vadins visos kartos"? Girdėdami tačiau tai, į Nazareto Mergelę mes žiūrime ne su užuojauta, bet su nusistebėjimu ir pagarba. Dėl ko? Dėl to, kad prie tos pranašystės visa 19 amžių

istorija yra pridėjusi savąjį „taip“. *Šiandien pasaulis garbingesnio žmogaus nežino už Mergelę Mariją.* Ir taip yra nuo pat krikščionybės pradžios.

Nedaug pasaulyje yra taip aiškių ir neginčijamų tiesų, kaip nuolatinė ir nuoširdi pagarba Nazareto Mergelei. *Nuo pat pirmųjų amžių Ji yra pavergusi krikščionių širdis.* Tai liudija mums ne tik gyvi žodžiai, bet ir šalti akmens.

Persekiojimų laikais šventosios krikščionių apeigos buvo atliekamos katakombose. Seniausiose jų, šv. Priscilės katakombose, yra rastas Šv. Mergelės atvaizdas su Kūdikėliu. Šis radinys siekia 2 šm. pirmąją pusę. Vadinasi, Marija buvo garbinama jau tada, kai krikščionybė tebekvėpavo Kristaus ir apaštalų dvasia, kai pirmieji kankiniai savo krauju laistė Evangelijos sėklą.

Tuo pačiu laiku tarnavo jau Marijos garbei ir rašytojų plunksnos. Šv. Justino, šv. Ireniejaus, Tertulijono ir k. raštai yra ryškūs Jos garbinimo dokumentai.

Kadangi šv. Raštas nėra palikęs pilno Marijos gyvenimo vaizdo, krikščionių nuoširdumas pasistengė jį papildyti legendomis. Jų pirmaisiais amžiais jau buvo prikurta nemaža. Bažnyčia jų nepasisavino, bet apokrifai jas išlaikė iki mūsų laikų. Jos nesutinka su istorine tiesa, bet jos sutinka su krikščioniška pagarba ir meile Mergelei Marijai.

Apie tą pačią pagarbą ir meilę kalba nuo seniausių laikų švenčiamos Marijos šventės ir dar labiau — Jos garbei statytos bažnyčios. Pati pirmoji Marijos vardo bažnyčia yra Romoje (Santa Maria antiqua), pastatyta pop. Silvestro I rūpesčiu 4 šm. pradžioj. To paties šimtmečio antroj pusėj atsirado Santa Maria Maggiore, kuri ir šiandien tebėra viena iš gražiausių Marijos bažnyčių. Ir taip prasidėjo lenktyniavimo amžius „Viešpaties Tarnaitės" pagerbime. Karaliai, kunigaikščiai, vyskupai, atskiri miestai ir kraštai stengėsi vieni už kitus pastatyti gražesnes šventoves Marijai, taip kad seniesiems amžiams baigiantis jau buvo pakankamai įrodytas Jos pranašystės tikrumas: „Nuo dabar palaiminta mane vadins visos kartos".

Bet ypač Šv. Panelės garbinimas išsiplėtė viduramžiais. Kelios šventės metuose mylinčių Mariją širdžių nebepatenkino. Jų buvo įvesta daugiau. Ir to per maža. Marijos garbei paskirtas kiekvienas šeštadienis, kurį daugelis praleisdavo pasninkaudami.

Krikščionys rašytojai kūrė kaskart gražesnius himnus dangaus Karalienei. Visame pasaulyje imta kalbėti malda „Sveika Marija". Nuo 14 šm. varpai ėmė skambinti „Viešpaties Angelas". Jų garsas tris kartus per dieną apkeliauja miestus ir miestelius, dvarus ir kaimus, pievas ir miškus ir žmonių širdyse kuria meilę Marijai.

Viduramžiais įsisteigia net atskiros brolijos bei ordinai, kurie tikslu sau pasistato platinti Šv. Panelės garbę. Tų laikų karininkų — riterių — luomas sau idealu ir globėja statėsi dangaus Karalienę.

O kiek pristatyta Marijai gražiausių katedrų, bažnyčių?! Kas suskaitys visas Jos vardo šventoves, altorius ir statulas, kurių pilnas pasaulis nuo šiaurės ligi pietų, nuo rytų ligi vakarų! Ar tai nėra iš akmenų ir marmuro sukurtas didingas himnas, kuris visiems kraštams ir tautoms primena Marijos pranašystę: „*Nuo dabar palaiminta mane vadins visos kartos*“? Kiekviena meno sritis tai Mergelei ir Motinai yra davusi geriausius savo vaisius. Tapybos genijai (Tiziano, Murillo, Rafaėlis, Dolci, Reni ir t. t.) Jos garbei yra aukoję savo talentus. Daugumas muzikų (Haydn, Liszt, Mozart, Beethoven, Wagner, Gounod, Verdi ir t. t.) yra pagerbę Ją savo kompozicijomis, ypač „Ave Maria“, kurios savo paslaptingu švelnumu glosto širdį. Kiek poezijos prirašyta Marijai! Kiek tomų knygų apie Ją turi archivinės bibliotekos!

Bet visa tai yra mažmožis prieš tą pagarbos ir meilės himną, kurį kasdien kuria milijonai krikščionių širdžių pasaulyje. Gražiausieji žodžiai, kokius žmonės turi, yra skirti Mergelei, kuri kalbėjo: „*Nuo dabar palaiminta mane vadins visos kartos*“. Amen.

31. AVE, AVE, AVE!

Efezo visuotinis susirinkimas 431 m. sprendė klausimą, ar Marija yra Dievo Motina ar ne. To svarbaus susirinkimo metu šv. Kirilas Aleksandrietis pasakė apie šv. Mergelę pamokslą, kurio ištrauką šitaip atrodo: „Sveika, Dievo Motina Marija, viso pasaulio brangenybe, negestančioji šviesybe, mergystės pažiba, tikrojo tikėjimo skeptre, nesugriaunamoji šventove, Motina ir Mergele, kurios dėka Evangelijoj turime: „Palaimintas, kuris ateina Viešpaties vardu!"... Sveika, kuri patį Dievą savy turėjai, per kurią Šv. Trejybė visame pasauly yra garbinama, dėl kurios dangus pradžiugo, angelai ir archangelai linksminasi, per kurią demonai išvaikomi,... per kurią puolęs tvarinys vėl yra priimamas į dangų, per kurią stabmeldybėje paskendusi žmonija pažino tikrąją tiesą, per kurią yra teikiamas tikintiesiems krikštas, per kurią tautos atvedamos į atgailą. Bet kam man daug kalbėti? Juk per Ją šviesa nušvito tiems, „kurie sėdėjo mirties ūksmėje", per Ją pranašai pranašavo, per Ją apaštalai skelbė tautoms išganymą..."

Taip sveikino Mariją tas didis Bažnyčios vyras, kada viso susirinkimo vyskupai buvo nusilenkę Jai kaip Dievo Motinai. Taip sveikiname Mariją ir mes visi, per šį mėnesį pažinę Jos garbę, Jos galybę, Jos gerumą ir Jos meilę.

* * *

Štai, sveikina Tave, Mariją, vaikučiai. Kaip švelnutės pavasario gėlės, taip tos jaunos širdelės aukoja save Tau, Marija! Paimk jas savo globon ir visuomet saugok, kad jas nepakąstų nuodėmės šalna, kad piktas kirminas nesusuktų tuose gražiuose šieduose nešvarų savo lizdą.

O jūs, vaikučiai, visom savo jaunom sielom mylėkite tą savo dangiškąją Motiną. Kasdien pasveikinkite Ją, nuoširdžiai kalbėdami „Sveika Marija!“

Sveikina Tave, Marija, jaunuoliai(ės). Tiesa, nevisi. Daugelis jų garbina Veneros deivę. Bet tūkstančiai jų tarnauja Tau, dangaus Karalienei! Jie seka Tave dorybių kely. Su ypatinga meile ir motinišku rūpestingumu pažvelk, Marija, į jaunimą! Savo stipria ranka prilaikyk juos iš aistrų sūkuriuose. Išlaikyk jų jaunystę gryną ir skaisčią. Pakelk ir tuos, kurie yra nuklimpę į gyvenimo purvą.

O jūs, jaunuoliai(ės), pasilikite visuomet Marijos sūnūs ir dūkros, nes be tos skaisčiausios Mergelės globos jūsų jaunystė nuvys per

anksti. Jūsų jaunos krūtinės tegul visuomet kviepuoja Marijos meile!...

Sveikina Tave, Marija, moters ir motinos. Taip, joms Tu esi didžiausias džiaugsmas, nes jos supranta, kiek jos yra laimėjusios per Tave. Jos pasitiki Tavim. Jos žvelgia į Tave su Kūdikėliu ant rankų ir semiasi iš Tavęs kantrybės ir meilės savo vaikučiams. Jos mato Tave po kryžiumi, laikančią nukankintą savo Sūnaus kūną ir tai yra joms paguoda jų skausmo valandose. O, Marija, Motina ir Mergele, palaimink tas moteris ir tas motinas! Parodyk joms jų pašaukimo kilnumą ir šventumą. Palengvink jų sunkią pareigos naštą ir paguosk jas jų varguose!

O jūs, moters ir motinos, ateikite pas Mariją. Ji yra kilniausias jūsų pavyzdys. Pasekite Jos pėdomis ir jūs būsite palaima savo vaikučiams, savo šeimoms, savo tautai ir Bažnyčiai.

Sveikina Tave, Marija, vyrai. Visų laikų, visų luomų, visų profesijų kilniadvasiai vyrai Tau reiškė pagarbą ir meilę. Tokie buvo: apaštalai, popiežiai, vyskupai, kunigai, daugelis karalių, kunigaikščių, didikų, mokslininkų, menininkų, muzikų, karių ir t. t. Tos vyriškos pagarbos Tau ir dabar yra daug pasauly. Priimk ją Marija, ir kartu sustiprink jų vyrišką tikėjimą ir dorą. Duok pajusti vyrams jų atsakin-

gas šeimos pareigas. Išmokyk juos gerbti moterį, moterystę ir motinystę.

O jūs, vyrai, būkite Marijos garbintojai, nes tai yra kelias į ištikimą Dievo tarnybą ir amžinąją laimę. Štai, ką yra pasakęs apie Marijos garbinimą Ispanijos švietimo ministeris Ponte Marijos kongrese Sevilijoj 1929 m.: „Dievo Motinos garbinimas taip yra įsispaudęs mano širdy, kad aš pareiškiu viešai, jog visais kritiškais momentais, kuriuose tekdavo atsidurti, visuomet kreipdavausi į Dievo Motiną tąja malda, kuri taip yra miela Ispanų tautai, būtent: „Sveika Marija!“ Pasekite, vyrai, to ministerio pavyzdžiu!

Sveikina Tave, Marija, seneliai, tie pakumpę seneliai, tie baltaplaukiai seneliai, kurie lėtais, nedrąsiais žingsniais artinasi prie kapo. Jie aukoja Tau, Marija, savo gyvenimo saulėlydį ir nuolatos jų lūpos kartoja: „Šventoji Marija, Dievo Motina, melskis už mus nusidėjėlius dabar ir *mūsų mirties valandoje*“. Jie nujaučia, kad netrukus su jų gyvenimu bus baigta, bet jie žino, kad mirties metas yra svarbiausia jų gyvenimo valanda.

Marija, būk jiems paguoda senatvėje, pagelba mirties valandoje ir užtarėja Dievo teisme. Vesk juos ir mus visus pas savo dieviškąjį Sūnų! Išmokyk mus *„terrena despicere,*

superna conspicere — paniekinti žemę, pamylėti dangų" [1]).

Mes skiriamės su šiom pamaldom, bet nesiskiriame su tavim, Marija! Amen.

---

[1]) Plg. Gengler, Heilige Saat, 1936, VI, 259.

KAINA 2,— LT.

M. Adomavičiaus sp. Kaunas, Laisvės al. 14. Tel. 24209.

14,-